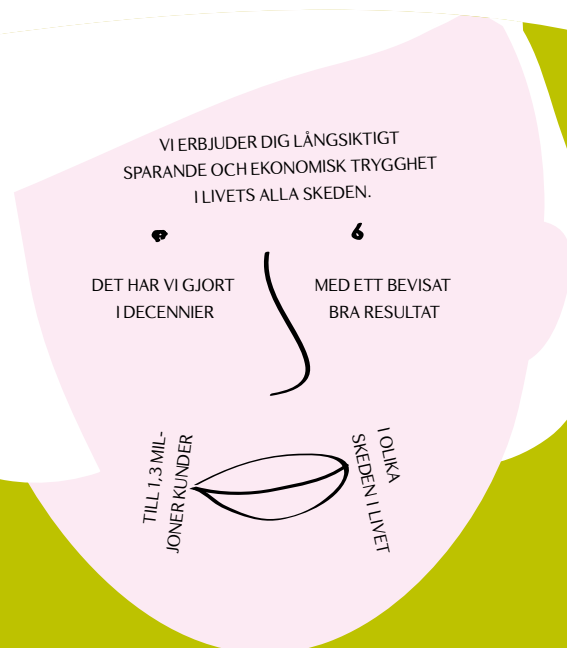
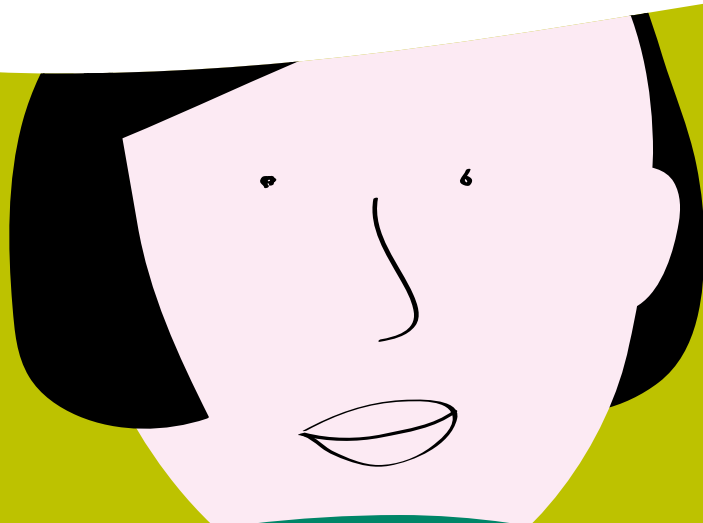

Skandia Liv

årsredovisning 2008

Skandia Liv är ett av Sveriges största livförsäkringsbolag. Vi är verksamma inom såväl privat- som tjänstepensionsområdet och förvaltade vid årets utgång 253 miljarder kronor åt cirka 1,3 miljoner kunder.

Skandia Liv är ett helägt dotterbolag till Skandia, som sedan 2006 ingår i den Londonbaserade finanskoncernen Old Mutual. Skandia Liv ingår operativt i Skandias division Nordic.

Skandia Liv drivs enligt ömsesidiga principer, vilket innebär att det resultat som uppstår i bolagets verksamhet tillfaller kunderna.

innehåll

vd har ordet 2

Skandia Livs verksamhet

våra garantier gäller 4

väl rustade att fortsätta erbjuda våra 1,3 miljoner kunder trygghet i deras sparande 6

Skandia Livs styrning

styrelsens sammansättning och dess arbete 9

Skandia Livs styrelse 12

Skandia Livs ledning 14

ekonomi

förvaltningsberättelse 16

femårsöversikt 31

totalavkastning 31

resultaträkning 32

resultatanalys för moderbolaget 33

balansräkning 34

eget kapital 36

kassaflödesanalys 37

disposition av årets resultat 38

noter 39

avstämning avkastning i totalavkastningstabell mot finansiella rapporter 64

revisionsberättelse 66

ordlista 67

kontakt och information 68

styrelse
sid.12

femårs-
översikt
sid.31

räkenskaper
sid.32

årets siffror i korthet

resultat

-82

miljarder kronor

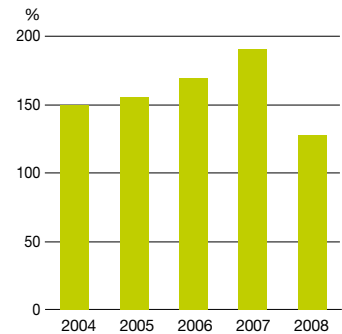
Resultatet för 2008 uppgick till -82 (25) miljarder kronor.

solvensgrad

127%

Skandia Livs solvensgrad vid utgången av 2008.

Solvensgrad

marknadsandel

17,7%

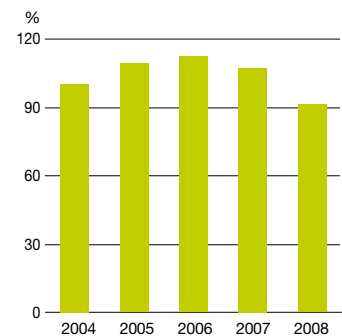
Marknadsandelen för nyteckning, på marknaden för övrig livförsäkring, uppgick till 17,7 (22,0) procent.

kollektiv konsolideringsgrad

91%

Skandia Livs konsolideringsgrad vid årets slut.

Kollektiv konsolideringsgrad

totalavkastning

-13,4%

Skandia Livs totalavkastning uppgick till -13,4 (4,4) procent.

återbäringsränta

0%

Återbäringsräntan har justerats 3 gånger under 2008 och den uppgick i genomsnitt till 2,4 procent.

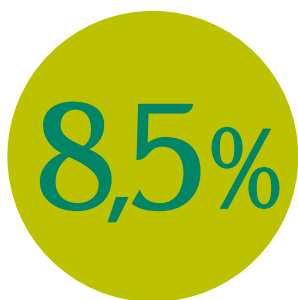
Återbäringsränta

Datum	Återbäringsränta (%)
2008-01-01	6,0 %
2008-02-01	3,0 %
2008-09-01	1,0 %
2008-11-01	0,0 %

vem kan man lita på?

Det har varit ett turbulent år. Skandia Liv har, liksom våra kunders försäkringskapital, påverkats av krisen som har utsatt hela den globala ekonomin för ett kraftigt stålbad.

Trots våra insatser för att dämpa svängningarna får vi, liksom andra bolag, räkna med att eventuellt tvingas till extraordinära åtgärder. Det kan innebära en engångssänkning av försäkringskapitalet. Vi kan dock konstatera att Skandia Liv, med god marginal, kan garantera de belopp vi lovat våra kunder. Genom en väl utvecklad förvaltningsstrategi kan vi minska effekterna av och ta vara på de möjligheter som svängningarna i konjunkturen skapar. Jag tycker att det är viktigt att hålla i minnet att försäkringssparandet är ett långsiktigt sparande. Sett över åren har våra kunder haft en bra avkastning.

Skandia Livs genomsnittliga återbäringsränta för de senaste 15 åren uppgår till 8,5 procent. Återbäringsräntan fördelar preliminära överskott till försäkringstagarna och syftar till att jämna ut avkastningen över tiden.

framgångar trots tuffa förhållanden

Trots finanskrisen har det funnits positiva inslag för Skandia Liv. Vår försäljning har ökat, framför allt på företagssidan och vi har blivit bättre i vår service gentemot våra kunder*. Det är framgångar som beror på en större effektivitet och att vi erbjuder rätt produkter. Vi ser det som ett kvitto på att kunderna tycker att vi har levererat ett bra resultat, vilket stärker vår konkurrenskraft. Det är små glimtar av framgång under det år som annars har präglats av den djupa finanskrisen.

Dessa framgångar innebär inte att vi slappnar av nu. Vi vet att det kommer krävas att vi levererar på topp för att vi ska kunna nå de mål vi satt upp. Gör vi det så har vi stora möjligheter att befästa vår position som ett av de främsta livförsäkringsbolagen i Norden.

utredning om eventuell ombildning inledd

Under året har ett antal förberedelser genomförts för att undersöka möjligheten att ombilda Skandia Liv, från ett bolag som drivs enligt ömsesidiga principer till ett vinstutdelande bolag. Det är ett viktigt arbete som fortsätter under 2009 och målet är att skapa ännu bättre förutsättningar för Skandia Livs försäkringstagare. Om ett ombildningsförslag läggs fram är det i slutändan försäk-

ringstagarna som bestämmer om det ska genomföras. Ett sådant förslag presenteras endast om vi är övertygade om att en ombildning kommer att ge positiva effekter för våra försäkringstagare.

våra försäkringstagare har fått tillbaka 870 miljoner

Den tvist som pågått mellan Skandia Liv och moderbolaget Skandia nådde sin lösning under året. Tvisten gällde olovlig vinstutdelning i samband med att Skandia sålde sin kapitalförvaltningsverksamhet till Den Norske Bank, DnB NOR. För Skandia Liv innebär det att vi har fått kompensation, i form av att bolaget tillfördes 870 miljoner kronor under 2008. Under den återstående avtalstiden fram till och med 2013 kommer ytterligare 450–600 miljoner kronor att återföras till Skandia Liv. Pengarna är nu där de ska vara – hos försäkringstagarna.

storlek ger ansvar

Vi ska fortsätta att erbjuda de bästa produkterna. Det är inte genom ord eller skryt vi kommer dit utan genom handling. Vi ska hålla det vi lovar. Vi har en stark försäljning till nya kunder. Det är många som väljer Skandia Liv. Det är minst lika viktigt att ta vara på våra befintliga kunder. Försäkringsprodukter är komplicerade till sin natur och därför är pedagogiken kring

* Enligt undersökning genomförd av Investigo under våren 2008.

Jag tycker att det är viktigt att hålla i minnet att försäkringssparandet är ett långsiktigt sparande. Sett över åren har våra kunder haft en bra avkastning.

vårt erbjudande en stor utmaning. Under året har vi därför lagt ned stor kraft på att arbeta med att förbättra vår kundservice och kommunikation i alla led. Våra regelbundna kundundersökningar visar att vi har kommit en bit på väg. Det finns fortfarande mycket att göra och under 2009 intensifieras arbetet.

Skandia Liv är ett av Sveriges största livförsäkringsbolag. Det innebär naturligtvis ett stort ansvar som vi tar mycket allvarligt på. Storleken ger oss många fördelar. Vi har en robust placeringsportfölj och marknadens bredaste produktsortiment. Dessutom är vi uthålliga och levererar bra i en bransch där långsiktighet är en avgörande faktor. Vår storlek och finansiella ställning gör att de garantier vi ger gäller. Storleken har betydelse.

vår utveckling fortsätter

Hösten 2008 har varit påfrestande, inte bara för Skandia Liv och våra kunder, utan för hela samhället. Även om läget stabiliseras under 2009 så kommer finansmarknaden fortsätta att vara under stor press. För Skandia Livs del betyder det att det omfattande kostnadsbesparingsprogram vi har påbörjat fortsätter. En viktig framgångsfaktor kommer att vara ett ökat samarbete mellan Skandia Liv och Skandia, där det övergripande målet är ett mer kundstyrt arbetssätt.

Vi står inför ett år där ord som trygghet och riskspridning kommer att stå högt i kurs. Vi förstår att det finns många människor som undrar vem man egentligen kan lita på. På den punkten är mitt budskap tydligt. Du kan lita på Skandia Liv.

Med det vill jag och mina kollegor på Skandia Liv tacka för året som varit. Jag lovar att vi ska göra allt för att vi fortsättningsvis ska vara det bästa och mest trygga valet för våra kunder. Både nya och gamla.

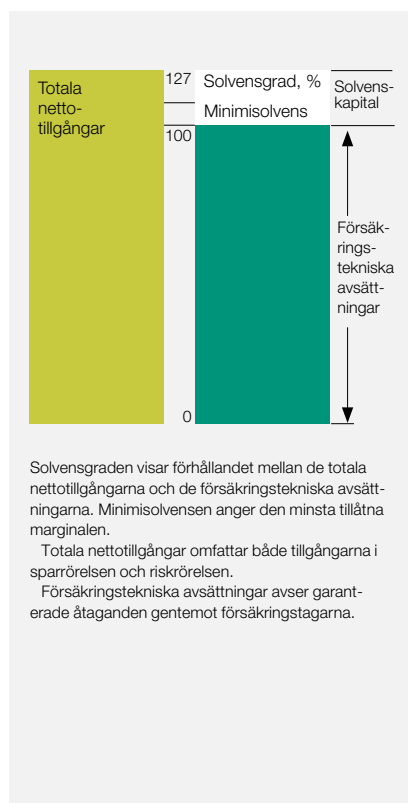
Bengt-Åke Fagerman
vd, Skandia Liv

våra garantier gäller

Det är ingen konst att ge garantier. Konsten är att kunna hålla dem. De garantier som Skandia Liv ger vilar på en stabil ekonomisk grund och en god solvensgrad. Det är en trygghet för våra kunder att veta att oavsett när de sparar i en livförsäkring och vad som händer på marknaden så kommer de garanterade värdena att betalas ut den dag de går i pension. Garantin ger ett effektivt skydd mot den typ av finansoro som vi upplevt det senaste året.

Solvensgrad

god solvens ger handlingsutrymme

Solvensen är ett viktigt mått för ett livförsäkringsbolag. Solvensgraden visar värdet på våra totala nettotillgångar jämfört med värdet av det vi har lovat våra kunder i form av framtida garanterade utbetalningar. Under året har vår solvensgrad sjunkit. Med tanke på det allmänna finansiella läget har Skandia Liv ändå en god solvensgrad. Det ger oss handlingsutrymme när vi ska investera våra sparares pengar genom att vi kan välja tillgångar med hög förväntad avkastning.

Skandia Livs kunder har ofta en lång placeringshorisont. Det innebär att förmodligen att kunna investera i tillgångar med hög förväntad avkastning får stor betydelse för försäkringens värde på sikt.

För att klara av turbulenta tider behöver vi en stark solvens. Därför arbetar vi hårt för att bibehålla en hög solvensgrad. Skandia Livs solvensgrad var 127 procent vid utgången av 2008. Det innebär att för varje hundralapp vi garanterar våra sparare, finns 27 kronor extra.

verktyg för att skapa balans

Just nu är vi mitt inne i en period som präglas av ett extremt värde på den finansiella marknaden. När börserna sjunker dramatiskt kan man i vissa finansiella lägen komma att behöva sänka kundernas försäkringskapital, det vill säga göra en så kallad reallokering. Det är ett verktyg att ta till under särskilda förhållanden och som gör att

det blir en bättre balans mellan kundernas försäkringskapital och bolagets tillgångar. De garanterade värden vi har lovat att betala ut till våra kunder den dag de går i pension minskar inte vid en reallokering. Den kraftiga nedgången på världens börser under 2008 har föranlett ett extra starkt fokus på reallokeringsfrågan. Ett eventuellt beslut om en reallokering tas av Skandia Livs styrelse och föregås av en omfattande analys.

jämnare toppar och dalar

Vi vet att den situation vi sett under 2008 kan uppstå igen. Inom Skandia Liv kan vi möta både tillfälliga orostider och mer långvariga nedgångar i konjunkturen. Den traditionella pensionsförsäkringen jämnar ut effekten av toppar och dalar på den finansiella marknaden. Återbäringsräntan ändras vid behov och jämnar ut svängningarna i kapitalavkastningen. Kunden får på så vis en låg risk samtidigt som den förväntade avkastningen kan hållas hög. Detta är en viktig skillnad mot andra typer av sparande. Tillsammans med en garanterad avkastning i botten är det en trygg modell i orostider.

aktivt arbete för stärkt skydd för försäkringstagarna

Skandia Liv arbetar ständigt med att utveckla bättre produkter. En viktig del i detta arbete är att kunna göra mer omfattande riskanalyser. Under året har vi fortsatt vårt engagemang i arbetet med Solvens II, ett EU-projekt som syftar till att skapa en mer stabil och effektiv

Skandia Livs kunder har ofta en lång placeringshorisont. Det innebär att förmågan att kunna investera i tillgångar med hög förväntad avkastning får stor betydelse för försäkringens värde på sikt.

försäkringsmarknad. Bland annat skapas ett enhetligt och stärkt skydd för försäkringstagarna inom EU och bättre metoder för mätning av risk. Etableringen av och deltagandet i Solvens II är ett av Skandia Livs prioriterat projekt.

vi lyssnar på våra kunder

Intresset för den typ av garantiprodukter som Skandia Liv erbjuder ökar. Vi är medvetna om att den senaste tidens

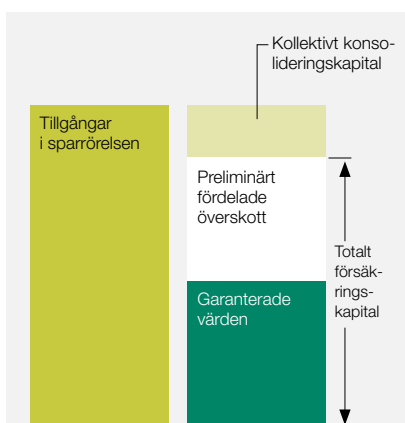
finansiella turbulens gör att många sparare kan känna skepsis till det finansiella systemet. En viktig uppgift för Skandia Liv är därför att aktivt verka för öppenhet och tydlighet i kommunikationen med våra kunder. Vi ska beskriva vad vi gör, hur vi gör det och varför. Därför arbetar vi hela tiden med att öka dialogen med våra kunder. Vi är en stordriftsaktör, är finansiellt starka och har en stor kundbas. Det innebär inte

bara att vi är motståndskraftiga i sämre tider, det skapar även en potential för utveckling.

För våra kunder innebär det att de kan känna sig trygga i sitt sparande.

Vi ser ytterst seriöst på vårt uppdrag och vet att vi kommer att få arbeta ännu hårdare nu när konjunkturläget förändrats.

Kollektiva konsolideringsgradens utveckling vid upp- och nedgång

Kollektiv konsolideringsgrad vid överkonsolidering

Den kollektiva konsolideringsgraden visar värdet av Skandia Livs tillgångar i förhållande till summan av våra kunders totala försäkringskapital och varierar över tiden som en följd av att avkastningen jämnas ut över tiden.

Genom att anpassa återbäringsräntan försöker Skandia Liv hålla den kollektiva konsolideringsgraden inom intervallet 95–115 procent. Hur denna anpassning går till regleras av bolagets konsolideringspolicy.

Konsolideringsgraden kan ligga i intervallet 90–95 procent, buffertzonen, under en tolv månaders period, därefter ska reallokering ske.

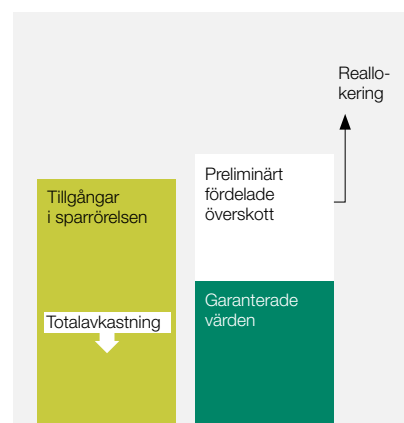

När kapitalavkastningen är positiv

Tillgångarna i sparrörelsen växer då kapitalavkastningen är positiv.

Detta kan medföra en högre kollektiv konsolideringsgrad. Då kan en preliminär fördelning göras av dessa tillgångar till kundernas försäkringar genom återbäringsräntan. Ju mer man fördelar till kundernas försäkringar desto mer sjunker den kollektiva konsolideringsgraden.

Om kapitalavkastningen ökar markant, vilket leder till en väldigt hög kollektiv konsolideringsgrad, kan det preliminär fördelade överskottet höjas med en engångsåtgärd, en allokering.

När kapitalavkastningen är negativ

Då kapitalavkastningen är negativ sjunker tillgångarna.

För att den kollektiva konsolideringsgraden inte ska minska i lika stor utsträckning kan återbäringsräntan sänkas. Om tillgångarna sjunker så mycket att kollektiv konsolideringsgraden understiger 90 måste en reallokering göras, vilket innebär att delar av de övernärden som är preliminär fördelade till kunderna återförs till det kollektiva konsolideringskapitalet. De värden vi har garanterat våra kunder minskar inte av en reallokering.

väl rustade att fortsätta erbjuda våra 1,3 miljoner kunder trygghet i deras sparande

Skandia Livs kapitalförvaltning bedrivs med ett tydligt fokus. Vi ska erbjuda ett långsiktigt och tryggt sparande med hög och stabil avkastning för våra kunder. Detta har vi också lyckats med. Totalavkastningen visar ett genomsnitt på 7,2 procent för de senaste femton åren. Trots ett börsras av stora dimensioner har vi en god solvens i verksamheten. Det gör att vi är väl rustade att fortsätta vårt uppdrag att erbjuda våra 1,3 miljoner kunder trygghet i deras sparande.

förberedda – inte oberörda

Den globala finansiella krisen lämnar ingen oberörd. Krisen ser dessutom ut att bli både djupare och mer komplex än vad många bedömare förväntat sig. Men det är skillnad på att vara oberörd och oförberedd. Skandia Liv har verkat på kapitalmarknaden i decennier. Vi har varit med i både upp- och nedgång. Det är med den erfarenheten vi nu tar oss an det nya finansiella läget. Detta i kombination med en stabil ekonomisk grund och förmånen att kunna göra våra placeringar utifrån en lång tidshorisont

gör att vi trots ett bistert läge ser stora möjligheter för våra pensionssparare. Vår förvaltningsstrategi med en bred riskspridning, i form av ett stort antal tillgångsslag på marknader världen över, ger tillgångsportföljen en inbyggd tålighet mot svängningar i marknaden. Dessvärre visade sig 2008 vara ett år då god riskspridning inte gav speciellt bra betalt och årets avkastning uppgick till -13,4 procent. För att kunna utvecklas även under en nedgång krävs ett tanke-sätt som utmanar det traditionella. Och det är precis det som vår förvaltningsstrategi går ut på. Vår kapitalförvaltning är nämligen allt annat än traditionell.

en osentimental förvaltningsstrategi

Sättet som vi bedriver vår kapitalförvaltning på bottenar i insikten om att det är svårt att vara bäst på allt. Vår strategi innebär att vi bestämmer inriktningen och strukturen i förvaltningen, men överlåter urvalet av vilka tillgångar som ska ingå i portföljen till de förvaltare som har de bästa förutsättningarna att få pengarna att växa. Förutom den egna

förvaltningsorganisationen samarbetar Skandia Liv därför med ett femtiotal väl utvalda förvaltare runt om i världen. Dessa förvaltare arbetar efter tydliga direktiv och utvärderas ständigt efter de resultat de levererar. Det är en osentimental form av förvaltning som innebär att det är resultatet och inte relationen som avgör vem som gör placeringarna. Det ger oss även möjlighet att ta vara på investeringsmöjligheter som skulle gå om intet i en traditionell förvaltning. Det är ett mer sofistikerat och modernt sätt att se på kapitalförvaltning. Och det har gjort oss till ett av de ledande livförsäkringsbolagen i Sverige.

storlek ger valmöjligheter

All kapitalförvaltning handlar om att hantera risker. För att nå maximal effekt till en given risknivå måste investeringarna spridas. Äggen måste placeras i olika korgar. Vår storlek gör att vi kan välja mellan ett större antal tillgångsslag och marknader än många av våra branschkollegor. Det innebär att vi sprider våra risker samtidigt som vi kan ta vara på de möjligheter som uppstår.

Den globala finansiella krisen lämnar ingen oberörd. Krisen ser dessutom ut att bli både djupare och mer komplex än vad många bedömare förväntat sig.

De senaste 15 åren har Skandia Liv levererat en genomsnittlig totalavkastning på 7,2 procent. Avkastningen påverkar återbäringsräntan som styr det preliminärt fördelade överskottet.

7,2%

Detta är naturligtvis en klar fördel, inte minst då de globala finansmarknaderna är i gungning. En stor volym i våra produkter i kombination med en kunnig organisation, gör att vi kan erbjuda en mycket sofistikerad blandportföljsprodukt med bred riskspridning och god avkastning på lång sikt.

fortsatt offensiv förvaltning

Inför 2009 har vi minskat den totala riskprofilen i kapitalförvaltningen. Det innebär däremot inte att vi kommer sluta att vara offensiva i vår förvaltning. Vi kommer att fortsätta sprida våra risker

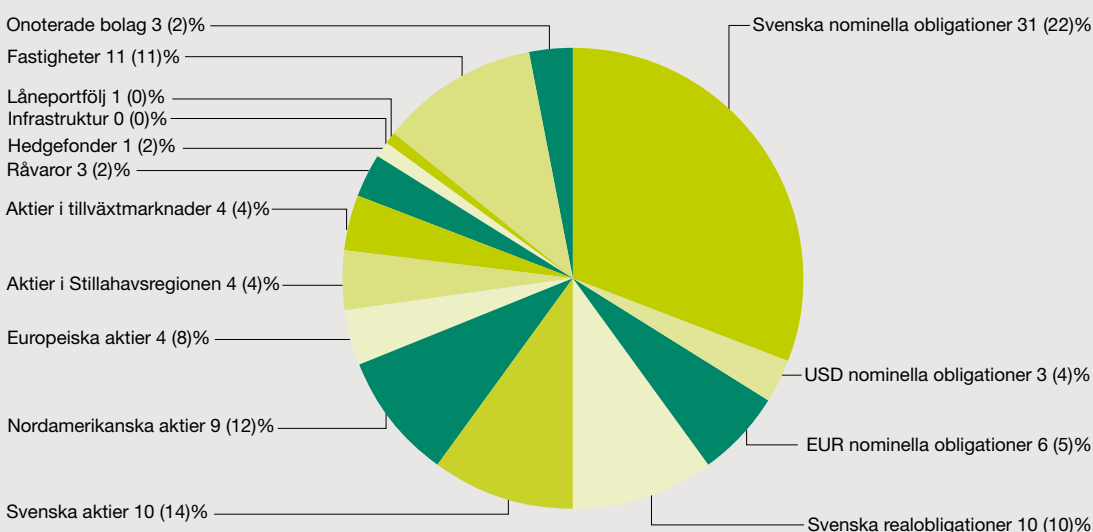
genom att placera i både traditionella och alternativa tillgångsslag. Exempel på alternativa tillgångsslag är onoterade bolag, råvaror och infrastruktur. Vi är även en av få aktörer som kan investera vid extrema värdelägen. Exempelvis har kreditinvesteringar seglat upp som ett intressant placeringsalternativ i finanskrisens efterdyningar. Vårt mål är att ge en långsiktig och stabil avkastning utan tvära kast.

vi tror på framtiden

Det är för tidigt att dra några alltför långtgående slutsatser om konjunkt-

ren och utvecklingen på den finansiella marknaden. Ett par saker kan dock fastslås. Effektiv kapitalförvaltning kommer i än högre grad att handla om förmågan att analysera och fokusera, tillsammans med en bred spridning av sina tillgångar. För att lyckas med detta kommer möjligheterna att investera i både traditionella och nya tillgångsslag vara avgörande. Det är idag få nordiska livförsäkringsbolag som är bättre rustade inför marknadens svängningar än Skandia Liv. Det skapar ett gynnsamt läge inför framtiden.

Fördelning mellan Skandia Livs tillgångsslag per 31 december 2008

Riskspridning är viktigt. Skandia Livs tillgångar är fördelade mellan olika tillgångsslag och vi investerar i en mängd olika länder och marknader för att få så hög avkastning som möjligt till en begränsad risk.

Vi ska fortsätta att erbjuda de bästa produkterna.
Det är inte genom ord eller skryt vi kommer dit utan
genom handling. Vi ska hålla det vi lovar.

styrelsens sammansättning och dess arbete

bolaget

Livförsäkringsaktiebolaget Skandia, Skandia Liv, är ett svenskt publikt aktiebolag med säte i Stockholm, Sverige. Skandia Liv är ett dotterbolag till Försäkringsaktiebolaget Skandia, Skandia, som ingår i Old Mutualkoncernen. Eftersom försäkringstagarna i Skandia Liv står för riskkapitalet i bolaget och bolaget inte får dela ut vinst till aktieägaren, finns det en rad särskilda regler som syftar till att skydda försäkringstagarnas intressen.

Till grund för styrningen av bolaget och dess dotterbolag ligger bland annat försäkringsrörelselagen (med särregler för så kallade hybridbolag av Skandia Livs slag), bolagsordningen, de av styrelsen beslutade riktlinjerna för intressekonflikter, en ägarstyrningspolicy som beslutats av bolagsstämman i Skandia Liv samt andra riktlinjer för styrning. Även avtal mellan Skandia Liv och dess moderbolag har betydelse för styrningen.

regelverk

Det viktigaste regelverket för bolagets styrning finns i försäkringsrörelselagen. Den innehåller dels regler som svarar mot reglerna i aktiebolagslagen för vanliga aktiebolag, dels särregler för att skydda försäkringstagarna.

Skandia Livs verksamhet drivs enligt ömsesidiga principer, vilket bland annat innebär att resultatet tillfaller försäkringstagarna. Finansinspektionen ges i många fall i lagen rätt att utfärda bindande föreskrifter för försäkringsbolag.

Finansinspektionen har också lämnat rekommendationer för styrning och kontroll av finansiella företag, så kallade allmänna råd. Bolagsordningen slår fast att Skandia Liv inte får dela ut vinst till aktieägaren. I bolagsordningen finns regler om styrelsens sammansättning. Den följer lagens regler om att styrelsen ska ha en majoritet av oberoende ledamöter varav en är en försäkringstagarledamot som inte är utsedd av stämman. I den ägarstyrningspolicy, som beslutats av bolagsstämman, anges bland annat att bolaget ska ha en heltidsanställd vd samt självständigt ska hantera vissa funktioner som till exempel aktuarie- och juristfunktionerna. Enligt policyn ska, i den utsträckning styrelserna i Skandia Liv och Skandia bedömer det lämpligt, driften av vissa verksamheter skötas gemensamt. Ägarstyrningspolicy anger bland annat att Skandia Liv ska tillhandahålla försäkringsprodukter med en trygghetsprofil som erbjuder ett långsiktigt sparande med garanti eller trygghet vid sjukdom, olycks- eller dödsfall. Avkastningen ska fördelas mellan försäkringarna på ett skäligt sätt. Skandia Livs styrelse beslutade 2003 om strikta och detaljerade riktlinjer för transaktioner och andra relationer mellan Skandia Liv och Skandia. Senare infördes ett krav i lag att alla livbolag som inte får dela ut vinst ska ha riktlinjer av detta slag.

Skandia Liv och Skandia träffade hösten 2004 ett princip- och ramavtal om sitt samarbete. Principerna i ramavtalet utvecklas i olika uppdrags-

avtal med uppdragsspecifikationer för de skilda funktioner som omfattas av samarbetet. En tydlig process finns för att säkerställa att ansvarsfördelningen i samarbetet är klar och att riktlinjer och processer följs upp. Utöver nämnda interna regelverk finns ett stort antal interna policyer och riktlinjer som reglerar verksamheten.

Skandia Liv följer Svensk kod för bolagsstyrning i tillämpliga delar.

bolagsstämman

Skandia Livs moderbolag Skandia äger samtliga aktier i Skandia Liv och beslutar vid bolagsstämman. Eftersom det bara finns en aktieägare har ingen valberedning utsetts. Bolagsstämman är Skandia Livs högsta beslutande organ. Vid den ordinarie bolagsstämman fastställs resultat- och balansräkning, två revisorer väljs och ledamöter i styrelsen väljs (förutom en försäkringstagarledamot och arbetstagarrepresentanter).

Det beslutas också om arvoden till styrelseledamöter och revisorer. Stämman fastställer att rörelseresultatet ska överföras till eller tas ur konsolideringsfonden (en fond bestående av försäkringstagarnas överskottsmedel som hör till bolagets egna kapital, det vill säga riskkapital). Beslutanderätten hos stämman ligger, som nämnts, hos Skandia, som är Skandia Livs enda aktieägare.

Styrelsen i Skandia godkänner Skandia Livs strategi och affärsplan inom ramen för affärsplaneringen för Skandias division Nordic. Stämman fastställer därefter affärsplanen.

styrelsen

Styrelsen är enligt försäkringsrörelselagen ansvarig för bolagets organisation och förvaltning. Den beslutar om Skandia Livs strategiska inriktning, utser vd och fastställer policyer, riktlinjer och instruktioner. Styrelsen ska bland annat se till att det finns lämpliga interna regelverk för riskhantering och riskkontroll, och har i anslutning till utvecklingen av affärsstrategin genomfört en riskanalys.

Till styrelsens uppgifter hör att se till att det finns en tillfredsställande kontroll över bokföring och tillgångsförvaltning. Den följer löpande Skandia Livs verksamhet, ekonomiska resultat och kapitalförvaltning. Till hjälp i denna uppföljning har styrelsen en egen oberoende internrevision som rapporterar direkt till styrelsen. Styrelsen hanterar även frågor om riktlinjer för förmåner till anställda i Skandia Liv och dess dotterbolag. Den beslutar om lön och andra förmåner till vd och chefen för internrevision i Skandia Liv.

Styrelsens vida beslutanderätt inskränks av bolagsstämmans ensamrätt att besluta i vissa frågor och möjlighet att besluta i andra frågor som inte uttryckligen hör till styrelsens eller vds ansvar. Besluten får inte innebära att värden förs från Skandia Liv utan att det finns rent affärsmässiga skäl för Skandia Liv. Enligt försäkringsrörelselagen ska mer än hälften av ledamöterna i en styrelse i ett ej vinstutdelande

försäkringsbolag vara oberoende. Med oberoende ledamot avses en person som varken är anställd i bolaget, anställd eller styrelseledamot i företaget som ingår i samma koncern som bolaget eller i en företagsgrupp av motsvarande slag.

Skandia Livs styrelse består för närvarande av elva ledamöter, varav sju inklusive ordföranden är oberoende. Styrelseledamöternas ställning redovisas i presentationen av respektive ledamot i Skandia Livs årsredovisning och bolagsstyrningsrapport. Åtta av styrelsens ledamöter inklusive ordföranden är valda av bolagsstämman. En ledamot är utsedd av en särskild försäkringstagarkommitté. I styrelsen ingår två ledamöter som de fackliga organisationerna utser enligt lag.

För Skandia Liv gäller en särskild regel i försäkringsrörelselagen för jäv vid styrelsesammanträden. Regeln innebär att när avtal och tvister mellan Skandia Liv och dess moderbolag behandlas i styrelsen, får en styrelseledamot med koppling till moderbolaget inte delta. Vd i Skandia Liv är adjungerad till styrelsens sammanträden.

revisionsutskottet

Styrelsens revisionsutskott följer kontinuerligt revisionsarbetet inom Skandia Liv och dess dotterbolag. Utskottet behandlar dessutom alla väsentliga redovisningsfrågor och

finansiella rapporter. Utskottet är även ett forum för samverkan med och mellan den interna och den externa revisionen. Utskottet verkar genom sitt arbete för att säkerställa en god intern kontroll, främst avseende den finansiella rapporteringen i bolaget, och därmed en ordning som är väl förenlig med Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag. Ekonomienheten, Internrevision och enheten för Riskstyrning och riskkontroll är instrument i detta arbete.

Utskottet bereder även styrelsefrågor som rör transaktioner mellan Skandia Liv och dess moderbolag. Förutom de externa revisorerna och chefen för internrevision är såväl bolagets ekonomichef som vd närvarande vid utskottets sammanträden. Samtliga ledamöter är oberoende.

Enheten för Riskstyrning och riskkontroll svarar för den övergripande operativa styrningen och uppföljningen av såväl affärsrisker som operationella risker och rapporterar löpande till revisionsutskottet.

placeringsutskottet

Styrelsens placeringsutskott följer utvecklingen och förvaltningen av Skandia Livs placeringstillgångar och granskar att förvaltningen sker i enlighet med styrelsens placeringsriktlinjer. Riktlinjerna anger ramarna för hur Skandia Livs tillgångar ska placeras, hur risker inom placeringsverksamheten ska mätas,

begränsas och kontrolleras samt hur resultatet i förvaltningen ska rapporteras. Placeringsutskottet beslutar om övergripande fördelning i tillgångsslag och förbereder styrelsebeslut i placeringsfrågor. Vd är ledamot i placeringsutskottet. Samtliga ledamöter utom vd är oberoende.

Under hösten 2008 har utskottet haft fler sammanträden än normalt på grund av det rådande finansiella läget på marknaden.

kundutskottet

Styrelsen har ett kundutskott för kontakt på styrelsenivå med företrädare för kundintressen. I kundutskottet kan en dialog föras som främjar en god kontakt med kunderna. Utskottet bereder inte styrelseärenden. Samtliga ledamöter är oberoende.

försäkringstagarkommittén

Försäkringstagarkommittén utser en försäkringstagarledamot i styrelsen. Kommittén består av Gunnar Holmgren (ordförande), Gunilla Berg, Ulf Mikaelsson och Bengt Rydén.

styrelsens arbete under 2008

Skandia Livs styrelse har under 2008 haft tolv sammanträden. Styrelsen har behandlat löpande ärenden, beslutat om riktlinjer för verksamheten samt fastställt affärsplanen.

Dessutom har styrelsen fortsatt att analysera frågan om strukturen för

ägandet av riskkapitalet i Skandia Liv, dels med stöd av ett utredningsarbete som bedrivs gemensamt med moderbolaget, dels med stöd av egna externa experter.

Styrelsen har vid flera sammanträden behandlat förslag på en omorganisation. Genom den nya organisationen koordineras i högre grad Skandiabolagens resurser i två affärsområden: Privat och Företag.

Verksamheten i dotterbolagen i Danmark har särskilt belysts.

Styrelsen har justerat konsolideringspolicyn och har behandlat överskottshanteringen i ljuset av finanskrisen.

Styrelsen har också antagit nya placeringsriktlinjer och har utvärderat det egna arbetet genom ett intervju-förfarande.

Styrelsen har även under året hållit flera strategi- och fördjupningsseminarier.

Slutligen har styrelsen gått igenom följderna av utfallet i skiljeförfarandet rörande kapitalförvaltningen.

ordförandens roll

Ordföranden leder arbetet i styrelsen och följer, genom kontinuerliga kontakter med vd, bolagets löpande utveckling och frågor av strategisk karaktär. Ordföranden företräder bolaget utåt i vissa övergripande frågor. Ordföranden har även kontinuerliga kontakter med ordföranden i styrelsen för Skandia Livs moderbolag och dess vd.

Skandia Livs styrelse

Bo Eklöf (2)

Ordförande och oberoende ledamot i Skandia Livs styrelse sedan 2004. Ledamot i revisionsutskottet, kundutskottet och placeringsutskottet. Född 1941, jur. kand. vid Uppsala universitet. Tidigare anställd i Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF), bolagsjurist vid Gränges, chefsjurist och administrativ direktör vid Atlas Copco, vice vd i SAF och vd och styrelseledamot i SPP (nuvarande Alecta och SPP). Ordförande i Stiftelsen för Finansforskning, ledamot av Kungliga Vetenskaps societeten. Tidigare ledamot av Uppsala universitets styrelse (konsistoriet) och ordförande i Stiftelsen Kapitalmarknadsgruppen. Tidigare styrelseledamot i diverse svenska börsbolag och ett amerikanskt försäkringsbolag (Home Insurance Corp) samt styrelsesekreterare och representant för koncernledningen i flera av Atlas Copcos dotterbolag.

Elisabet Annell (4)

Oberoende ledamot i Skandia Livs styrelse sedan 2003. Ordförande i revisionsutskottet och ledamot i kundutskottet. Född 1945, pol. mag. vid Stockholms

universitet. Auktoriserad revisor på KPMG och konsult inom Corporate Finance. Tidigare vd och koncernchef för Univero-Group, vd i Tönnerviksgruppen och Sifo Group, vd och strategikonsult i SMG samt vice vd i MGruppen. Styrelseuppdrag i Atria Scandinavia, Teligent, JM, Trade-Doubler, Catella, Öresundsbron och Lantmännen.

Gunnar Holmgren (1)

Oberoende ledamot i Skandia Livs styrelse sedan 2002. Ledamot i revisionsutskottet och placeringsutskottet. Född 1957, ekon. lic. vid Stockholms universitet. Generaldirektör för Försvarets Materielverk. Tidigare bland annat vd för Sveriges Försäkringsförbund. Erfarenhet av styrelsearbete i bank- och försäkringssektorn från bland annat SBAB och Stadshypotek. Lång erfarenhet av ägarstyrningsfrågor både inom privat och statlig bolagsverksamhet.

Bertil Hult (6)

Ej oberoende ledamot i Skandia Livs styrelse sedan 2007. Född 1956, civilekonomexamen vid

Handelshögskolan i Stockholm. Anställd som Nordenchef i Skandia sedan 2007. Sedan oktober 2008 verkställande direktör i Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ). Tidigare CEO på Vinge i Stockholm och affärsområdeschef på Carnegie Investment Bank med ansvar för Asset Management & Private Banking. Ett flertal styrelseuppdrag inom Skandia-koncernen. Styrelseordförande i Asia Growth Investors AB samt eTurn Capital Management AB. Styrelseledamot i Q-MED AB (publ), Försäkringsförbundets Serviceaktiebolag och i British-Swedish Chamber of Commerce.

Monica Lindstedt (9)

Oberoende ledamot i Skandia Livs styrelse sedan 2006. Ordförande i kundutskottet. Född 1953, civilekonomexamen vid Handelshögskolan i Stockholm. Forskarstudier vid EFI. Tidigare vd för bland annat Tidningen Folket, Bonniers Fackpressförslag, Eductus och Previa. Grundare, tidigare vd och numera styrelseordförande i Hemfrid i Sverige. Medgrundare till tidningen Metro. Styrelseledamot i Uniflex och Telge Energi. Tidigare

styrelseuppdrag i bland annat Capio, Lantmännens koncernstyrelse, JM, Systembolaget och Posten.

Sverker Lundkvist (8)

Oberoende ledamot i Skandia Livs styrelse sedan 2005. Ordförande i placeringsutskottet. Född 1943, civilekonomexamen vid Handelshögskolan i Stockholm. Tidigare vd i Dresdner Bank Stockholm och Köpenhamn, tidigare finansdirektör i Incentive och Gambro. Ordförande i Dreber Lundkvist & Partners, styrelseledamot i Tysk-Svenska Handelskammaren samt Nordiska museets och Skansens Vänner. Ledamot av Kungliga Musikaliska Akademiens förvaltningsnämnd.

Lars Otterbeck (10)

Ej oberoende ledamot i Skandia Livs styrelse sedan 2007. Född 1942, ekon. dr. och docent vid Handelshögskolan i Stockholm. Tidigare vd i SPP (nuvarande Alecta och SPP). Ordförande i Försäkringsaktiebolaget Skandia, Hakon Invest, Näringslivets börskommitté och Forskningsstiftelsen SSE-MBA. Vice ordförande i Tredje AP-fonden

och Kollegiet för Bolagsstyrning. Ledamot i styrelserna för Old Mutual plc. och Svenska Spel. Tidigare vice ordförande i SAF.

Gunnar Palme ⁽¹⁴⁾

Oberoende ledamot i Skandia Livs styrelse sedan 2008. Ledamot i revisionsutskottet. Född 1954, jur. kand. vid Stockholms universitet. Tidigare vd och CEO i Assi Domän och Munksjö samt tidigare anställd och vice vd i Atlas Copco. Tidigare CEO och ordförande i Finn Power. Ordförande i Ung Företagsamhet i Sörmland. Tidigare ordförande i Bewator och Rexell samt styrelseledamot i Sydsvenska Kemi.

Leif Victorin ⁽¹¹⁾

Oberoende försäkringsstagarledamot i Skandia Livs styrelse sedan 2008. Ledamot i kundutskottet. Född 1940, civilingenjörsexamen och tekn.lic. vid Chalmers tekniska högskola. Tidigare anställd, Sverigechef samt chef för Skandia Norden i Skandia. Tidigare vd för Skandia Liv. Vice ordförande i försäkringsstagarföreningen ProSkandia. Tidigare styrelseuppdrag i Skandias styrelse,

andra styrelseuppdrag inom Skandia samt för Autoliv, Sophiahemmet och Anticimex.

Dahn Eriksson ⁽³⁾

Ej oberoende ledamot i Skandia Livs styrelse sedan 2007. Arbetstagarrepresentant. Född 1962, civilekonomexamen vid Uppsala universitet. Anställd i Skandia Liv sedan 2001 på ekonomienheten. Tidigare skatterevisor och IT-revisor på Skattemyndigheten i Stockholm. Styrelseledamot i Saco-föreningen i Skandia.

Sonja Wikström ⁽⁷⁾

Ej oberoende ledamot i Skandia Livs styrelse sedan 2008. Arbetstagarrepresentant. Född 1952, högskolestudier inom ekonomiområdet. Anställd i Skandia sedan 1985 på kundenheten. Styrelseledamot i FTF-föreningen i Skandia. Tidigare suppleant i Skandia Livs styrelse.

Johan Pamp

(lämnade styrelsen under 2008) Ej oberoende ledamot i Skandia Livs

styrelse 2007–2008. Arbetstagarrepresentant. Född 1977, gymnasial utbildning. Anställd inom Skandia Livs kundservice- och affärsenhet fram till 2008. Styrelseledamot i FTF-föreningen i Skandia fram till 2008.

styrelsesuppleanter

Marita Odélius Engström ⁽¹²⁾

Ej oberoende suppleant i Skandia Livs styrelse sedan 2007. Född 1961, civilekonomexamen vid Uppsala universitet. Ekonomichef och anställd i Skandia sedan 2002. Tidigare auktoriserad revisor hos KPMG och försäkringsredovisningsexpert på Finansinspektionen. Ett flertal styrelseuppdrag inom Skandia koncernen.

Bengt Carlberg ⁽¹³⁾

Ej oberoende suppleant i Skandia Livs styrelse sedan 2003. Arbetstagarrepresentant. Född 1951, gymnasial utbildning med akademisk påbyggnad. Anställd i Skandia sedan 1976 som försäkringsrådgivare. Styrelseledamot i FTF-föreningen i Skandia, tidigare

styrelseuppdrag i Företagareförbundet och i stiftelsen Jobs & Society.

Ulf Sundevåg ⁽⁵⁾

Ej oberoende suppleant i Skandia Livs styrelse sedan 2008. Arbetstagarrepresentant. Född 1958, gymnasial utbildning med akademisk påbyggnad inom IT. Anställd i Skandia sedan 1995 inom IT. Styrelseledamot i FTF-föreningen i Skandia.

Gert-Ove Zettergren

(lämnade styrelsen under 2008) Ej oberoende suppleant i Skandia Livs styrelse 2007–2008. Arbetstagarrepresentant. Född 1962, gymnasial utbildning. Anställd i Skandia sedan 2000 inom IT. Ordförande i FTF-föreningen i Skandia. Ledamot i Skandiabankens och Skandias styrelser.

Skandia Livs ledning

Lars Bergendal

Chefsjurist och styrelsesekreterare
Födelseår: 1953
Anställd i Skandia Liv sedan 2003
Anställd i Skandia sedan 2001

Björn Järnhäll

Chef Riskstyrning och riskkontroll
Födelseår: 1951
Anställd i Skandia Liv sedan 2004

Ingrid Roslund Winje

Personalchef
Födelseår: 1954
Anställd i Skandia Liv 2000–2008.
Sedan 2008 utförs personalchefs-
uppdraget av Skandia för Skandia
Livs räkning.

Bengt Blomberg

Chef IT
Födelseår: 1962
Anställd i Skandia Liv sedan 1999
Anställd i Skandia sedan 1983

Torbjörn Callvik

Affärschef
Födelseår: 1956
Anställd i Skandia Liv sedan 2006
Tidigare anställd i Skandia 1981–2000

Anna-Carin Söderblom

Ekonomichef och Operativ chef
Födelseår: 1967
Anställd i Skandia Liv sedan 2007

Hans Sterte

Chef Kapitalförvaltning
Födelseår: 1961
Anställd i Skandia Liv sedan 2007

Bengt-Åke Fagerman

Verkställande direktör
Födelseår: 1954
Anställd i Skandia Liv sedan 2002
Anställd i Skandia sedan 1978

förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Livförsäkringsaktiebolaget Skandia (publ), Skandia Liv, organisationsnummer 502019-6365, avger härmed årsredovisning för 2008, bolagets 136:e verksamhetsår. Skandia Liv är ett helägt dotterbolag till Försäkringsaktiebolaget Skandia, Skandia. Skandia ägs av Old Mutual plc, Old Mutual. Skandia Livs verksamhet drivs enligt ömsesidiga principer, vilket innebär att överskott som uppstår i rörelsen går tillbaka till försäkringstagarna. Någon utdelning till aktieägaren får inte ske. Skandia Liv är idag verksamt på den traditionella livförsäkringsmarknaden inom såväl privat- som tjänstepensionsområdet. Affärsidén är att erbjuda enkla och prisvärda produkter och tjänster för sparande och ekonomisk trygghet vid pension, sjukdom och dödsfall.

den svenska livförsäkringsmarknaden

Under 2008 har den svenska livförsäkringsmarknaden¹ ökat. Total nyteckning vid årets slut uppgick till 17 437 (15 631)² MSEK. Livförsäkringsmarknaden delas in i fondförsäkring respektive övrig livförsäkring. Det är framförallt övrig livförsäkring som bidragit till ökningen, men även fondförsäkring har ökat. En förklaringen till att övrig livförsäkring ökar är att en större andel av marknaden nu är konkurrensutsatt.

Privatmarknaden

Ökningen på den privata marknaden, består främst av kapitalförsäkring inom fondförsäkringsmarknaden. Utländska bolag som säljer livprodukter på den svenska marknaden redovisar numera nyteckning i större utsträckning än tidigare.

Tjänstepensionsmarknaden

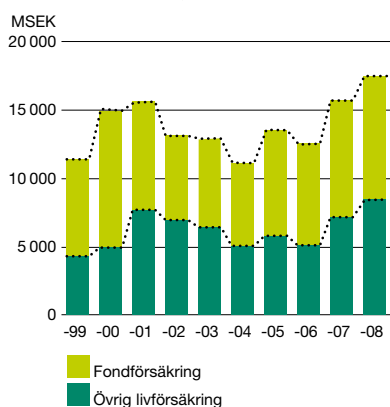
Marknaden ökar även för tjänstepensioner, vilket framförallt beror

på att marknaden nu till större del är konkurrensutsatt. Kryssvalsprodukter svarar för en tredjedel av marknaden för tjänstepensioner, där ITP³-planen för privatanställda tjänstemän omfattar en stor del av försäkringsbeståndet. Från och med 1 oktober 2008 kan cirka 700 000 privatanställda tjänstemän flytta sin kollektivavtalade tjänstepension, så kallad ITP och ITPK⁴, till ett antal utvalda försäkringsbolag. Skandia Liv är tillsammans med fyra andra bolag leverantör av traditionell pensionsförsäkring.

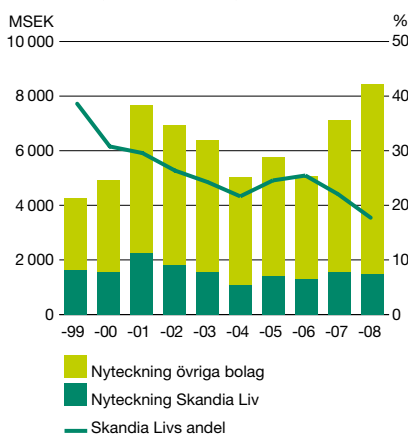
Under hösten 2007 påbörjade FORA⁵ en upphandling av Avtalspension SAF-LO. Upphandlingen kunde inte avslutas före årsskiftet 2007 på grund av att parterna i Pensionsnämnden var oeniga om hur bedömningen av de inlämnade offerterna skulle göras. Vid återupptagandet av upphandlingen 2008 bestämde sig Skandiabolagen för att inte delta i upphandlingen.

När försäkringsbranschens egen arbetsgivarorganisation valde leveran-

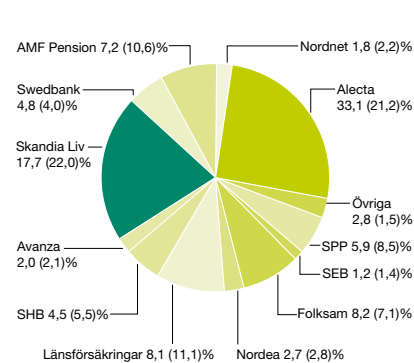
Nyteckning livförsäkringsmarknaden

Nyteckning övrig livförsäkring

Marknadsandelar 2008 Nyteckning övrig livförsäkring

tör av tjänstepension under 2007 blev Skandia Liv det bolag där de som inte gör ett aktivt val, automatiskt blir kunder. FTP⁶-avtalet, som trädde i kraft 1 januari 2008, innebär flera förändringar. Bland annat omfattas vissa yngre åldersgrupper av ett premiebestämt system, istället för som tidigare av ett förmånsbestämt system.

Övrig livförsäkring i Skandia Liv

Skandia Livs nyteckning minskade under 2008 till 1 491 (1 562) MSEK, vilket ger en marknadsandel på 17,7 (22,0)² procent. Nyteckningen ökar emellertid inom tjänstepensionsområdet, delvis på grund av att vi har deltagit i upphandlingar på den ej kollektivavtalade marknaden och där blivit valbart alternativ. Under senare delen av 2008 har vi kunnat se effekten av försäljningen från FTP-planen med gott resultat. En annan orsak till ökningen av tjänstepensionsförsäljningen förklaras med att avgångspensionerna ökar, då företaget varslar sin personal.

För de som väljer Skandia Liv i sin ITP- och ITPK-plan, erbjuds produkten GarantiPensionPlus, där premien placeras med hänsyn till den försäkrades ålder. För den som är ung placeras en större andel av kapitalet i aktier, vilket normalt ger en högre avkastning. När

försäkringstagaren närmar sig pensionsåldern, minskas andelen aktier till förmån för tryggare placeringar. Produkten innehåller en unik förstärkt garanti som är till för att motverka att försäkringstagarens pensionskapital ska minska i värde vid nedgångar på de finansiella marknaderna.

Skandia Liv tecknade i april ett avtal med Chalmers tekniska högskola avseende tryggande av tjänstepensioner. Avtalet med Chalmers är en av de största affärerna Skandia Liv gjort under 2000-talet.

Utöver nyteckning ingår även utökningar av befintliga försäkringar i Skandia Livs nyförsäljning⁷. Nyförsäljningen uppgick till 2 553 (2 484) MSEK.

Skandia Liv 2008

Koncernstruktur

Skandia Livkoncernen består, förutom av moderbolaget Livförsäkringsaktiebolaget Skandia (publ), av Livförsäkringsbolaget Skandia Fastighetsinvesteringar AB och Diligentia AB med flera fastighetsägande dotterbolag, Skandikon Pensionsadministration AB, Skandikon Administration AB, Berlac AB (före detta Netline AB), Life Equity Sweden KB, Skandia Livsforsikring A/S, Skandia Asset Management A/S och Skandia Livsforsikring A A/S i Danmark

och Finsinequa Consulting Oy i likvidation (före detta Henkivakuutusosakehtiö Skandia, Henki Skandia) i Finland. Samtliga dotterbolag är vinstutdelande.

Organisation

Skandia Liv är ett helägt dotterbolag till Skandia. Skandia är sedan 2006 en del av den internationella koncernen Old Mutual, som erbjuder finansiella tjänster inom livförsäkring, bank och kapitalförvaltning. Old Mutual grundades 1845 och har sitt huvudkontor i London. Skandia Liv ingår operativt i Skandias division Nordic, som omfattar all verksamhet i Sverige, Danmark och Norge.

Flera verksamheter och funktioner bedrivs sedan tidigare gemensamt för hela Skandia. Syftet är att genom en mer samlad organisation göra det enklare för kunderna, samt att uppnå intäkts- och kostnadssynergier.

Ny organisation och besparingsprogram

Under året har en översyn gjorts av organisationen i enlighet med ett fastslaget besparingsprogram. Såväl organisation som bemanning har förhandlats med de fackliga organisationerna. Antalet befattningar har reducerats med netto tjugo, i relation till budget 2008.

1) Marknaden mäts som nyteckning enligt branschens definition: engångspremier dividerat med 10, plus årliga premier.

2) Försäkringsförbundet har ändrat uppgifterna för 2007 retroaktivt. I årsredovisningen för 2007 uppgavs marknadens nyteckning till 15 820 MSEK och Skandia Livs marknadsandel till 21,9 procent.

3) ITP står för Industrins och handelsns tilläggspension och är en kollektivavtalad tjänstepension. ITP kompletterar det lagstadgade försäkringsskyddet.

4) ITPK, kompletterande ålderspension gäller för den som har tjänstepension ITP och är född 1978 eller tidigare. I och med den nya ITP-planen skedde en upphandling av nya valbara bolag.

5) FORA administrerar kollektivavtalade försäkringar och andra trygghetslösningar, och förmedlar årligen drygt 20 GSEK i premier och avgifter från 200 000 företag till ett fyrtio-tal försäkringsbolag, stiftelser och fonder.

6) FTP är en kollektivavtalad tjänstepension för anställda inom försäkringsbranschen.

7) Nyförsäljning mäts som nyteckning plus utökning av befintliga försäkringar, viktad enligt branschens definition: engångspremier dividerat med 10, plus årliga premier.

viktiga händelser under året

- ändrad lagstiftning för pensionsförsäkringar
- ny logotyp för Skandia
- nya regler för beräkning av försäkringstekniska avsättningar
- Skandia Liv tecknar stort avtal med Chalmers
- utredning kring ombildning av Skandia Liv påbörjas
- hävt flyttstopp
- skärpt tillsyn av hur överskott hanteras i livbolag
- Skandia tackar nej till SAF-LO-upphandlingen
- flytträtt för ITP/ITPK
- marknadsvärdesfaktor tillämpas
- förslag till nya solvensregler inom EU
- ny organisation med fokus på kundernas behov
- skiljedom mellan Skandia och Skandia Liv klar
- skattetvist om lån till Skandia Livs fastighetsbolag

Ändrad lagstiftning för pensionsförsäkringar

Med verkan från och med 1 januari 2008 inskränktes avdragsrätten för pensionsförsäkringar till 12 000 kronor per år.

Ny logotyp för Skandia

I januari 2008 lanserade Skandia en ny logotyp som kommer att användas i alla delar av koncernen. Införandet är en del av Skandias globala varumärkesbyggande. Med den gröna färgen tydliggörs samhörigheten med ägaren Old Mutual.

Nya regler för beräkning av försäkringstekniska avsättningar för övrig försäkring

Finansinspektionen införde 1 april 2008 nya regler (FFFS 2008:6) avseende val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar, FTA. Förändringen avsåg främst så kallad övrig försäkring. Förändringen innebär att försäkringsbolag ska bestämma diskonteringsräntan för övrig försäkring som marknadsräntan för statsobligationer. Tidigare användes den så kallade högsta räntan, en maximiränta fastställd av Finansinspektionen.

Nya regler för beräkning av FTA

Som en följd av den finansiella oron införde Finansinspektionen 11 november

2008 ytterligare nya regler (FFFS 2008:23, som ersatte FFFS 2008:6) avseende val av räntesats för att beräkna FTA. Dessa nya regler avsåg främst tjänstepensionsklassad försäkring. Förändringen innebär att diskonteringsräntan för tjänstepensioner ska följa genomsnittet av marknadsräntorna för statsobligationer och antingen swappar eller säkerställda bostadsobligationer, där Skandia Liv valt de säkerställda bostadsobligationerna. Tidigare användes genomsnittet av marknadsräntorna för statsobligationer och swappar.

Skandia Liv tecknar stort avtal med Chalmers

I april 2008 tecknade Skandia Liv ett avtal med Chalmers tekniska högskola avseende tryggnad av tjänstepensioner, värt nästan en halv miljard kronor i premieinkomst för år 2008. Avtalet omfattar cirka 2 500 anställda, före detta anställda och pensionärer, och är en av de största affärerna Skandia Liv gjort under 2000-talet. Detta stärker Skandias position inom vår strategiska satsning mot stat, kommuner och landsting.

Utredning kring ombildning av Skandia Liv påbörjas

Skandia Liv och Skandia har beslutat att gemensamt utreda förutsättningarna för att ombilda Skandia Liv

till ett vinstutdelande bolag. Den bolagsform som livbolaget drivs enligt har ifrågasatts i en statlig utredning. Förhoppningen är att en ombildning till en mer modern bolagsform kan leda till fördelar för såväl sparare som aktieägare.

Hävt flyttstopp

Möjligheten att flytta sitt pensionsförsäkringskapital blev ett faktum med verkan från och med 1 maj 2008.

Skandia Liv har sedan 2003 flytträtt på alla privata pensionsförsäkringar, och från och med 2006 omfattas även nytt kapital i tjänstepensionsförsäkringar av flytträtten.

Skärpt tillsyn av hur överskott i livbolag hanteras

Finansinspektionen har under året meddelat att den skärper tillsynen av hanteringen av överskott i traditionell livförsäkring. Detta för att säkerställa att samtliga kundens anspråk på överskottet hanteras på ett lämpligt sätt. Som en del i arbetet med att förbättra informationen kring överskottshantering har Skandia Liv förnyat och förbättrat informationen på internet. Vidare görs kontinuerligt en översyn av regelverk och policier.

Skandia tackar nej till SAF-LO-upphandlingen
Skandia har under året

kritiserat Svenskt Näringsliv för att de hämmar den fria konkurrensen i och med att Svenskt Näringsliv har ett avgörande inflytande i Alecta och AMF. Under hösten 2008 meddelades att Skandia-bolagen avstår från att delta i upphandlingen av Avtalspension SAF-LO. Skandia anser att upphandlingen inte sker på lika villkor, då AMF, som ägs gemensamt av Svenskt Näringsliv och LO, gynnas i upphandlingskraven för icke-valsalternativet. Skandia kan inte acceptera upphandlingar där arbetsmarknadsparterna sätter egenintresset framför kundintresset. FORA meddelade 9 december 2008 att AMF valts till ickevalsalternativ i SAF-LO-upphandlingen.

Flytträtt för ITP/ITPK

Flytträtt infördes 1 oktober 2008 för ITP/ITPK via Collectum. Privatanställda tjänstemän fick då möjligheten att flytta sin tjänstepension.

Marknadsvärdesfaktor tillämpas

Nedgångarna på världens börser har påverkat Skandia Livs tillgångar. Därför har vi under året justerat den så kallade marknadsvärdesfaktorn. Denna faktor används när bolaget är underkonsoliderat, det vill säga när Skandia Livs tillgångar är lägre än värdet av kundernas samlade försäkringskapital. Marknadsvärdesfaktorn var 0,90 hos Skandia Liv 31 december 2008, vilket innebär att vid tidpunkten för

flytt eller återköp kommer försäkringskapitalet att sänkas med 10 procent. Marknadsvärdesfaktorn används för att få en rättvisare fördelning av överskott.

Förslag till nya solvensregler inom EU

Arbetet inom EU med att utforma ett nytt solvensregelsystem har fortsatt under året. I februari 2008 presenterades ett reviderat direktivförslag, vilket legat till grund för den behandling av förslag till nya solvensregler som pågått i rådet och i parlamentet inom EU. Avsikten är fortfarande att ha en reglering klar till 2012. Parallellt med det arbete som pågått inom rådet och parlamentet har det under året genomförts ytterligare en kvantitativ studie, QIS 4, i syfte att belysa effekterna av de föreslagna solvensreglerna. Skandia Liv har deltagit i denna studie. Förhandlingarna om den slutliga utformningen av ett solvensdirektiv är inte slutförda, varför det fortfarande råder osäkerhet om hur ett slutligt regelverk på detta område kommer att se ut. Utifrån resultatet i QIS 4 klarar Skandia Liv kapitalkraven med god marginal.

Ny organisation med fokus på kundernas behov

Skandias svenska verksamhet delades 1 januari 2009 in i två affärsområden; Företag och Privat. Den juridiska

bolagsstrukturen kvarstår. Inom ramarna för den nya organisationen genomförs ett besparingsprogram för att effektivisera verksamheten och minska driftskostnaderna.

Tvister

Skiljedom mellan Skandia och Skandia Liv klar

Skandia Liv och dess moderbolag, Skandia, ingick 2004 ett avtal om att hänskjuta frågan om eventuell olovlig vinstutdelning i samband med att Skandia 2002 överlät sin kapitalförvaltningsverksamhet till DnB NOR, till prövning i en skiljenämnd. Skiljenämnden meddelade sin dom 2 oktober 2008. Skiljenämnden har funnit att kapitalförvaltningsavtalet innebär att en tredjedel av förvaltningsavgiften utgör en överdebitering av Skandia Liv. Överdebiteringen är en otillåten värdeöverföring.

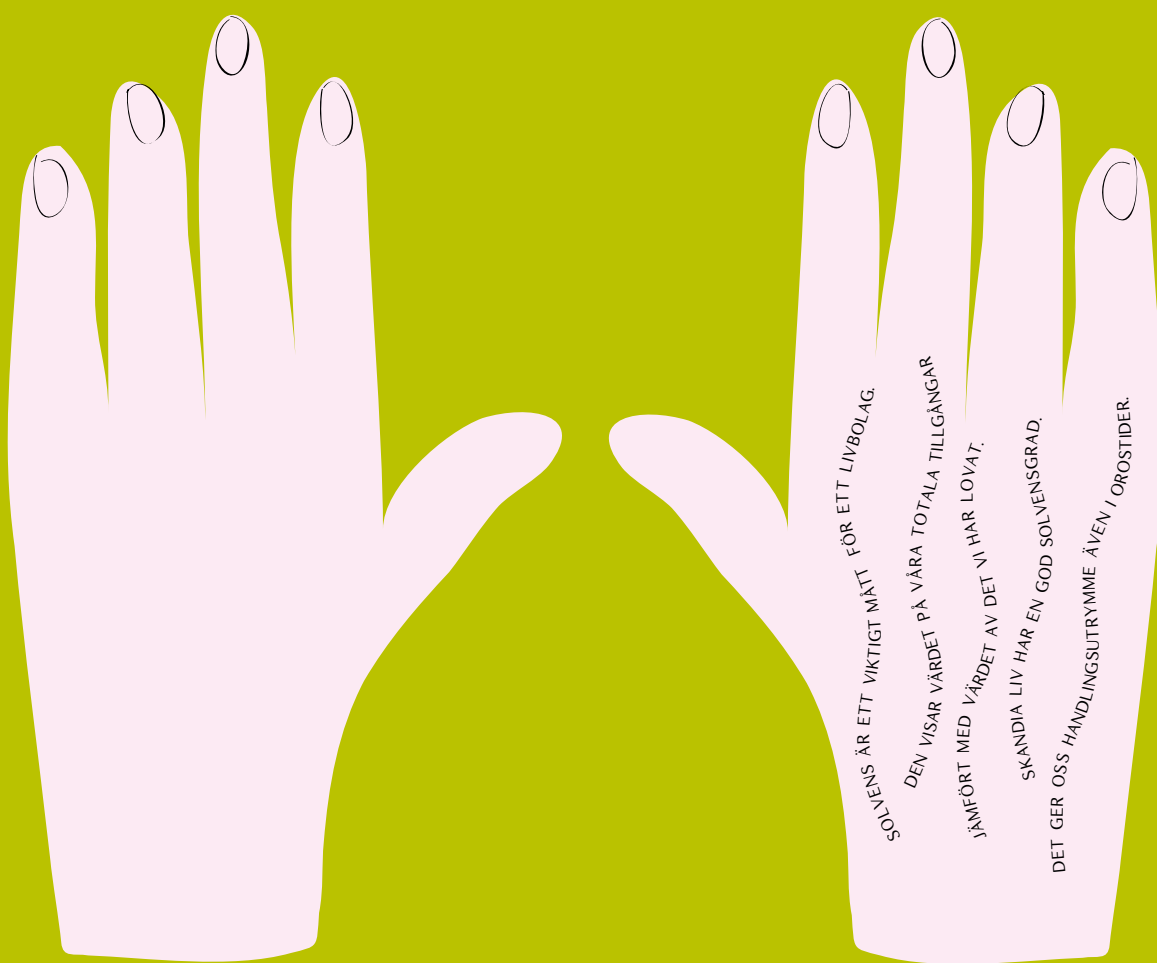
Se vidare under rubriken Ersättningen från skiljedomen mellan Skandia Liv och Skandia, på sidan 21.

Skattetvist om lån till Skandia Livs fastighetsbolag

Skandia Livs fastighetsbolag har lånat medel från Skandia Liv till en räntenivå som underkänts av skattemyndigheten. Skattebeslutet har överklagats, men har endast justerats till en del i domstolarnas prövning.

Sedan tidigare år finns en reserv, vilken fortfarande bedöms tillräcklig.

Skandia Livs vision är att vara det mest förtroende-
ingivande bolaget i branschen med ambitionen att vara
tongivande på marknaden. Vår strävan är att alltid bli lite
bättre och att göra det svåra lite enklare.

Våra medarbetare

Skandia Liv är ett kunskapsföretag där medarbetarnas engagemang, kompetens och prestationer är avgörande för företagets framgång och konkurrenskraft. Med en god personalpolicy, kultur och värderingar, liksom väl genomarbetade processer inom ledar- och medarbetarskap, förblir Skandia Liv en attraktiv arbetsgivare.

Medarbetare

Under 2008 var medelantalet anställda i moderbolaget Skandia Liv 273 (220) personer, varav 47 (47) procent kvinnor. Andelen kvinnliga chefer var 41 (41) procent och medelåldern för samtliga medarbetare var 44 (44) år. Personalomsättningen har ökat i jämförelse med föregående år och uppgick vid årets slut till 12,1 (10,4) procent. Den totala sjukfrånvaron har minskat till 2,6 (3,1) procent.

Attraktiv arbetsplats

Skandia Livs målsättning är att vara en attraktiv arbetsplats för såväl befintliga som potentiella medarbetare. I detta ingår bland annat att kunna erbjuda en hälsosam och stimulerande arbetsmiljö som kännetecknas av arbetsglädje, öppenhet och delaktighet. Skandias årliga medarbetarundersökning genomfördes under våren 2008. Undersökningen är ett verktyg för att få information om bland annat arbetsbelastning, motivation, målkvalitet och ledarskap. Skandia Liv har som mål att resultatet ska ligga på, eller över, de så kallade riktvärdena, för samtliga enheter inom bolaget. Svarsfrekvensen 2008 var, som tidigare år, hög. Resultatet hade försämrats något jämfört med föregående år, främst inom området målkvalitet.

Affärsplanen, en utgångspunkt för medarbetarens individuella mål

Affärsplaneringen som sker inför varje år är en process där delaktigheten bland medarbetarna är stor. Som en del av processen pågår en långsiktig satsning

på målstyrning och uppföljning. Detta arbete intensifierades ytterligare under året, med hänsyn till det något försämrade resultatet i medarbetarundersökningen avseende målkvalitet. I uppdragssamtalen, som är ett årligt planerings- och målsamtal, formuleras tydliga och individuella mål för medarbetaren med utgångspunkt från affärsplanen. Ett individuellt uppdragskontrakt upprättas för varje medarbetare. Kontraktet följs upp genom tre obligatoriska samtal mellan medarbetare och chef.

Livianen och övriga rörliga ersättningar

Livianen är Skandia Livs resultatansvarstiftelse. Syftet med den är att skapa motivation och delaktighet hos medarbetarna genom en möjlighet till ekonomisk stimulans när företaget levererar i enlighet med uppsatta mål. Modellen innebär att Skandia Liv inom två målområden, försäljning och totalavkastning, förväntas prestera bättre än genomsnittet av motsvarande prestation hos bolagets konkurrenter. Ett tredje mål är att Skandia Liv ska uppfylla det besparingsmål som styrelsen fastslagit för året. Ersättningens maximala belopp per medarbetare kan, om samtliga tre mål uppfylls, uppgå till 62,5 procent av ett prisbasbelopp, det vill säga cirka 26 000 kronor. Skandia Liv erbjuder rörlig ersättning som ett verktyg i lönesättningen för chefer. Ersättningen är maximerad till 10, 20, 30 eller 50 procent av grundlönen beroende på befattning.

För detaljer kring löner och ersättningar hänvisas till not 37.

Ett friskare Skandia Liv

En viktig komponent för företagets framgång är friska medarbetare som känner arbetsglädje och motivation. Skandia Liv erbjuder sina medarbetare tillgång till rådgivning och hjälp i frågor inom hälsoområdet. Tanken är att på ett tidigt stadium fånga upp och hantera frågor och problem för att undvika mer omfattande behov av stöd och eventuell framtida vård. Dessutom

erbjuds samtliga medarbetare Skandias privatvårdsförsäkring, vilket innebär snabb tillgång till specialistvård om så krävs. Skandia Liv stöder också medarbetarnas friskvårdsaktiviteter genom friskvårdsbidrag och subventionerade aktiviteter.

Skandia Livs resultat 2008

Resultatet i Skandia Livkoncernen uppgick till -81 851 (24 552) MSEK. Årets resultat för Skandia Liv Sverige uppgick till -81 705 (24 686) MSEK. Det tekniska resultatet i Skandia Liv Sverige uppgick till -81 180 (27 726) MSEK.

Det tekniska resultatet förklaras främst av tre resultat-källor: finansiellt resultat, riskresultat och omkostnadsresultat. Det finansiella resultatet fastställs som skillnaden mellan verklig kapitalavkastning och den ränta som används vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna. Riskresultatet utgör skillnaden mellan gällande antaganden och verkligt utfall rörande livslängd och sjuklighet. Omkostnadsresultatet visar skillnaden mellan avgifterna som tas ur försäkringarna och bolagets faktiska driftskostnader.

Normalt utgör det finansiella resultatet den största förklaringsposten till resultatet och för räkenskapsåret 2008 uppgick finansresultatet till -82 188 (26 297) MSEK. Riskrörelsen bidrog med 941 (921) MSEK och omkostnadsrörelsen med 66 (343) MSEK.

Resultatet kommer att reducera konsolideringsfonden, som utgör Skandia Livs ackumulerade överskottsmedel. För försäkringar med inslag av sparande allokteras överskott främst med hjälp av återbäringsränta och för rena riskförsäkringar sker tilldelning av överskott genom till exempel rabatterade premier.

Ersättningen från skiljedomen mellan Skandia Liv och Skandia

Under 2008 har skiljenämndens dom i tvisten med Skandia avseende kapitalförvaltningsavtalet med DnB NOR kommit. Domen har bland annat inneburit att Skandia har betalat 871 MSEK till

Skandia Livs målsättning är att vara en attraktiv arbetsplats för såväl befintliga som potentiella medarbetare. I detta ingår bland annat att kunna erbjuda en hälsosam och stimulerande arbetsmiljö som kännetecknas av arbetsglädje, öppenhet och delaktighet.

Skandia Liv. Av dessa har 540 MSEK redovisats som en övrig teknisk intäkt. Detta motsvarar kompensation för ett för högt kapitalförvaltningsarvode för åren till och med 2007. För året 2008 har 79 MSEK nettoredovisats mot årets kapitalförvaltningsarvode. Resterande 252 MSEK har erhållits och redovisats som ränta.

Under återstående avtalstid, till och med 31 december 2013, ska Skandia kompensera Skandia Liv för kommande överdebiteringar, med en tredjedel av förvaltningsavgiften som utgår till DnB NOR.

Nya redovisningsprinciper

Finansinspektionen införde 1 april 2008 nya regler avseende val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar (FFFS 2008:6). Förändringen avser så kallad övrig försäkring, det vill säga försäkring som inte klassas som

tjänstepension. De regler som avser tjänstepensioner infördes på Skandia Liv redan 2006.

Metoden för att fastställa räntan skiljer sig åt mellan dessa kategorier eftersom ränteantagandet för övrig försäkring fortfarande ska vara betryggande och för tjänstepensionsförsäkringar fortsatt aktsamt. Betryggande innebär att antagandena har en försiktighetsmarginal i förhållande till det verkliga värde som används vid aktsam värdering.

Förändringen för övrig försäkring innebär i korthet att försäkringsbolag ska bestämma diskonteringsräntan som marknadsräntan för statsobligationer. Tidigare har den av Finansinspektionen fastställda räntan, så kallade högsta räntan, använts.

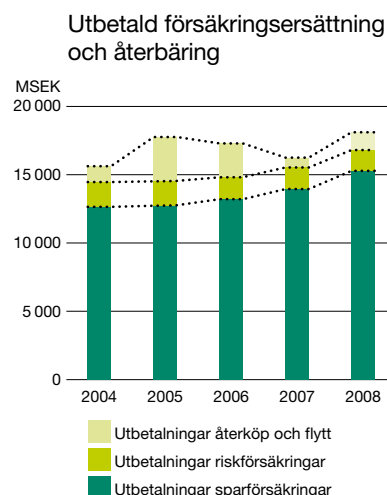
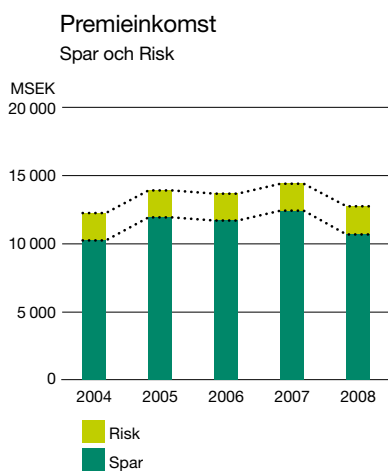
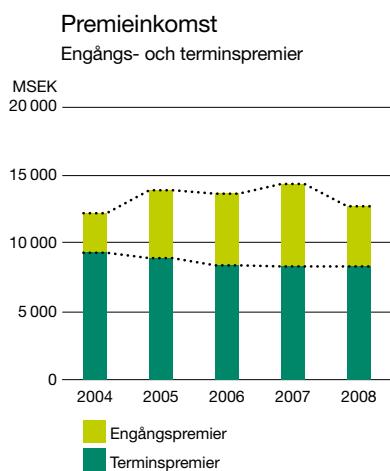
Som en följd av att marknadsränta nu används för både tjänstepensioner och övrig försäkring har även den reserv

som 2007 infördes på grund av den nya dödlighetsundersökningen, DUS 06, beräknats med marknadsränta.

Båda ovanstående förändringar har behandlats som byte av redovisningsprincip. Sammantaget innebär detta att de försäkringstekniska avsättningarna sjönk med 9 801 MSEK per 1 januari 2008 samt att resultatet för 2007 har justerats positivt med 5 380 MSEK.

Berörda jämförelsesiffror för 2007 är korrigerade enligt de nya redovisningsprinciperna, se not 40.

FFFS 2008:6 har under året ersatts av FFFS 2008:23. Effekten, en momentan upplösning av avsättningarna med 12,2 GSEK per 30 november, har inte behandlats som byte av redovisningsprincip.

Kommande avsnitt avser Skandia Liv Sverige om inte annat anges. Skandia Liv Sverige består av moderbolaget Livförsäkringsaktiebolaget Skandia (publ), Diligentia AB med flera fastighetsägande dotterbolag, Life Equity Sweden KB, Skandikon Pensionsadministration AB samt Skandikon Administration AB.

Premieinkomst

Premieinkomsten i Skandia Liv uppgick till 12 654 (14 297) MSEK under året.

Det är främst de privata engångs- inbetalningarna avseende sparprodukterna som minskat. Delvis beror det på den lägre återbäringsräntan, men också på den höga försäljningen av produkten Kapitalpension i januari 2007, innan den stoppades av förändrade lagregler i februari samma år. En annan bidragande orsak är den sänkta avdragsrätten för pensionsinbetalningar, som infördes 1 januari 2008.

Premieinkomsten från tjänstepensioner har dock ökat under året. Ökningen återfinns främst inom offentlig sektor, det vill säga statliga, kommunala och landstingsägda bolag.

Även riskprodukternas premieinkomst har ökat något, jämfört med föregående år.

Övriga tekniska intäkter

Övriga tekniska intäkter uppgår till 574 (2 070) MSEK. Utfallet 2008 består främst av den ersättning som erhållits från Skandia i samband med skiljedomen, se sidan 21. Utfallet 2007 består främst av den engångsersättning Skandia Liv erhöll från Skandia i samband med omregleringen av den gemensamma tjänstepensionsaffären. För mer information, se not 12.

Försäkringsersättningar

Utbetalda försäkringsersättningar har ökat och uppgick till 11 047 (9 984) MSEK. Ökningen förklaras främst av utbetalningar på grund av återköp av kapital samt flytt. Det flyttstopp av kapital som infördes 2007 hävdades i maj 2008. Under året uppgick utflyttat kapital till 278 (61) MSEK. Vi såg även en fortsatt trend av ökade utbetalningar under året som en följd av att allt fler försäkringstagare uppnår pensionsåldern.

Förändringen i avsättningar för oreglerade skador minskade försäkringsersättningarna med 746 (743) MSEK. Förändring i marknadsräntor har medfört en upplösning av reserven för oreglerade skador med 136 (45) MSEK. I likhet med 2007 har antalet pågående skador för sjuk- och premiebefrielseförsäkring fortsatt att minska under året, vilket medfört att tidigare avsättningar på 610 (698) MSEK kunnat upplösas.

Utbetalda försäkringsersättningar samt Förändring i avsättningar för oreglerade skador, uppgick till 10 302 (9 242) MSEK. Utöver den del som garanteras försäkringstagarna betalas även en så kallad återbäring ut, vilket är en del av överskottet som intjänats under försäkringstiden. Utbetalad återbäring uppgick till 7 008 (6 213) MSEK under 2008. Utbetalning av överskott redovisas inte i resultaträkningen, utan som en minskning av konsolideringsfonden i balansräkningen.

Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar

Den diskonteringsränta som används vid värderingen av framtida garanterade utbetalningar påverkar i hög grad värdet av en livförsäkringsavsättning. Med en låg diskonteringsränta blir

nuvärdet av den garanterade framtida utbetalningen högt, och med en hög diskonteringsränta blir nuvärdet lågt. En förändring av diskonteringsräntan med 0,10 procent för samtliga löptider innebär en förändring av livförsäkringsavsättningarna med cirka 2 100 MSEK. Solvenskapitalet påverkas dock inte i samma utsträckning då tillgångsportföljens värde förändras i motsatt riktning jämfört med avsättningarna.

Marknadsräntorna har under 2008 sjunkit, vilket inneburit en förstärkning av avsättningarna med 37 468 (-17 732) MSEK.

Den avsättning som gjordes föregående år till följd av dödlighetsundersökningen, DUS 06, har på grund av räntefallet förstärkts med 3 029 (2 021) MSEK. Övriga förändringar, som främst förklaras av nettokassaflödet av premier och utbetalningar samt av nettoräntekostnader, uppgick till -1 353 (-5 305) MSEK. Den totala förändringen i andra försäkringstekniska avsättningar per 31 december 2008 uppgick till -41 882 (10 272) MSEK.

För uppdelning av Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar i tjänstepensionsklassad respektive övrig försäkring, se tabell nedan.

Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar före, MSEK	2008	2007*	2007
Tjänstepensionsklassad försäkring			
Total förändring i andra livförsäkringsavsättningar	-25 988	7 862	8 212
DUS	-1 889	189	539
Förändring pga marknadsräntor	-21 721	11 889	11 889
Övrig förändring i andra livförsäkringsavsättningar	-2 378	-4 216	-4 215
Övrig försäkring			
Total förändring i andra livförsäkringsavsättningar	-15 862	2 544	-3 189
DUS	-1 140	-2 210	-2 100
Förändring pga marknadsräntor	-15 747	5 843	0
Övrig förändring i andra livförsäkringsavsättningar	1 025	-1 089	-1 089
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar före villkorad återbäring	-41 850	10 406	5 023
Villkorad återbäring (före avgiven återförsäkring)	-32	-134	-134
Total förändring i andra försäkringstekniska avsättningar före	-41 882	10 272	4 889

* Enligt de nya redovisningsprinciperna för diskontering av försäkringstekniska avsättningar.

Driftskostnader

Driftskostnaderna uppgick till 1 717 (1 764) MSEK. De kan delas upp i administrations- och anskaffningskostnader där den första kategorin avser kostnader för befintliga försäkringar och den senare kostnader för hantering i samband med nyteckning, såsom provisioner och nyteckningsarbete.

Administrationskostnaderna uppgick till 1 305 (1 239) MSEK. Ökningen beror i huvudsak på kostnader för utredningen om en eventuell ombildning av bolaget, omstruktureringskostnader samt högre kundvårdsersättning till mäklare. Övriga administrativa kostnader har däremot minskat som en följd av det besparingsprogram som bedrivits inom Skandia och Skandia Liv. Besparingar har främst påverkat kostnadsslagen marknadsföring, personal samt konsulter.

Anskaffningskostnaderna aktiveras till stor del i balansräkningen som förutbetalda anskaffningskostnader och fördelas därefter på en tioårsperiod. Detta görs för att få en bättre överensstämmelse mellan intäkter och kostnader under försäkringens löptid. Anskaffningskostnaderna uppgick till 411 (525) MSEK. Minskningen förklaras främst av lägre provisionskostnader.

Driftskostnadsprocenten, som visar relationen mellan driftskostnader och premieinkomst, ökade till 13,6 (12,4)

procent, då premieinkomsten sjönk relativt sett mer än driftskostnaderna.

Förvaltningskostnadsprocenten är ett mått som visar relationen mellan driftskostnader och genomsnittligt förvaltad kapital. Förvaltningskostnadsprocenten uppgick till 0,64 (0,61) procent.

Övriga omkostnader

Utöver driftskostnader har Skandia Liv omkostnader för skadereglering och kapitalförvaltning. Skaderegleringskostnaderna uppgick till 47 (67) MSEK. Kostnader för kapitalförvaltning uppgick till 272 (365) MSEK och avser såväl vår egen kapitalförvaltningsorganisation som förvaltningsarvoden till externa förvaltare. Årets kapitalförvaltningskostnader har minskats med 79 MSEK till följd av skiljedomen mellan Skandia Liv och Skandia.

Kapitalförvaltning

Efter flera år med god avkastning blev 2008 ett dystert år. Finanskrisen, som först uppfattades som ett internt amerikanskt problem, spreds över hela världen och var en mycket viktig orsak till den kraftiga avmattningen av världskonjunkturen. Tillväxten i världen har gått från den bästa i mannaminne under 2006 till den sämsta sedan depressionen under 1930-talet. Från positiv tillväxt på 5 procent under 2006 till kraftigt negativ

tillväxt under det fjärde kvartalet 2008.

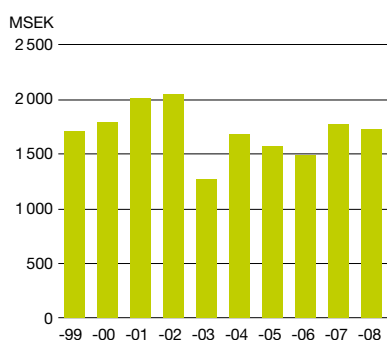
Den allmänna riskpremien i marknaderna steg rejält under 2008, vilket innebär att nästan alla tillgångar med risk, föll kraftigt i värde. Den svenska börsen hade sitt sämsta år någonsin.

Även utländska aktier, fastigheter, kreditobligationer, råvaror och hedgefonder utvecklades svagt under 2008. Avkastningen på statsobligationer utvecklades däremot mycket bra eftersom statslåneräntorna föll kraftigt, med stora kursvinster som följd.

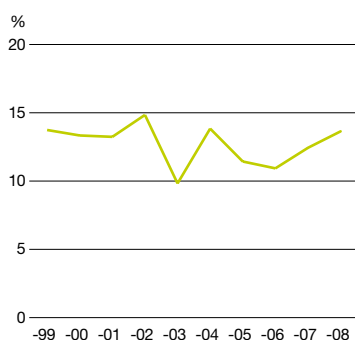
Portföljens strategiska sammansättning

Vid utgången av 2008 hade Skandia Livs förvaltade kapital ett värde av 253 (303) GSEK. Den långsiktiga tillgångsfördelningen är avgörande för den framtida avkastningen. Skandia Liv har under en följd av år arbetat med att skapa en bättre balans i den strategiska tillgångsallokeringen. Syftet är att få en bättre riskspridning och på det sättet minska risken i portföljen, men också att på sikt höja avkastningen. I klartext handlar det om att försöka minska beroendet av aktier i Sverige, Europa och Nordamerika. Aktier är nödvändiga i portföljen för att ge en god avkastning, men under vissa år, som 2008, faller de kraftigt i värde. Tanken är att tillföra portföljen kompletterande risktillgångar som har en avvikande avkastnings-

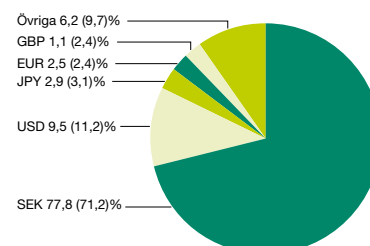
Driftskostnader

Driftskostnadsprocent

Tillgångarnas valutafördelning

profil. Dessvärre visade sig 2008 vara ett år då god spridning av risker inte gav speciellt bra betalt. I stort sett alla risktillgångar föll i värde, men Skandia Livs stora innehav av statsobligationer gav en viss balans i portföljen.

Skandia Liv har också valt en valutastrategi där vi inte automatiskt valutasäkrar utländska tillgångar för att öka riskspridningen. Den strategin har varit framgångsrik under 2008 då den svenska kronan föll mot de flesta andra valutorna.

Under året har andelen aktier minskat i portföljen, huvudsakligen beroende på fallet på aktiemarknaderna. Vi har försiktigt ökat andelen onoterade bolag och exponeringen mot råvaror under året. Dessutom har vi börjat investera i infrastruktur och i portföljer bestående av banklån, där vi ser intressanta möjligheter. Vi har under året ökat den genomsnittliga durationen i tillgångsportföljen för att få en bättre anpassning mot Skandia Livs garanterade utfästelser till försäkringstagarna. Dessa utfästelser kan liknas vid långa räntebärande skulder.

Totalavkastningen och kapitalförvaltningen

Skandia Livs totalavkastning för 2008 uppgick till -13,4 (4,4) procent. Målsättningen för Skandia Livs kapitalförvaltning är att ge en hög och stabil

avkastning i förhållande till inflationen och våra åtaganden gentemot försäkringstagarna. Det lyckades vi inte med under 2008, men målet måste ses över en längre tidsperiod än ett år. Under de senaste tio åren har vår genomsnittliga totalavkastning varit 4,2 procent, samtidigt som inflationen under motsvarande period varit 1,6 procent.

Analys av totalavkastningen

Den huvudsakliga orsaken till den negativa totalavkastningen under 2008 var det kraftiga fallet på världens aktiemarknader. Alla regioner och sektorer föll kraftigt. Den svenska börsen föll med nära 40 procent. Även utländska aktiemarknader föll kraftigt, många föll till och med mer än Stockholmsbörsen. Skandia Livs aktieportfölj föll med 32,7 procent, varav svenska aktier med 39,8 procent och utländska aktier med 29,1 procent.

Priserna på den svenska fastighetsmarknaden vände nedåt under året. Svårigheter med finansiering och betydligt högre avkastningskrav sänkte priserna. Avkastningen på fastigheter uppgick till -3,6 (18,1) procent.

Skandia Liv har ett flertal olika alternativa tillgångar såsom onoterade aktier, hedgefonder, råvaror, infrastruktur och låneportföljer. Dessa har alla, i likhet med övriga risktillgångar, haft en negativ avkastning under året, även

Totalavkastning

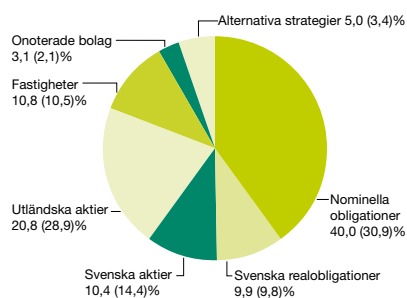
Tillgångsslag	Kapital, MSEK	Avkastning, %
Nominella obligationer	104 080	11,7
Svenska realobligationer	25 152	5,8
Svenska aktier	25 229	-39,8
Utländska aktier	50 718	-29,1
Fastigheter	27 523	-3,6
Onoterade bolag	7 967	-1,7
Alternativa placeringar	12 584	-24,6
Övrigt	268	-
	253 521	-13,4

Denna tabell är framtagen enligt Försäkringsförbundets rekommendation för årlig rapportering av totalavkastning, TAT. Tabellens total skiljer sig från balansräkningens förvaltade kapital på grund av att några tillgångar i balansräkningen ej ingår i TAT.

om nedgången för onoterade bolag var relativt sett blygsam.

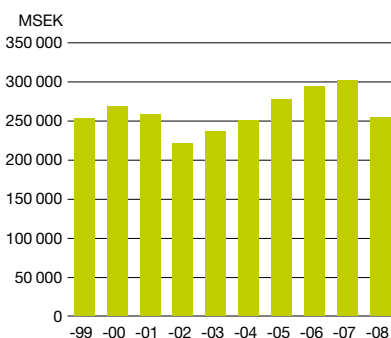
Under det första halvåret 2008 skapade stigande inflation oro på obligationsmarknaderna och räntorna steg. Under det andra halvåret förstärktes finanskrisen och den globala lågkonjunkturen gick från ett riskscenario till verklighet. Centralbankerna sänkte styrräntorna kraftigt för att försöka stimulera ekonomin och statsobligationsräntorna följde med ned. Ränteskillnaden mellan statsobligationer och alla typer av kreditobligationer ökade dramatiskt. Detta medförde att statsobligationer hade en mycket god avkastning tack vare fallande räntor men vissa kreditobligationer gav negativ avkastning. Skandia Liv har varit

Fördelning mellan Skandia Livs tillgångsslag

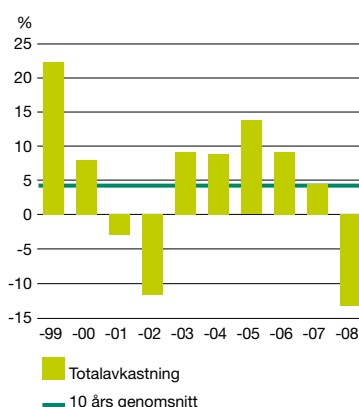

Tillgångsfördelningen är enligt marknadsexponering. I marknadsexponeringen inkluderas exponering av derivatinstrument.

Förvaltad kapital

Skandia Livs totalavkastning

För 1999–2005 har Kapitalavkastningstabell, KAT, använts, medan Totalavkastningstabell, TAT, har använts för 2006–2008. Skillnaden består i grupperingen av tillgångarna samt beräkningsmetodiken.

mycket försiktigt inställt till kreditrisk, vilket gett bra resultat under året.

Skandia Livs nominella obligationer gav en avkastning på 11,7 (2,4) procent och våra reala obligationer gav 5,8 (3,2) procents avkastning.

kassaflöde

Kassaflödesanalysen visar hur bolaget under året genererat kapital och hur detta kapital har använts. Skandia Liv erhåller likvida medel genom premieinbetalningar, inflyttat kapital samt direktavkastning på, och försäljning av, placeringstillgångar. De likvida medel som betalas ut avser återbäring, skatter, driftskostnader, köp av placeringstillgångar samt försäkringsersättningar inklusive återköp och utflyttat försäkringskapital.

För Skandia Liv är inte ambitionen att skapa en stor kassa, eftersom de likvida medel som kommer in ska placeras i olika tillgångar för att skapa avkastning till våra kunder. Det är dock centralt att ha en god planering av likvida flöden för att kunna fullgöra kortfristiga åtaganden samt för att kunna bedriva en effektiv kapitalförvaltning. Överskott som inte behövs för den kortfristiga betalningsberedskapen, ska användas för köp av placeringstillgångar. På samma sätt ska placeringstillgångar säljas vid ett befarat underskott i kassan.

För detaljer, se kassaflödesanalysen på sidan 37.

konsolidering och solvens Kollektiv konsolideringsgrad

Skandia Livs kollektiva konsolideringsgrad uppgick till 91 (107) procent. Den kollektiva konsolideringsgraden visar, för försäkringar med inslag av sparande, värdet av tillgångar i förhållande till värdet av garanterade utfästelser och icke-garanterad återbäring som fördelats på försäkringsavtalen.

Genom att anpassa återbäringssräntan försöker Skandia Liv att hålla den kollektiva konsolideringsgraden inom intervallet 95–115 procent. Hur denna anpassning går till regleras i bolagets konsolideringspolicy. Konsolideringsgraden kan ligga i intervallet 90–95 procent, buffertzonen, under en tolv månadersperiod. Därefter ska reallokering ske.

Per 31 januari 2009 uppgick Skandia Livs kollektiva konsolideringsgrad till 90 procent.

Solvensgrad

Solvensgraden är ett mått på värdet av tillgångarna i förhållande till de garanterade utfästelserna till försäkringstagarna. Den uppgick till 127 (190) procent per 31 december 2008.

Den försämrade solvensen är ett

resultat av sjunkande tillgångsvärden samt lägre räntor, vilka ökar värdet av bolagets garanterade åtaganden.

Från och med 1 april 2008 tillämpas marknadsräntor vid värdering av de garanterade utfästelserna även för övrig försäkring, vilket medför att värdet av alla garanterade utfästelser påverkas direkt av förändringar i marknadsräntorna. Detta innebär att solvensgraden blir mer känslig för förändringar i marknadsräntorna och att rörligheten i solvensgraden riskerar att öka. Finansinspektionen ändrade föreskriften för hur diskonteringsräntorna ska fastställas från och med 11 november 2008, så att även räntan på säkerställda bostadsobligationer kan ingå vid fastställandet av diskonteringsräntan. Lägre marknadsräntor per 31 december 2008 jämfört med 31 december 2007, har sänkt solvensgraden med 33 procentenheter. Den förändrade metoden för fastställandet av diskonteringsräntan har däremot höjt solvensgraden med 4 procentenheter.

Solvensknoten visar hur stort solvenskapitalet är i förhållande till försäkringsrörelselagens lägsta tillåtna marginal, den så kallade minimisolvensen, på 4 procent. Solvensknoten uppgick till 6 (20), vilket innebär att solvenskapitalet är 6 gånger så stort som det minimikapital lagen kräver.

Svenska aktier

De 10 största direktinnehaven i svenska aktier 31 december 2008

Innehav	Marknadsvärde, MSEK
Hennes & Mauritz	2 486
TeliaSonera	2 060
Ericsson	1 945
Investor	1 871
Nordea	1 326
Volvo	1 030
Scania	721
Handelsbanken	685
Sandvik	675
Atlas Copco	595
	13 394

De 10 största innehaven utgör cirka 53 (53) procent av placeringar i svenska aktier.

Utländska aktier

De 10 största direktinnehaven i utländska aktier 31 december 2008

Innehav	Marknadsvärde, MSEK
AstraZeneca	1 233
Exxon Mobil	823
Royal Dutch	376
ABB	376
General Electric	342
Johnson & Johnson	313
ChevronTexaco Corp	308
Procter & Gamble, USA	302
BP	301
Nestlé S.A.	284
	4 658

De 10 största innehaven utgör cirka 9 (7) procent av placeringar i utländska aktier.

I många år har Skandia Liv räknats som en av de tyngsta aktörerna i branschen gällande förvaltad kapital. Med ett marknadsvärde på 253 GSEK, har vi lyckats behålla den positionen även i år.

risker

Solvensrisk och solvensriskhantering

Den försämrade solvensen innebär att det tillgängliga riskkapitalet reducerats. Det erforderliga riskkapitalet har också reducerats, men inte lika mycket. Kapitalkraven enligt Finansinspektionens trafikljussystem har minskat från 60 till 38 GSEK. Motsvarande siffror enligt Skandia Livs interna modell är 91 och 65 GSEK. Hur kapitalkraven fördelar sig på olika riskkategorier framgår av not 2.

Reduktionen av kapitalkraven är till viss del ett automatiskt resultat av de reducerade tillgångsvärdena men också ett resultat av en medveten strategi att reducera riskerna genom försäljning av risktillgångar och köp av räntebärande värdepapper med lång löptid. Som framgår av diagram på sidan 25 så har andelen räntebärande tillgångar ökat från 41 till 50 procent.

Det har dessvärre varit svårt att anpassa portföljen till en lägre risknivå på ett effektivt sätt på grund av det bristfälliga utbudet av räntebärande värdepapper med lång löptid i svenska kronor. Räntorna har pressats ned till mycket låga nivåer som resulterat i högre värde på de garanterade åtagandena och en försämrad solvens. Det har i sin tur ytterligare ökat behovet av att köpa matchande tillgångar. Skandia Livs

ledning har på olika sätt försökt påkalla lagstiftarens och tillsynsmyndighetens uppmärksamhet på denna "onda spiral" i förhoppning att dessa ska vidta lämpliga åtgärder. Några avgörande initiativ har ännu inte synts till.

Det tillgängliga kapitalet är större än kapitalkraven enligt trafikljussystemet, vilket innebär att Skandia Liv vid årsskiftet befann sig i "grönt ljus". Kapitalkraven enligt den interna modellen översteg emellertid det tillgängliga kapitalet med 2 GSEK, vilket innebär att solvensrisken vid årsskiftet marginellt överskred den maximala risk (0,5 procent) som styrelsen lagt fast i gällande solvensriskpolicy. Samma policy föreskriver emellertid att det är möjligt att tillfälligt avvika från den föreskrivna nivån, under förutsättning att det finns en analys och en plan för hur risknivån ska anpassas. En sådan plan har presenterats och godkänts av styrelsen. Planen innebär att det kommer att göras ytterligare anpassningar av portföljen om utvecklingen på kapitalmarknaderna fortsätter att utvecklas på ett ogynnsamt sätt.

Den nuvarande strategin initierades i samband med de stora värdefallen i början av september och har löpande kalibrerats i takt med utvecklingen. Det har dock visat sig finnas ett behov av mer sofistikerade modellverktyg. Detta för att kunna utvärdera hur olika

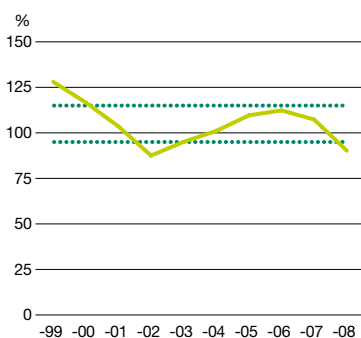
scenarier för utvecklingen på kapitalmarknaden, på både kort och lång sikt, påverkar olika försäkringstagar-kollektiv. Ett sådant verktyg finns nu på plats, vilket ger andra och bättre förutsättningar för beslutsfattandet i krissituationer.

Åtgärder för att förbättra riskanalys och riskhantering

Som framgår av not 2, vilken inte bara beskriver den aktuella risksituationen utan också Skandia Livs riskhantering, finns det system och strukturer för analys och hantering av bolagets affärs-mässiga och operationella risker. Under det gångna året har bolaget vidtagit en rad åtgärder för att förstärka såväl analys som hantering. Stora resurser har lagts ned på att vidareutveckla bolagets stokastiska simuleringsmodell. Den gör det möjligt att framgent löpande mäta risker med beaktande av de ekonomiska samband som finns inom bolagets verksamhet. Det gör det även möjligt att utforma mer effektiva beslutsregler för olika former av risktagande, liksom nya möjligheter att mäta avkastningen på det aktiva risktagandet.

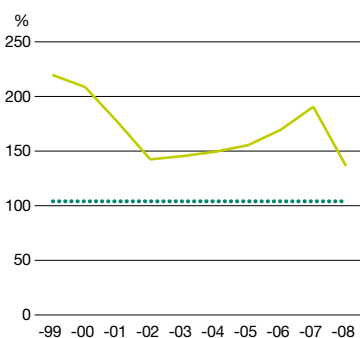
Skandia Liv har under året också etablerat en ny besluts- och samverksstruktur för den löpande riskhanteringen i form av en försäkringskommitté som hanterar alla underwritingrisker, en

Kollektiv konsolideringsgrad

De streckade linjerna anger det intervall (95–115 procent) inom vilket återbäringsräntan används för att fördela avkastningen. Om den kollektiva konsolideringsgraden över- eller understiger intervallet, kan det bli aktuellt med en allokering eller en reallokering.

Solvensgrad

Den streckade linjen anger den av Finansinspektionen lägsta föreskrivna solvensgraden, som uppgår till 104 procent.

Dessvärre visade sig 2008 vara ett år då god spridning av risker inte gav speciellt bra betalt. I stort sett alla risktillgångar föll i värde, men Skandia Livs stora innehav av statsobligationer gav en viss balans i portföljen.

Skilda scenarier för utvecklingen på kapitalmarknaderna och i konjunkturen analyseras och diskuteras löpande i Skandia Livs kapitalförvaltningsorganisation, ledning samt styrelse och dess placeringsutskott. Bolaget var inställt på en negativ utveckling, men snabbheten och dramatiken i utvecklingen överraskade.

ALM⁸-kommitté som hanterar kopplingen mellan underwriting- och investeringsrisker samt en riskkommitté som samordnar hanteringen av operationella risker. Som stöd för kommittéernas verksamhet har ett antal policys tagits fram.

Allt detta arbete ligger i linje med det projekt som Old Mutual initierat för att säkerställa att koncernen ska ha en fullt utvecklad riskhantering och finansiell styrning som även uppfyller de förväntade kraven från Solvens II. Den nya regleringen för försäkringsbolag väntas träda i kraft 2012. Skandia Liv deltar aktivt i Solvens II tillsammans med övriga Skandia Norden.

miljö

Skandia Liv bedriver ingen tillstånd- eller anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Skandias etiska riktlinjer, vilka även omfattar Skandia Liv, anger dock att Skandia ska sträva efter att begränsa användandet av icke förnybara resurser och att miljöhänsyn ska tas i all verksamhet som bolaget företar sig. Den största negativa påverkan Skandia Liv har på miljön är användning av energi och material, alstring av avfall och utsläpp till luft och vatten i de fastigheter som ägs genom dotterbolaget Diligentia. Diligentia, som även äger den fastighet där Skandia Liv har sitt huvudkontor och där flest antal anställda är placerade, arbetar aktivt för att minimera den miljöpåverkan deras fastigheter har. Diligentia har satt ett mål

att minska energiförbrukningen i sina fastigheter, och att koldioxidutsläppen för fastigheterna i Stockholm därmed ska sjunka med 40 ton per år under de närmaste fem åren. Diligentia samarbetar aktivt med sina hyresgäster för att minimera sin miljöpåverkan, bland annat genom källsortering och återvinning. Detta är något som Skandia Liv i egen-skap av hyresgäst välkomnar.

Skandia Livs dotterbolag Svenska dotterbolag

Skandikon Administration AB, Skandikon Pensionsadministration AB och Svensk Pensionsadministration KB verkar under varumärket Skandikon. Deras affärsidé är att med långsiktighet och kvalitet för uppdragsgivarnas räkning administrera försäkringar, tjänstepensioner och stiftelser samt att ge råd inom pensions- och stiftelseområdet. Skandikon erbjuder uteslutande outsourcing-tjänster inom försäkrings- och stiftelse-administration samt konsulttjänster.

Livförsäkringbolaget Skandia Fastighetsinvesteringar AB är ett dotterbolag till Skandia Liv. Bolaget är moderbolag till Diligentia AB där Skandia Livs fastighetsinnehav är koncentrerat. Diligentias affärsidé är att långsiktigt äga, utveckla och förvalta kontor, köpcentra och bostäder. Fastighetsinnehavet värderades vid årets slut till 27,5 (31,5) GSEK. Investeringar i befintliga fastigheter uppgick till 1,4 (1,0) GSEK. Under året har 1 (2) fastighet förvärvats och 18 (5) fastigheter har avyttrats.

Berlac AB (före detta Netline AB) har inte bedrivit någon verksamhet under 2008.

Life Equity Sweden KB är ett kapitalförvaltningsbolag vars verksamhet är inriktad mot onoterade bolag inom biotekniksektorn i Norden. Bolagets portfölj bestod per 31 december 2008 av sju bolag. Ett av bolagen är baserat i USA, de övriga i Sverige. Tre av portföljbolagen har börsnoterats under året.

SMI Media Invest AB i likvidation upplöstes genom likvidation under 2008 och har inte bedrivit någon verksamhet under året.

Utländska dotterbolag

Skandia Livs utländska dotterbolag är Skandia Livsforsikring A/S, Skandia Livsforsikring A A/S, Skandia Asset Management A/S samt Finsinequa Consulting Oy i likvidation (före detta Henkivakuutusosakeyhtiö Skandia, Henki Skandia).

Danmark

Skandia Livs verksamhet i Danmark omfattar två separata försäkringskoncept. I Skandia Livsforsikring A A/S hanteras privataffären. Bolaget är stängt för nyteckning. I Skandia Livsforsikring A/S hanteras Bonuspension som är inriktat mot tjänstepensionsmarknaden. Skandia Asset Management A/S är ett med Skandia samägt bolag, som hanterar kapitalförvaltningen för den danska verksamheten.

Skandia Livsforsikring A/S har under

8) Asset Liability Management.

året haft en stark tillväxt av nya kunder, då kunderna inom Skandia flyttar från fond- till traditionell livförsäkring, som en följd av oron på de finansiella marknaderna. De fallande aktiekurserna har påverkat resultatet negativt.

Premieinkomsten uppgick till 2 256 (1 721) MSEK, driftskostnaderna till 249 (187) MSEK och årets resultat uppgick till -251 (-202) MSEK. Balansomslutningen var 14 318 (11 095) MSEK, varav livförsäkringsavsättningarna 12 769 (10 143) MSEK.

Finland

Det finska bolaget Finsinequa Consulting Oy i likvidation, förväntas upplösas genom likvidation under 2009. Resultatet för helåret 2008 uppgick till 0 (-9) MSEK.

utsikter inför 2009

Konjunkturen

Utsikterna för konjunkturen under 2009 är dessvärre dystra. Vi befinner oss i en global lågkonjunktur. Stämmningsläget i världsekonomin har snabbt förbytts från optimism och framtidstro till pessimism och försiktighet.

Skilda scenarier för utvecklingen på kapitalmarknaderna och i konjunkturen analyseras och diskuteras löpande i Skandia Livs kapitalförvaltningsorganisation, ledning samt styrelse och dess placeringsutskott. Bolaget var inställt på en negativ utveckling, men snabbheten och dramatiken i utvecklingen överraskade.

Osäkerheten är stor om hur djup och långvarig lågkonjunkturen kommer att bli. Finanskrisen är den värsta på mycket länge, men samtidigt har extraordinära motåtgärder satts in.

För det första har centralbankerna sänkt styrräntorna kraftigt. I USA har Federal Reserve sänkt räntan till i det närmaste 0 (noll) procent. Andra länder har också sänkt styrräntorna och kan förväntas fortsätta med det under 2009. Den svenska reporäntan har sänkts från 4,75 procent i september 2008 till 1,00 procent i februari 2009.

För det andra har räddningsprogram för finanssektorn, av en aldrig tidigare skådad omfattning, tagits fram. Orsaken är att ett fungerande finansiellt system är helt nödvändigt för alla utvecklade ekonomier.

För det tredje är enorma finanspolitiska stimulanspaket på väg i de flesta länder med bland annat infrastruktur-satsningar och skattesänkningar.

Dessutom har oljepriset fallit från 145 dollar per fat vid halvårsskiftet 2008 till 45 dollar per fat vid årets slut, vilket också blir en kraftig stimulans för hushållen.

I flera länder, till exempel USA, Storbritannien och Spanien, är hushållen kraftigt skuldsatta och deras viktigaste tillgång, det egna huset, faller i värde. I dessa länder är det troligt att privat konsumtion kommer att vara dämpad i flera år. De kraftfulla motåtgärderna talar dock för en stabilisering av världskonjunkturen senast under 2010. Kanske kommer också Asien, som har betydligt

mindre skuldproblem, att hjälpa till att hålla tillväxten uppe.

Osäkerheten om djupet och längden på lågkonjunkturen kommer att präglade både aktie- och räntemarknaderna under 2009.

Lagstiftningen

Inom lagstiftningsområdet finns sedan tidigare tydliga trender som kan komma att påverka Skandia Livs produkter, distribution och organisation. I samband med finanskrisen har också viktiga inslag i den befintliga regleringen av finansiella företag ifrågasatts. Bland dessa trender märks särskilt följande:

- Finansiella företag och förmedlare åläggs en större informationsskyldighet, vilket bland annat leder till att försäkringsbolagens avgiftsuttag och ersättning till förmedlare synliggörs.
- De traditionella icke vinstutdelande livförsäkringsaktiebolagens verksamhetsform omprövas. I arbetet inom EU med nya kapitalbaskrav (Solvens II-arbetet) anser åtskilliga länder att ett sådant bolag ska behandla ett preliminärt fördelat överskott som skuld och inte som eget kapital.
- Ett riskrelaterat kapitalbaskrav utvecklas inom ramen för EU:s arbete med nya regler för försäkringsföretag i Europa, och finanskrisen kan antas leda till strängare regler.
- Finansinspektionens föreskrifter för beräkning av skuld i livbolag har fungerat dåligt i ett starkt volatilt marknadsläge, som det under 2008,

och försvårar utformningen av garanti-produkter för ett långsiktigt sparande. En diskussion pågår mellan bransch och stat i ämnet.

- Sättet att beskatta livbolag och försäkringstagare kan komma att ändras. Det framgår bland annat av att regeringen i budgetpropositionen hösten 2008 aviserade en översyn och skärpning av beskattningen av kapitalförsäkringar.

Skandia Liv

Satsningarna på den kommunala marknaden kommer att fortsätta under 2009. Målsättningen för Skandia Liv är att bli en ledande aktör inom offentlig sektor, vilket är ett marknadssegment som präglas av en stabil tillväxt.

Ett av Skandia Livs mål är att erbjuda sina kunder en kundservice i toppklass. Under 2008 gjordes stora satsningar på området. Arbetet med att minimera manuellt arbete och att öka tillgängligheten och graden av självservice via internet, fortsätter under 2009.

Något som Skandia Liv värdesätter högt är en enkel och trovärdig kommu-

nikation med sina kunder. En väl fungerande dialog med kunderna, som får ett allt större individuellt ansvar för sitt sparande, är viktig för att kunna möta kundernas behov. Skandia Liv står väl rustat för framtiden och kommer även fortsättningsvis att kunna skapa goda förutsättningar för attraktiva erbjudanden och en god avkastning.

Under 2008 slöts en överenskommelse på styrelsenivå mellan Skandia och Skandia Liv, att utreda förutsättningarna för en eventuell ombildning av Skandia Liv till ett vinstutdelande bolag. Skandia Liv drivs idag enligt ömsesidiga principer, trots att bolaget formellt sett är ett aktiebolag. Denna så kallade hybridform har ifrågasatts som bolagsform och redan lämnats av flera livbolag. En ombildning skulle kunna vara till fördel för både sparare och aktieägare. Under 2009 kommer Skandia Liv tillsammans med fristående och oberoende finansiella rådgivare att utreda frågan vidare, för att säkra försäkringstagarnas intressen.

2008 påbörjades ett omfattande för-

ändringsarbete inom Skandia. Arbetet drivs för att öka samverkan mellan bolagen inom koncernen, öka effektiviteten ytterligare, minska driftskostnaderna och få en organisation som präglas av ett tydligt kundfokus. Ett besparingsprogram påbörjades också, vilket kommer att präglade även de kommande åren inom Skandia och Skandia Liv.

Den nya organisationen trädde i kraft 1 januari 2009. Organisationen utgår från kundens behov och arbetet inom Skandia bedrivs nu inom två affärsområden; Företag respektive Privat, och Skandia Liv samarbetar med båda. Samtidigt införs en ny styrmodell som har ett starkt fokus på tydliga roller, ansvarstagande och beslutsfattande.

Attraktiva kunderbidanden för såväl privatpersoner som företag, med innovativa och prisvärda produkter, rådgivning och engagerade och kvalificerade medarbetare, skapar förutsättningar för goda resultat. Visionen är att Skandia Liv 2011 ska ha livförsäkringsmarknadens mest nöjda kunder.

disposition av årets resultat

återfinns på sidan 38.

femårsöversikt, Skandia Livkoncernen

	2008	2007	2006	2005	2004
Resultat, MSEK					
Premieinkomst f e r	14 819	15 952	15 004	15 157	13 322
Kapitalavkastning netto	-40 937	12 519	24 386	33 973	21 011
Försäkringsersättningar f e r	-11 215	-11 003	-10 740	-11 159	-9 029
Återbäring	-6	-60	515	252	-65
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-81 396	27 555	24 997	19 908	17 101
Årets resultat	-81 851	24 552	22 106	18 267	15 574
Ekonomisk ställning, MSEK					
Placeringsstillgångar	271 388	309 557	299 664	284 820	253 818
Försäkringstekniska avsättningar f e r	210 767	166 516	181 471	180 760	176 410
Konsolideringskapital, MSEK					
Redovisat eget kapital	51 916	140 916	117 780	102 306	79 340
Uppskjuten skatt	1 811	3 633	2 682	1 537	1 632
Summa konsolideringskapital	53 727	144 549	120 462	103 843	80 972
Kollektivt konsolideringskapital ¹⁾	-21 462	20 160	30 709	22 650	2 301
Kapitalbas ²⁾	50 881	136 552	115 183	97 209	81 260
Erforderlig solvensmarginal ²⁾	8 626	6 907	7 483	8 091	7 292
Gruppkapitalbas	50 284	134 426	114 713	96 633	80 982
Erforderlig gruppsolvensmarginal	9 119	7 275	7 911	8 297	8 074
Nyckeltal, procent¹⁾					
Förvaltningskostnadsprocent	0,64	0,61	0,55	0,63	0,71
Förvaltningskostnadsprocent inkl. kapitalförvaltningskostnad	0,74	0,73	0,69	0,77	0,86
Direktavkastning	3,6	3,5	2,9	3,3	3,9
Totalavkastning	-13,4	4,4	9,1	13,7	8,8
Kollektiv konsolideringsgrad ³⁾	91	107	112	109	101
Solvensgrad	127	190	173	155	149
Solvenskvote ²⁾	6	20	15	12	11
Ånsaffningskostnadsprocent	3,26	3,69	2,99	2,70	3,53
Driftskostnadsprocent	13,6	12,4	10,9	11,4	13,8

¹⁾ Uppgifterna avser Skandia Liv Sverige.

²⁾ Uppgifterna avser moderbolaget.

³⁾ Enligt retrospektivmetoden.

På grund av nya redovisningsprinciper för beräkning av försäkringstekniska avsättningar har siffrorna för 2007 räknats om. Siffrorna för 2004–2006 är inte omräknade.

totalavkastning, Skandia Liv Sverige

	Marknadsvärde		Totalavkastning		
	2008-12-31, MSEK	2007-12-31, MSEK	2008-12-31, MSEK	2008-12-31, %	2007-12-31, %
Nominella obligationer	104 080	98 195	10 385	11,7	2,4
Svenska realobligationer	25 152	29 432	1 610	5,8	3,2
Svenska aktier	25 229	40 787	-16 868	-39,8	-2,9
Utländska aktier	50 718	82 755	-24 644	-29,1	4,6
Fastigheter	27 523	31 465	-984	-3,6	18,1
Onoterade bolag	7 967	6 418	-61	-1,7	20,5
Alternativa placeringar	12 584	10 410	-4 196	-24,6	13,4
Övrigt	268	1 632	-4 969	-	-
Total	253 521	301 094	-39 727	-13,4	4,4

Denna tabell är framtagen enligt Försäkringsförbundets rekommendation för årlig rapportering av totalavkastning, Totalavkastningstabell. Tabellens total skiljer sig från balansräkningens förvaltade kapital på grund av att några tillgångar i balansräkningen ej ingår i totalavkastningstabellen. En avstämning av avkastning i totalavkastningstabellen mot finansiella rapporter presenteras på sidorna 64–65.

resultaträkning

MSEK	Not	Koncernen		Skandia Liv Sverige		Moderbolaget	
		2008	2007	2008	2007	2008	2007
TEKNISK REDOVISNING AV LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSE							
Premieinkomst f e r							
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	(3)	14 894	16 013	12 654	14 297	12 654	14 297
Premier för avgiven återförsäkring		-75	-61	-36	-34	-36	-34
		14 819	15 952	12 618	14 263	12 618	14 263
Kapitalavkastning, intäkter	(4)	26 206	23 053	26 144	22 615	25 537	22 411
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	(5)	5 717	4 312	5 255	4 312	5 255	1 174
Övriga tekniska intäkter	(12)	591	2 070	574	2 070	574	2 070
Försäkringsersättningar f e r							
Utbetalda försäkringsersättningar							
Före avgiven återförsäkring	(6)	-11 975	-11 768	-11 047	-9 984	-11 047	-9 984
Återförsäkrarens andel		14	9	-1	-1	-1	-1
Förändring i Avsättning för oreglerade skador							
Före avgiven återförsäkring		743	770	750	759	750	759
Återförsäkrarens andel		3	-14	-4	-16	-4	-16
		-11 215	-11 003	-10 302	-9 242	-10 302	-9 242
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar f e r							
Livförsäkringsavsättning							
Före avgiven återförsäkring		-42 632	10 229	-41 850	10 406	-41 850	10 406
Återförsäkrarens andel		13	-15	-	-	-	-
Försäkringsteknisk avsättning för vilka försäkringstagaren bär risk							
Villkorad återbäring							
Före avgiven återförsäkring	(27)	-32	-134	-32	-134	-32	-134
Återförsäkrarens andel		-	-	-	-	-	-
		-42 651	10 080	-41 882	10 272	-41 882	10 272
Återbäring	(7)	-6	-60	-6	-60	-6	-60
Driftskostnader	(8)	-1 960	-1 988	-1 717	-1 764	-1 743	-1 810
Kapitalavkastning, kostnader	(9)	-15 713	-4 875	-15 753	-4 982	-14 764	-3 808
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	(10)	-57 147	-9 971	-56 074	-9 743	-52 170	-9 670
Övriga tekniska kostnader	(12)	-37	-15	-37	-15	-37	-15
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-81 396	27 555	-81 180	27 726	-76 920	25 585
ICKE-TEKNISK REDOVISNING							
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat							
		-81 396	27 555	-81 180	27 726	-76 920	25 585
Resultat övriga rörelsedrivande enheter	(13)	-12	4	-12	4	-	-
Kapitalavkastning, netto	(39)	-9	-35	-	-	-	-
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		-81 417	27 524	-81 192	27 730	-76 920	25 585
Bokslutsdispositioner		-	-	-	-	340	-451
Resultat före skatt		-81 417	27 524	-81 192	27 730	-76 580	25 134
Skatt	(14)	-434	-2 972	-513	-3 044	-1 798	-1 940
ÅRETS RESULTAT		-81 851	24 552	-81 705	24 686	-78 378	23 194
Hänförligt till:							
försäkringstagarna		-81 863	24 520	-81 715	24 654	-78 378	23 194
minoritetsintresse		12	32	10	32	-	-

Förklaringar till resultaträkningen

Premieinkomst f e r (för egen räkning) är summan av de premier som betalades in under 2008 minskad med premier för avgiven återförsäkring. I posten inkluderas även förskotts-
inbetalda premier med förfallodag 2009, där försäkringsavtal är ingånget.

I **kapitalavkastning, intäkter** ingår aktieutdelningar, hyresintäkter från fastighetsför-
valtningen, räntor på obligationer och andra räntebärande värdepapper, realisationsvinster
netto samt valutakursvinster netto.

Bolagets placeringstillgångar är värderade till verkligt värde. Skillnaden mellan verkligt
värde och anskaffningsvärde kallas för övervärde. **Orealiserade vinster och förluster på
placeringstillgångar** visar årets förändring av övervärdet, exklusive valutaeffekter.

Försäkringsersättningar innefattar utbetalningar till försäkringstagare, driftskostnader
som uppkommer i samband med utbetalning och hantering av skador samt förändring av
avsättning för oreglerade skador. Förändringen föränleds av en uppskattning av kommande
utbetalningar för redan inträffade försäkringsfall.

Posten **förändring i andra försäkringstekniska avsättningar** består av förändring liv-
försäkringsavsättning samt förändring villkorad återbäring. I förändring livförsäkringsavsätt-
ning framgår hur mycket värdet av försäkringstagarnas framtida, garanterade ersättningar
har ökat under året. Villkorad återbäring är förändrad med nettot av tilldelade överskott som
ännu inte utnyttjats för premiebetalning och utnyttjade överskott.

Återbäringen, det vill säga uppärbetade överskott, betalas vanligtvis ut vid försäkrings-
tidens slut som ett tillägg till de avtalade försäkringsersättningarna. Utbetalningen minskar
de vinstmedel som finns i konsolideringsfonden, och påverkar därmed inte årets resultat.
I vissa fall kan återbäringen tillfalla försäkringstagaren genom att den används för premie-
betalning och den kommer då att få en resultat effekt. Denna post specificeras i not 7.

Begreppet **driftskostnader** innehåller kostnader för livförsäkringsbolagets försäljning,
affärsutveckling och administration. I posten ingår även återförsäkrarens provisioner och
vinstandelar samt förändringar i förutbetalda anskaffningskostnader.

I **kapitalavkastning, kostnader** ingår kapitalförvaltningskostnader, kostnader i fastig-
hetsförvaltningen, räntekostnader, valutakursförluster netto samt realisationsförluster netto.

Den **avkastningsskatt** ett livförsäkringsbolag betalar bestäms som en procentsats
av skatteunderlaget, vilket är en slags schablonavkastning som räknas fram genom att
tillgångarnas marknadsvärde, minskat med finansiella skulder, vid årets början multipliceras
med den genomsnittliga statslåneräntan året före räkenskapsåret. För pensionsförsäkring
gällde 2008 en skattesats på 15 procent på schablonavkastningen och för kapitalförsäkring
var skattesatsen 30 procent.

Avkastningsskatt gäller inte grupplivförsäkring eller sjuk- och olycksfallsförsäkring, efter-
som sådan verksamhet inkomstbeskattas.

Årets resultat förs varje år till konsolideringsfonden.

resultatanalys för moderbolaget

Direktförsäkring i Sverige

MSEK	Tjänstepensionsförsäkring				Övrig livförsäkring			
	Total	Förmånsbestämd försäkring ¹⁾	Avgiftsbestämd traditionell försäkring	Tjänsteanknuten sjukförsäkring och premiebefrielseförsäkring	Individuell traditionell livförsäkring	Oppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring samt premiebefrielseförsäkring	Gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring	Mottagen återförsäkring
Premieinkomst f e r	12 618	186	8 124	945	2 472	546	319	26
Kapitalavkastning, intäkter	25 537	458	11 476	484	12 278	743	95	3
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	5 255	94	2 362	100	2 526	153	20	0
Övriga tekniska intäkter	574	10	273	10	264	15	2	0
Försäkringssättningar f e r	-10 302	-169	-4 842	47	-4 621	-507	-205	-5
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar f e r	-41 882	-633	-25 437	53	-15 883	4	14	0
Återbäring	-6	0	-103	0	140	0	-43	0
Driftkostnader	-1 743	-17	-895	-146	-478	-138	-65	-4
Kapitalavkastning, kostnader	-14 764	-264	-6 637	-280	-7 097	-430	-55	-1
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-52 170	-934	-23 459	-988	-25 073	-1 517	-194	-5
Övriga tekniska kostnader	-37	-1	-16	-1	-17	-1	-1	0
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-76 920	-1 270	-39 154	224	-35 489	-1 132	-113	14
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	-76 920	-1 270	-39 154	224	-35 489	-1 132	-113	14
Bokslutsdispositioner	340	0	0	69	0	264	11	-4
Resultat före skatt	-76 580	-1 270	-39 154	293	-35 489	-868	-102	10
Skatt	-2 213	-32	-886	-139	-1 019	-119	-14	-4
Uppskjuten skatt	415	0	0	153	0	235	26	1
Årets resultat	-78 378	-1 302	-40 040	307	-36 508	-752	-90	7
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring								
Livförsäkringsavsättning	190 796	3 290	111 884	62	75 213	240	107	0
Avsättning för oreglerade skador	7 599	89	0	3 629	74	3 743	45	19
Summa	198 395	3 379	111 884	3 691	75 287	3 983	152	19
Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagaren bär risk före avgiven återförsäkring								
Villkorad återbäring	226	-	226	-	-	-	-	-
Summa	226	-	226	-	-	-	-	-
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar								
Livförsäkringsavsättning	-	-	-	-	-	-	-	-
Avsättning för oreglerade skador	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar	-	-	-	-	-	-	-	-
Konsolideringsfond	129 258	2 038	41 968	975	79 445	3 922	883	27
SUMMA ÅTERBÄRINGSMEDEL FÖRE ÅRETS RESULTAT²⁾	129 258	2 038	41 968	975	79 445	3 922	883	27

¹⁾Härav avser verksamhetsgrenen "Kollektivavtalade tjänstepensioner för anställda inom Skandiakoncernen med mera".

Livförsäkringsavsättning	3 290
Konsolideringsfond efter årets resultat	735
Fond för realiserad vinst/övriga medel	0

²⁾En verksamhetsgren, som trots ianspråktagande av grenens andel av uppsamlade överskottsmedel, inte kan täcka egna uppkomna underskott, tillåts låna medel (så kallat förlagslån) från andra verksamhetsgrenar. För dessa lån betalar grenen en ränta som motsvarar totalavkastningen.

Noter till resultatanalys för moderbolaget

Premieinkomst f e r								
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	12 654	186	8 124	945	2 488	562	323	26
Premier för avgiven återförsäkring	-36	-	-	-	-16	-16	-4	-
Försäkringssättningar f e r								
Utbetalda försäkringssättningar								
a) Före avgiven återförsäkring	-10 302	-169	-4 842	47	-4 621	-507	-205	-5
b) Återförsäkrars andel (-)	-1	-	-	-	-	-	-2	1
Förändring i Avsättning för oreglerade skador								
a) Före avgiven återförsäkring	-41 882	-633	-25 437	53	-15 883	4	14	-
b) Återförsäkrars andel (-)	-	-	-	-	-	-	-	-

balansräkning

MSEK	Not	Koncernen		Skandia Liv Sverige		Moderbolaget	
		2008	2007	2008	2007	2008	2007
TILLGÅNGAR							
Immateriella tillgångar	(15)	240	222	151	144	-	-
Placeringstillgångar							
Byggnader och mark	(16)	27 523	31 465	27 523	31 465	-	-
Placeringar i koncernföretag	(17)	-	-	1 648	1 167	25 525	25 484
Andra finansiella placeringstillgångar							
Aktier och andelar	(18)	85 634	132 113	83 622	129 193	83 493	128 785
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	(19)	147 704	137 959	137 830	130 926	137 830	130 927
Alternativa placeringar	(20)	7 206	5 910	7 206	5 910	7 206	5 910
Lån med säkerhet i fast egendom		30	40	30	40	30	40
Övriga lån		799	732	799	732	-	-
Derivat	(21)	2 492	1 338	2 046	1 131	2 046	1 224
Övriga finansiella placeringstillgångar		0	0	0	0	0	0
		271 388	309 557	260 704	300 564	256 130	292 370
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar							
Livförsäkringsavsättning		117	87	-	-	-	-
Avsättning för oreglerade skador		13	5	-	-	-	-
		130	92	-	-	-	-
Fordringar							
Fordringar avseende direkt försäkring	(22)	2	3	0	0	0	0
Fordringar avseende återförsäkring		82	67	21	22	21	22
Övriga fordringar	(24)	845	1 404	689	1 279	1 404	1 561
		929	1 474	710	1 301	1 425	1 583
Uppskjuten skattefordran	(30)	787	377	635	339	-	-
Andra tillgångar							
Materiella tillgångar		14	17	11	14	3	3
Kassa och bank		4 837	2 101	3 469	1 372	3 390	1 240
		4 851	2 118	3 480	1 386	3 393	1 243
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter							
Upplupna ränte- och hyresintäkter		2 149	2 094	2 151	2 093	2 151	2 100
Förutbetalda anskaffningskostnader	(8)	1 313	1 514	1 313	1 514	1 313	1 514
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		407	434	383	422	298	329
		3 869	4 042	3 847	4 029	3 762	3 943
SUMMA TILLGÅNGAR		282 194	317 882	269 527	307 763	264 710	299 139

Förklaringar till balansräkningen

Tillgångar Balansräkningens tillgångssida i ett livförsäkringsbolag innehåller främst placeringstillgångar, vars förvaltning beskrivs på sidorna 6–7 samt 24–26.

Eget kapital, avsättningar och skulder De största posterna på skuldsidan är försäkringstekniska avsättningar och konsolideringsfonden inom eget kapital.

Konsolideringsfonden är bolagets samlade överskott genom åren. Överskottet får endast betalas ut till försäkringstagarna i form av återbäring eller användas för förlusttäckning.

De försäkringstekniska avsättningarna är uppdelade i livförsäkringsavsättning och avsättning för oreglerade skador.

Livförsäkringsavsättningen utgörs av kapitalvärdet av de framtida försäkringsavsättningar som garanterats försäkringstagarna, efter avdrag för kapitalvärdet av framtida avtalade premiebetalningar. Kapitalvärdet beräknas med hänsyn till förväntat utfall för olika försäkringsfall, som till exempel dödlighet och förväntad återstående livslängd samt så kallad grundränta.

Avsättningen för oreglerade skador är en uppskattning av kommande utbetalningar för redan inträffade försäkringsfall. Den innehåller också avsättningar för att täcka driftskostnader i samband med framtida utbetalningar av redan inträffade försäkringsfall.

Villkorad återbäring redovisar de överskottsfonder som härrör från vissa tjänstepensionsavtal om förmånsbestämda pensioner. Dessa överskott kan bara användas för att betala premier på försäkringar tillhörande nämnda avtal.

MSEK	Not	Koncernen		Skandia Liv Sverige		Moderbolaget	
		2008	2007	2008	2007	2008	2007
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER							
Eget kapital							
Aktiekapital (3 000 aktier à nominellt 200 kronor)		1	1	1	1	1	1
Konsolideringsfond		133 657	116 277	134 021	116 646	129 258	113 357
Årets resultat		-81 863	24 520	-81 715	24 654	-78 378	23 194
Minoritetsintresse		109	86	109	86	-	-
Årets resultat		12	32	10	32	-	-
		51 916	140 916	52 426	141 419	50 881	136 552
Periodiseringsfond		-	-	-	-	817	1 158
Försäkringstekniska avsättningar							
Livförsäkringsavsättning	(26)	203 252	158 217	190 796	148 310	190 796	148 310
Avsättning för oreglerade skador	(27)	7 645	8 391	7 599	8 358	7 599	8 358
		210 897	166 608	198 395	156 668	198 395	156 668
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagarna bär risken							
Villkorad återbäring	(28)	226	278	226	278	226	278
Avsättningar för andra risker och kostnader	(29, 39)	1 752	1 604	1 398	1 266	574	431
Uppskjuten skatteskuld	(30)	2 598	4 010	2 574	3 981	0	415
Depåer från återförsäkrare		53	39	-	-	-	-
Skulder							
Skulder avseende direkt försäkring	(31)	973	1 073	920	1 018	920	1 018
Skulder avseende återförsäkring		5	-	-	-	-	-
Derivat	(32)	3 987	684	3 801	585	3 801	679
Övriga skulder	(33)	9 089	1 296	9 089	1 188	8 849	1 198
		14 054	3 053	13 810	2 791	13 570	2 895
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		698	1 374	698	1 360	247	742
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		282 194	317 882	269 527	307 763	264 710	299 139
POSTER INOM LINJEN							
Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser	(34)	13 947	5 297	13 946	5 191	13 836	5 191
Tillgångar för vilka försäkringstagarna har förmånsrätt	(34)	237 759	210 921	226 177	200 491	226 177	200 491
Ansvarsförbindelser	(35)	17 298	8 995	17 290	8 995	17 290	8 995

eget kapital

MSEK	Koncernen						Moderbolaget			
	Aktie- kapital	Konsoli- derings- fond	Årets resultat	Eget kapital hänför- ligt till försäk- rings- tagarna	Minori- tets- intresse	Totalt eget kapital	Aktie- kapital	Konsoli- derings- fond	Årets resultat	Moder- bolaget Summa
2007										
Ingående balans	1	95 599	22 087	117 687	93	117 780	1	94 579	20 273	114 853
Förändrad redovisningsprincip ¹⁾	-	4 421	-	4 421	-	4 421	-	4 421	-	4 421
Vinstdisposition 2006	-	22 087	-22 087	-	-	-	-	20 273	-20 273	-
Valutaeffekt	-	33	-	33	-	33	-	-	-	-
lanspråktagen konsolideringsfond	-	-6 153	-	-6 153	-	-6 153	-	-6 153	-	-6 153
Utbetalning till minoritetsägare i KB	-	-	-	-	-7	-7	-	-	-	-
Koncernbidrag	-	-	-	-	-	-	-	-73	-	-73
Skatt på grund av koncernbidrag	-	-	-	-	-	-	-	20	-	20
Fordran på Skandia i överskotts- medel	-	290	-	290	-	290	-	290	-	290
Årets resultat ¹⁾	-	-	24 520	24 520	32	24 552	-	-	23 194	23 194
Utgående balans	1	116 277	24 520	140 798	118	140 916	1	113 357	23 194	136 552
2008										
Ingående balans	1	116 277	24 520	140 798	118	140 916	1	113 357	23 194	136 552
Vinstdisposition 2007	-	24 520	-24 520	-	-	-	-	23 194	-23 194	-
Valutaeffekt	-	153	-	153	-	153	-	-	-	-
lanspråktagen konsolideringsfond	-	-7 293	-	-7 293	-	-7 293	-	-7 293	-	-7 293
Utbetalning till minoritetsägare i KB	-	-	-	-	-8	-8	-	-	-	-
Koncernbidrag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skatt på grund av koncernbidrag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fordran på Skandia i överskotts- medel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Årets resultat	-	-	-81 863	-81 863	11	-81 852	-	-	-78 378	-78 378
Utgående balans	1	133 657	-81 863	51 795	121	51 916	1	129 258	-78 378	50 881

¹⁾ Från och med 1 april 2008 gäller nya regler för beräkning av försäkringstekniska avsättningar för försäkringar som inte klassas som tjänstepensioner. Totala effekten av detta på avsättningarna 31 december 2007 är en minskning med 10 261 MSEK. Av detta redovisas 5 840 MSEK som en ökning av resultatet och resterande 4 421 MSEK redovisas direkt mot konsolideringsfonden. Även beräkningen av den extra avsättning som gjordes föregående år på grund av den nya dödlighetsundersökningen, DUS 2006, har räknats om med anledning av de nya reglerna. Detta har påverkat 2007 års resultat negativt med 460 MSEK. Se även not 40.

kassaflödesanalys

MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2008	2007	2008	2007
Den löpande verksamheten					
Resultat före skatt		-81 417	22 144	-76 580	19 755
Justering för poster som ej ingår i kassaflödet	1)	92 839	-6 295	88 733	-3 513
Betald skatt		-2 072	-1 577	-2 118	-1 564
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring i tillgångar och skulder		9 350	14 272	10 035	14 678
Utbetalt från konsolideringsfond		-7 003	-6 153	-7 002	-6 153
Förändring placeringstillgångar, netto	2)	101	-8 596	-742	-6 778
Förändring försäkringstekniska avsättningar, netto		637	-	637	-
Förändring avsättningar för andra risker och kostnader		3	-797	3	0
Förändring övriga rörelsefordringar		171	1 276	339	1 332
Förändring övriga rörelseskulder		-837	381	-1 243	-3 144
Kassaflöde från den löpande verksamheten		2 422	383	2 027	-65
Investeringsverksamheten					
Investering i immateriella och materiella tillgångar		1	-8	-1	-1
Kassaflöde från investeringsverksamheten		1	-8	-1	-1
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-8	-7	0	0
ÅRETS KASSAFLÖDE		2 415	368	2 026	-66
Förändring i likvida medel					
Likvida medel vid årets början		2 102	1 720	1 240	1 302
Årets kassaflöde		2 415	368	2 026	-66
Kursdifferens i likvida medel		320	14	124	4
Likvida medel vid årets slut		4 837	2 102	3 390	1 240
Likvida medel består av likvida medel i bank.					
Noter till kassaflödesanalys					
¹⁾ Avskrivningar		5	26	1	1
Nedskrivningar		-	-	220	179
Värdeförändring placeringstillgångar		50 238	5 518	46 912	8 497
Kursdifferenser		-13 142	1 979	-13 199	1 934
Resultat vid försäljningar		13 654	-9 824	13 855	-8 950
Avsättningar		41 945	-3 970	41 123	-5 653
Obeskattad reserv		-	-	-341	451
Övrigt		139	-24	162	28
Justering för poster som ej ingår i kassaflödet		92 839	-6 295	88 733	-3 513
²⁾ Förändring i placeringstillgångar, netto					
Byggnader och mark		1 565	-1 601	-	0
Placering i koncernföretag		-	-	-227	-269
Placering i aktier och andelar		-16 365	-989	-16 310	-1 036
Placering i obligationer och andra räntebärande värdepapper		7 349	-3 945	8 512	-4 126
Placering i lån med säkerhet i fast egendom		16	-719	11	12
Placering i derivat		-1 164	-194	-1 244	-189
Övriga finansiella placeringstillgångar		8 700	-1 148	8 516	-1 170
Förändring placeringstillgångar, netto		101	-8 596	-742	-6 778
Upplysning om betalda och erhållna räntor					
Under perioden betald ränta		246	1 538	454	258
Under perioden erhållen ränta		6 228	6 977	7 205	6 944

Förklaring till kassaflödesanalys

Skandia Livs kassaflödesanalys är upprättad enligt indirekt metod, det vill säga den utgår från resultat före skatt justerat för icke likviditetspåverkande poster samt förändringar i balansräkningen som haft kassaflödespåverkan.

Kassaflödet är uppdelat i tre sektorer:

Löpande verksamheten: består av flöden från den huvudsakliga verksamheten; premiebetalningar och utbetalda försäkringsersättningar samt kapitalförvaltning av olika placeringstillgångar.

Investeringsverksamheten: förklarar de kassaflöden som uppkommer på grund av förvärv/avyttringar av anläggningstillgångar.

Finansieringsverksamheten: uppger om förändringarna i upptagna/givna lån samt utdelningar.

IFRS standard IAS7, Kassaflödesanalys, tillämpas med de anpassningar som är nödvändiga med hänsyn till Skandia Livs verksamhet.

Vid upprättande av kassaflödesanalysen har nettoredovisning skett av förändring avseende inköp och försäljning av placeringstillgångar. Investeringar och lån till dotterbolag har i kassaflödet klassificerats som **Förändring av placeringstillgångar** då syftet med innehav i dotterbolag är att skapa avkastning till Skandia Livs kunder.

En stor del av Skandia Livs placeringar är i utländsk valuta och är därför föremål för löpande omvärdering till aktuell valutakurs för respektive balansdag. I kassaflödesanalysen har effekten av denna omräkning specificerats i **Kursdifferenser**.

Som **Likvida medel** redovisas banktillgodohavanden. Kortfristiga placeringar ingår ej i likvida medel utan redovisas som en placeringstillgång.

disposition av årets resultat

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att årets resultat i moderbolaget Livförsäkringsaktiebolaget Skandia (publ) -78 378 MSEK samt justerade belopp för 2007 års räkenskaper 9 801 MSEK, överföres till respektive uttages ur konsolideringsfonden för respektive försäkringsgren enligt följande:

KONSOLIDERINGSFOND, MSEK	2008	Justerat resultat hänförligt till tidigare år
Förmånsbestämd försäkring	-1 302	0
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	-40 040	-350
Tjänsteanknuten sjukförsäkring och premiebefrielseförsäkring	307	0
Individuell traditionell livförsäkring	-36 508	9 915
Ouppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring samt premiebefrielseförsäkring	-752	236
Gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring	-90	0
Mottagen återförsäkring	7	0
Summa	-78 378	9 801

Stockholm 3 mars 2009

Bo Eklöf
Ordförande

Elisabet Annell

Gunnar Holmgren

Bertil Hult

Monica Lindstedt

Sverker Lundkvist

Lars Otterbeck

Gunnar Palme

Leif Victorin

Dahn Eriksson

Sonja Wikström

Bengt-Åke Fagerman
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats 3 mars 2009

Svante Forsberg
Auktoriserad revisor

Thomas Thiel
Auktoriserad revisor

noter

Alla belopp i **MSEK** om ej annat anges.

1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

Denna årsredovisning avges per den 31 december 2008 och avser Livförsäkringsaktiebolaget Skandia med säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Sveavägen 44, Stockholm och organisationsnumret är 502019-6365.

Årsredovisningens grunder

Årsredovisningen för 2008 har upprättats enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) och Finansinspektionens föreskrifter, FFFS 2008:26. Dessa börjar gälla 1 januari 2009 men Skandia Liv har valt att tillämpa dem redan 2008. Skandia Liv tillämpar också rekommendation nummer 2 från Rådet för finansiell rapportering.

Skandia Liv tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS. Det innebär att samtliga av EU godkända IFRS, International Financial Reporting Standards, tillämpas med de tillägg och begränsningar som kommer av svensk lag.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen med de undantag som beskrivs i berörda avsnitt nedan.

Skandia Livs funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna för både moderbolaget och koncernen presenteras i svenska kronor avrundat till närmaste miljontal. De redovisningsprinciper som redovisas nedan har, med undantag för 2004–2005 i femårsöversikten, tillämpats genomgående för alla perioder som presenteras i den här koncernredovisningen.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen 3 mars 2009. Resultat- och balansräkningen blir föremål för fastställelse på stämman som planeras till 30 juni 2009 eller tidigare.

Koncernredovisning

I koncernredovisningen ingår moderbolaget och de dotterbolag i vilka moderbolaget har ett bestämmande inflytande. Bestämmande inflytande innebär rätt att utforma finansiella och operativa strategier för att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömning av detta beaktas om moderbolaget direkt eller indirekt innehar mer än hälften av rösterna för samtliga aktier/andelar.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Dotterbolagens tillgångar och skulder värderas vid anskaffningstidpunkten till verkligt värde. Om anskaffningskostnaden är större än nettotillgångarnas verkliga värde redovisas denna del som goodwill. Om anskaffningskostnaden är lägre bokas mellanskillnaden mot resultatet. Resultatet från verksamheter som förvärvats eller avyttrats under året tas upp i koncernredovisningen från förvärvstidpunkten och fram till den dag när det bestämmande inflytandet upphör.

Innehav i intressebolag redovisas under rubriken Aktier och andelar. De värderas också som övriga innehav under denna rubrik. Detta är ett avsteg från Finansinspektionens föreskrifter, men görs då detta bättre överensstämmer med placeringarnas karaktär och syfte.

Skandia Liv och Försäkringsaktiebolaget Skandia äger 50 procent vardera i Skandia A/S. Bolaget redovisas i Skandia Livkoncernen som ett joint venture, det vill säga vår andel av bolagets tillgångar, skulder, intäkter och kostnader inkluderas post för post.

I koncernbalansräkningen uppdelas dotterbolagens och moderbolagets obeskattade reserver i uppskjuten skatt och eget kapital. Alla koncerninterna transaktioner, balansposter, intäkter och kostnader elimineras vid konsolideringen.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas, när de tas in i redovisningen, till SEK enligt transaktionsdagens valutakurs. Som approximation för transaktionsdagens valutakurs används periodens genomsnittskurs. Tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till SEK med balansdagens valutakurs. Valutakursdifferenser som därigenom uppstår redovisas i resultaträkningen som valutaresultat netto.

Koncernens utländska dotterföretag har klassificerats som självständiga. Deras balansräkningar har därmed omräknats efter balansdagens valutakurs. Omräkningsdifferenser som uppkommer till följd av att eget kapital omräknas efter en annan kurs vid årets slut än vid dess början samt att årets resultat i balansräkningen omräknas efter en annan kurs än genomsnittskursen förs direkt till eget kapital. Aktier i koncernföretag värderas till valutakursen vid investeringstidpunkten.

Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål

För att upprätta redovisning måste ledningen i vissa fall använda sig av uppskattningar och bedömningar. Dessa baseras på tidigare erfarenheter och antaganden som anses vara rättvisande och rimliga. Dessa uppskattningar och bedömningar påverkar redovisade belopp i både balansräkningen och resultaträkningen liksom åtagandena utanför balansräkningen.

De viktigaste antagandena om framtiden och källor till osäkerhet som kan påverka de redovisade beloppen för tillgångar och skulder är relaterade till:

- förvaltningsfastigheter
- onoterade värdepapper
- de försäkringstekniska avsättningarna
- pensioner
- tvister.

Förvaltningsfastigheter

Vid beräkning av de kassaflöden som används vid värdering av fastigheter görs flera antaganden och bedömningar. De omfattar parametrar som hyres- och kostnadsutveckling, inflation, direktavkastningskrav och kalkylränta. En förändring i någon av dessa parametrar på grund av förändringar i vakansgrad, marknadsvillkor eller liknande påverkar de beräknade kassaflödena och därmed värdet på fastigheterna.

Onoterade värdepapper

Vid värdering av instrument som saknar noterade priser på en väl fungerande marknad måste vedertagna värderingsmodeller användas. Dessa byggs både på antaganden, uppskattningar och marknadsparametrar.

Försäkringstekniska avsättningar

Värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna innehåller flera bedömningar och antaganden. Antaganden görs om bland annat dödlighet, sjuklighet och avgiftsuttag. De dödlighetsantaganden som tillämpas har sin grund i en branschgemensam undersökning men anpassas till Skandia Liv utifrån bolagets erfarenheter. Avgiftsantaganden innebär en bedömning av framtida kostnadsutveckling samt framtida tillväxt på kapitalet och löptid. Dessa antaganden bygger på bolagets erfarenheter.

Pensioner

Vid beräkning av Skandia Livs pensionskulda, på koncernnivå enligt IAS 19, görs antaganden om främst löneutveckling, inflation och diskonteringsränta men även anställningstid och dödlighet.

Den absolut viktigaste faktorn är diskonteringsräntan som baseras på statslåneräntor med motsvarande duration som pensionskulden. Övriga antaganden sätts utifrån förväntad långsiktig utveckling.

Tvister

Inom ramen för den normala affärsverksamheten har Skandia Liv ett antal tvister. De flesta rör mindre belopp och bedöms inte väsentligt påverka bolagets finansiella ställning. I de fall det rör större belopp görs en bedömning av det sannolika ekonomiska utfallet och behovet av en eventuell avsättning.

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar i koncernen redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan. De består främst av förvärdad eller egenutvecklad programvara som bedöms ha ett ekonomiskt värde under kommande år. Alla internt upparbetade immateriella tillgångar som avser egenutvecklad programvara redovisas endast om samtliga följande villkor uppfylls:

- Det finns en identifierbar tillgång.
- Det är troligt att den tillgång som upparbetats kommer att generera framtida ekonomiska fördelar.
- Tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Avskrivningstiden bedöms utifrån förväntad nyttjandeperiod. Om indikationer finns på att värdet på tillgången är lägre än det bokförda värdet fastställs tillgångens återvinningsvärde. Om detta värde bedöms understiga det bokförda värdet redovisas tillgången till det lägre värdet. Nedskrivningen redovisas i resultaträkningen.

De utgifter för förvärv eller utveckling som redovisas som tillgång enligt ovan redovisas som driftskostnader i moderbolagets resultaträkning.

Placeringstillgångar

Placeringstillgångar utgörs av byggnader och mark, placeringar i koncernföretag samt finansiella instrument. Dessa värderas, med undantag av placeringar i koncernföretag och en mindre portfölj med lån, till noterat eller beräknat verkligt värde. Köp och försäljning av värdepapper och valutor tas upp i, respektive bokas bort ur, balansräkningen per affärsdagen, det vill säga den dag affären genomförs. Motpartens fordran eller skuld redovisas mellan affärsdagen och likviddagen brutto under posten Övriga skulder eller Övriga fordringar. Om clearing sker via ett clearinginstitut redovisas posten netto. Köp och försäljning av byggnader och mark redovisas i balansräkningen på tillträdesdagen.

Byggnader och mark

Samtliga Skandia Livs fastigheter redovisas enligt IAS 40 - Förvaltningsfastigheter. Samtliga är klassificerade som förvaltningsfastigheter då de innehas för att inbringa hyresintäkter eller värdestegring eller en kombination av dessa. Fastigheterna värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Verkligt värde fastställs genom extern värdering. Värderingsföretagen använder sig av en kassaflödesbaserad modell kompletterad med en ortsprisbedömning för att jämföra med liknande fastigheter som sålts under en relevant jämförelseperiod.

Värdering sker normalt årligen och omfattar samtliga fastigheter. I de fall enstaka objekt behöver omvärderas under löpande år sker detta genom helt interna värderingar. Se vidare i not 16.

Tillkommande utgifter läggs till det redovisade värdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Placeringar i koncernföretag

Aktier i koncernföretag värderas till anskaffningsvärde. Om det verkliga värdet på balansdagen bedöms understiga anskaffningsvärdet skrivs tillgången ned. Nedskrivningen redovisas i resultaträkningen.

Finansiella instrument - klassificering och värdering

Skandia Liv har klassificerat sina finansiella instrument i fyra kategorier.

- Finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen respektive Finansiella skulder som värderas till verkligt värde via resultaträkningen. I denna grupp ingår samtliga placeringstillgångar utom en mindre portfölj med lån. För huvuddelen av tillgångarna har Skandia Liv initialt valt denna klassificering då kapitalförvaltningen utvärderas på basis av verkligt värde. Derivat däremot klassificeras automatiskt i underkategorin "innehav för handel".
- Lånefordringar och kundfordringar. Dessa värderas till upplupet anskaffningsvärde. I denna kategori ingår bland annat lån, kassa och fondlikvidfordringar.
- Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde. Här återfinns övriga finansiella skulder, som fondlikvidskulder och skulder avseende direkt försäkring.

• Aktier

Aktier redovisas vid anskaffningstillfället till köpeskilling minus transaktionskostnad, vilken kostnadsförs direkt. Därefter sker värdering till verkligt värde. Med verkligt värde avses försäljningsvärdet på balansdagen. För aktier noterade på en auktoriserad börs eller marknadsplats beräknas försäljningsvärdet med senast noterad köpkurs eller om sådan saknas senast noterad betalkurs på balansdagen.

Onoterade värdepapper värderas enligt europeiska och amerikanska branschorganisationers värderingsprinciper. Generellt gäller att innehaven ska uppvisa verkligt värde med beaktande av försiktighet och konsekvens i värderingen.

• Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Räntebärande värdepapper redovisas vid anskaffningstillfället till köpeskilling minus transaktionskostnad, vilken kostnadsförs direkt. Obligationer och räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde enligt senast noterad köpkurs eller om sådan saknas senast noterad betalkurs.

• Alternativa placeringar

Alternativa placeringar består av investeringar i hedgefonder och andra fonder med inriktning på råvaror, infrastruktur och låneportföljer. Värdering sker till verkligt värde fastställt och verifierat av tredje part.

• Derivat

Derivat redovisas vid anskaffningstidpunkten till verkligt värde, vilket motsvarar anskaffningsvärdet. Därefter värderas samtliga derivat till verkligt värde. Om värdet på derivatet är positivt upptas det i balansräkningen som en fordran och om värdet är negativt som en skuld. Derivat värderas till noterade kurser eller noterade index. Affärerna sker inom ramen för aktuella riskmandat och används för att sänka den finansiella risken och/eller för att effektivisera förvaltningen.

• Återköpstransaktioner (repör) och värdepapperslån

Vid en äkta återköpstransaktion, en försäljning av ett räntebärande värdepapper med avtal om återköp till ett förutbestämt pris, fortsätter tillgången att upptas i balansräkningen och likviden upptas som skuld under posten Övriga skulder. Det sålda värdepappret redovisas som ställd pant. Vid en omvärd återköpstransaktion, ett köp av ett räntebärande värdepapper med avtal om återförsäljning till ett förutbestämt pris, redovisas inte värdepappret i balansräkningen. Istället redovisas den erlagda likviden i posten Övriga finansiella instrument. Resultatet av båda transaktionerna redovisas som ränta i posten Kapitalavkastning, intäkter eller kostnader.

Vid värdepapperslån lånas räntebärande värdepapper eller aktier ut mot ersättning. Värdepapper som lånats ut redovisas även fortsättningsvis som en tillgång. Säkerhet ställs i form av andra värdepapper och dessa anges till verkligt värde under ställda panter tillsammans med det verkliga värdet på de utlånade värdepappren. Ersättningen för transaktionen redovisas som ränta i posten Kapitalavkastning, intäkter.

Orealiserade och realiserade värdeförändringar på placeringstillgångar

Värdeförändringar, såväl realiserade som orealiserade, redovisas över resultaträkningen. De ingår i årets resultat i posterna Kapitalavkastning, intäkter eller kostnader respektive Orealiserade vinster eller förluster på placeringstillgångar. Orealiserade vinster eller förluster är skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Orealiserade valutakursvinster och förluster ingår inte i orealiserat resultat utan redovisas netto som valutaresultat i posten Kapitalavkastning, intäkter eller Kapitalavkastning, kostnader. Med realiserat resultat avses skillnaden mellan erhållen försäljningslikvid och anskaffningsvärdet. Vid försäljning återläggs tidigare bokförda orealiserade värdeförändringar i resultaträkningen under orealiserade vinster respektive förluster.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Anskaffningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och finansiella avtal aktiveras som Förutbetalda anskaffningskostnader i balansräkningen. De anskaffningskostnader som aktiveras utgörs främst av Skandia Livs rörliga, till nyförsäljningen relaterade, kostnader. Anskaffningskostnader skrivs av under tio år. Avskrivningsplanen speglar de avgiftsuttag på försäkringarna som ska täcka dessa kostnader. Hänsyn har då tagits bland annat till annullationer. Om det verkliga värdet på tillgången efter avskrivningar bedöms understiga det bokförda värdet skrivs tillgången ned. Nedskrivningen redovisas via resultaträkningen.

Försäkringsavtal och finansiella avtal

Skandia Liv utfärdar försäkringsavtal och finansiella avtal. Försäkringsavtal är avtal i vilka Skandia Liv åtar sig en betydande försäkringsrisk för försäkringstagaren genom att gå med på att kompensera försäkringstagaren eller annan förmånstagare om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa. Avtal som inte kan definieras som försäkringsavtal, eftersom de inte överför någon betydande försäkringsrisk från innehavaren till bolaget, klassificeras som finansiella avtal. Med obetydlig risk menas att den ersättning som betalas ut, om en försäkrad framtida händelse inträffar, inte överstiger den ersättning som betalas om händelsen inte inträffar med mer än 5 procent. Skandia Livs samtliga finansiella avtal innehåller en diskretionär del. Detta innebär att försäkringstagaren kan erhålla, som komplement till garanterade ersättningar, ytterligare ersättningar i form av återbäring. Detta gör att Skandia Liv redovisar även de finansiella avtalen enligt IFRS 4 - Försäkringskontrakt.

Inbäddade derivat som utgör en del av ett försäkringsavtal, och som i sig självt utgör ett försäkringsavtal, separeras ej från huvudavtalet. Därmed görs inte någon separat värdering av det inbäddade derivatet.

Preliminärt fördelade ej garanterade överskott, diskretionär del

De flesta av Skandia Livs avtal innehåller en diskretionär del. Det innebär att ett preliminärt beräknat överskott förs till varje försäkring. Det preliminärt fördelade överskottet är inte garanterat och kan därför minska. Överskottet används som riskkapital för att säkerställa att Skandia Liv kan fullgöra sina garanterade åtaganden. De upparbetade överskotten redovisas därför inte som skuld utan i konsolideringsfonden som är en del av bolagets egna kapital.

Värdering av försäkringstekniska avsättningar

• Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättningar motsvarar kapitalvärdet av bolagets garanterade förpliktelser enligt löpande försäkringsavtal efter avdrag för kapitalvärdet av framtida avtalade premieinbetalningar.

Avsättningarna beräknas enligt vedertagna aktuariella principer. Det innebär att avsättningarna nuvärdesberäknas och att beräkningarna bygger på antaganden om bland annat ränta, dödlighet, skatt och driftskostnader. Livförsäkringsavsättningar och oreglerade skador som avser tjänstepensioner värderas enligt EU:s Tjänstepensionsdirektiv, vilket innebär att aktsamma, realistiska, antaganden ska användas. För övrig livförsäkring används betryggande antaganden, det vill säga antaganden som var för sig har en inbyggd säkerhetsmarginal.

Vid värderingen har antagandet om diskonteringsränta störst påverkan. Valet av diskonteringsränta föreskrivs av Finansinspektionen i FFFS 2008:23. Föreskriften anger att marknadsräntor (räntekurvor) ska användas, vilket innebär att valet av ränta beror på försäkringarnas kassaflödesprofil, det vill säga när i tiden inbetalningar och utbetalningar från försäkringen förväntas.

Från ränteantagandet avseende både tjänstepensioner och övriga pensioner har avdrag gjorts för avkastningsskatt och generella omkostnader.

Det dödlighetsantagande som används vid värderingen bygger på en branschgemensam analys som gjordes 1990, den så kallade M90. En generell justering av dödlighetsantagandet är gjord med anledning av en ny branschgemensam analys kallad DUS 06.

Förlustprövning: På varje bokslutsdag utför Skandia Liv en förlustprövning av förbindelser på sina försäkringsavsättningar för att säkerställa att det redovisade värdet på avsättningarna är tillräckligt högt upptaget med avseende på förväntade framtida kassaflöden. Avsättningens redovisade värde är värdet på avsättningen med avdrag för alla hänförliga immateriella tillgångar eller förutbetalda anskaffningskostnader. Då denna test utförs används de mest sannolika utfallen av beräknade framtida avtalade kassaflöden samt administrativa utgifter och skatt. Dessa kassaflöden diskonteras och jämförs med avsättningens redovisade värde. Alla underskott redovisas direkt i resultaträkningen.

I koncernredovisningen har livförsäkringsavsättningarna för den svenska verksamheten beräknats enligt det svenska regelverket. Detta regelverk föreskriver mer realistiska antaganden än det svenska.

• Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador omfattar fyra olika avsättningar. Avsättning för sjukräntor, fastställda skador, icke fastställda skador och en skadebehandlingsreserv.

- Avsättningen för sjukräntor motsvarar kapitalvärdet av bolagets förpliktelser gentemot försäkrad vid skada eller sjukdom.
- Avsättningen för fastställda skador är en avsättning för skador som är anmälda och godkända men ännu ej utbetalda.
- Avsättning för icke fastställda skador avser ännu inte anmälda skador och har gjorts utifrån Skandia Livs erfarenhet för respektive produkt.
- Skadebehandlingsreserven utgörs av en värdering av framtida kostnader för hantering av pågående sjukräntor.

Försäkringsersättningen för konstaterade skador där utbetalningen förfallit till betalning men förmånstagaren inte kan lokaliseras skuldförs. Denna post redovisas under Övriga skulder i balansräkningen.

Andra avsättningar

Andra avsättningar redovisas i balansräkningen när Skandia Liv har en förpliktelse, legal eller informell, på grund av en händelse som har inträffat och när det är troligt att någon form av ekonomisk kompensation kommer att utgå för att reglera förpliktelsen och det beloppet kan uppskattas tillförlitligt.

Leasing

Huruvida ett leasingavtal är finansiellt eller inte beror på transaktionens innebörd snarare än på avtalsformen. Ett leasingavtal klassificeras som finansiell leasing om det i allt väsentligt överför de risker och fördelar som följer med ägande. All annan leasing klassificeras som operationell leasing.

Koncernen har som leasegivare ett finansiellt leasingavtal. Detta redovisas under byggnader och mark. Leasingavgiften redovisas fördelad på hyresintäkter och amortering av leasingfordran. Övriga avtal är operationella leasingavtal med tyngdpunkt på hyresavtal.

Pensioner

Moderbolaget: Avsättningarna för pensionsåtaganden för vår egen personal beräknas på samma sätt som och redovisas tillsammans med företagets övriga åtaganden för utställda livförsäkringsavtal.

Koncernen: För förmånsbestämda planer för vår egen personal fastställs kostnaden för pensionsförpliktelsen och pensionskostnaden med den så kallade Projected Unit Credit Method och aktuariella beräkningar utförs årligen. Denna metod innebär i korthet en mer linjär kostnadsfördelning mellan tiden för anslutning till planen och pensionsåldern jämfört med tidigare redovisning. De försäkringstekniska avsättningar som finns i moderbolaget bryts i koncernen ut och blir en del av den kalkylerade pensionsskulden.

Intäkter och kostnader

Premieinkomst

För premiebetalningar tillämpas kontantprincipen. Kontantprincipen innebär att inbetalda premier intäktsförs när de inkommer oavsett vilken period de avser. Förskottsbetalda premier inkluderas där gällande avtal finns.

Kapitalavkastning, intäkter

Posten Kapitalavkastning, intäkter avser avkastning på placeringstillgångar och omfattar hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar (inklusive utdelningar på aktier i koncern- och intresseföretag), ränteintäkter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar och realisationsvinster (netto).

Kapitalavkastning, kostnader

Under Kapitalavkastning, kostnader redovisas kostnader för placeringstillgångar. Posten omfattar driftskostnader för byggnader och mark, räntekostnader, valutakursförluster (netto), nedskrivningar, realisationsförluster (netto) samt kapitalförvaltningskostnader inklusive kostnader för egen personal, lokaler med mera som kan hänföras till kapitalförvaltningen.

Orealiserade vinster på placeringstillgångar och Orealiserade förluster på placeringstillgångar

Här redovisas orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångar vid värdering till verkligt värde. Resultatet redovisas netto för olika placeringstyper.

Försäkringsersättningar

I posten redovisas utbetalda garanterade ersättningar från finansiella avtal och försäkringsavtal. Eventuella ytterligare ersättningar i form av tilldelat överskott tas direkt från konsolideringsfonden och belastar således inte resultatet. Dessutom ingår förändring på Avsättning för oreglerade skador.

Driftskostnader

Kostnader för finansiella avtal och försäkringsavtal redovisas som kostnader när de uppstår, med undantag för provisioner som är relaterade till nya avtal och förnyelse av befintliga avtal. Dessa aktiveras som förutbetalda anskaffningskostnader. Principerna för att periodisera anskaffningskostnader för försäkringsavtal är desamma som principerna för att periodisera anskaffningskostnaderna för finansiella avtal.

Kostnader för skadereglering, det vill säga kostnader för fortsatt hantering av de avtal som är under utbetalning, redovisas under Utbetalda försäkringsersättningar. Driftskostnader för övriga rörelse drivande bolag i koncernen redovisas i posten Resultat övriga rörelse drivande enheter.

Skatt

Avkastningsskatt

I Sverige betalar livförsäkringsbolag en avkastningsskatt. Detta är inte en resultatskatt utan baseras på en beräknad avkastning på nettotillgångarna. Kostnaden beräknas varje år och redovisas som en skattekostnad.

Inkomstskatt

För en mindre andel av Skandia Livs produkter, så kallade riskprodukter som till exempel sjukförsäkring, och i våra dotterbolag beräknas en inkomstskatt på resultatet. Inkomstskatt utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt och redovisas över resultatet. Aktuell skatt beräknas individuellt för varje företag i koncernen. Aktuell skatt inkluderar också icke avdragsgill kupongskatt på utdelningsintäkter. Bolagsskatten i Sverige är 28 procent av årets skattepliktiga resultat.

Uppskjuten skatt

Avsättning för uppskjuten skatt avser skillnader som finns mellan redovisat resultat och skattemässigt resultat. Dessa inkluderar till exempel realiserat resultat på placeringstillgångar, skattemässiga avskrivningar på fastigheter samt övriga obeskattade reserver såsom periodiseringsfond. Uppskjutna skattefordringar redovisas bara om det är sannolikt att dessa kommer att medföra lägre skattebetalningar inom en snar framtid. Uppskjutna skatteskulder/fordringar diskonteras inte.

Uppskjuten skatt debiteras eller krediteras i resultaträkningen, förutom i de fall då den är hänförlig till poster som debiteras eller krediteras direkt mot eget kapital, då även skatteeffekten redovisas mot eget kapital.

Resultat dotterbolag

De dotterbolag som ej bedriver försäkringsrörelse och inte heller innehas som en del i kapitalförvaltningen redovisas under Resultat övriga rörelse drivande enheter.

Koncernbidrag och aktieägartillskott i juridiska personer

Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren. Koncernbidrag redovisas enligt ekonomisk innebörd. Det innebär att koncernbidrag som lämnats och erhållits i syfte att minimera koncernens totala skatt redovisas direkt mot balanserade vinstmedel efter avdrag för dess aktuella skatteeffekt.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det fördelas på löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet. Eftersom kassaflöden i försäkringsverksamheten påverkar kassaflödet från placeringsverksamheten starkt redovisas båda under den löpande verksamheten. Investeringsverksamheten och finansieringsverksamheten är i princip obefintlig. Som likvida medel redovisas bara banktillgodohavanden.

2 Risker och riskhantering

Verksamheten i ett livförsäkringsbolag bygger på ett aktivt risktagande. Genom ett kontrollerat och affärsmässigt risktagande skapar bolaget värden för försäkringstagarna i form av försäkringsskydd och en god och säker avkastning på sparandet som är knutet till traditionell livförsäkring. Risktagandet kan ge upphov till förluster från tid till annan för enstaka försäkringsprodukter och vissa placeringar. Det är fullt naturligt, men förlusterna får inte bli så stora att bolaget inte kan ge en god långsiktig avkastning, och bolaget måste vid alla tidpunkter kunna infria sina åtaganden mot försäkringstagarna.

Riskerna måste hanteras på olika sätt beroende på följande faktorer:

- **Tidsperspektivet:** Solvensrisk mäts och hanteras på kort sikt, medan lönsamhetsriskerna är långsiktiga till sin natur eftersom de är knutna till avtal med lång löptid.
- **Påverkansmöjligheter:** Risker knutna till omvärlden kan ofta bara hanteras genom förändring i exponeringen, medan risker i den egna verksamheten kan påverkas direkt.
- **Mätbarhet:** Objektivt observerbara risker som finansiella risker i ena änden av spektret och framtida intäktsrisker som strategiska risker och ryktesrisker i den andra.

Principer för mätning av risk i Skandia Liv

Allmänt om mätning av risk

Alla former av risk måste mätas, och då helst på ett sätt som gör det möjligt att jämföra olika risker. Ett vanligt sätt är att beräkna känsligheten för en viss bestämd förändring av en riskfaktor, till exempel hur mycket resultatet påverkas av 1 procent förändring i alla aktiepriser, eller 5 procent högre dödlighet. Denna typ av mått brister just i att känsligheterna inte är jämförbara eftersom sannolikheterna för händelserna inte nödvändigtvis är desamma.

Ett annat vanligt sätt, och mer användbart, att mäta risk är med hjälp av Value at Risk. Detta mått anger hur mycket resultatet, eller värdet på bolaget, påverkas av en förändring med en viss given sannolikhet (egentligen konfidensnivå). Genom att använda samma sannolikhet för alla riskfaktorer blir det möjligt att jämföra riskerna. En annan fördel med denna typ av mått är att det kan tolkas som ett mått på hur mycket kapital som erfordras för att balansera, eller absorbera, förluster givet en viss sannolikhetsnivå. Risk mått på detta sätt är därför ekvivalent med riskkapital, och i det följande används därför risk och kapitalavdrag som synonyma begrepp.

Det är också önskvärt att kunna aggregera risker, beräkna den totala

noter

riskerna, för flera riskfaktorer, eller rentav alla riskfaktorer, det vill säga bolagets totala risk. Det är i allmänhet inte möjligt att bara addera kapitalkraven för olika risker då det innebär ett antagande om att en förändring i en riskfaktor alltid sammanfaller med en lika stor förändring i de andra riskfaktorerna. I verkligheten är sambandet, eller korrelationen, svagare eller rent av obefintligt. Det innebär att ett givet kapital kan användas för att täcka flera riskfaktorer, vilket ofta kallas diversifiering.

Riskmätning i Skandia Liv

Skandia Liv mäter de flesta risker, de som låter sig kvantifieras på ett meningsfullt sätt, i termer av kapitalkrav. Många av de kvantifierbara riskerna mäts på olika lång tid beroende på sammanhanget. I ett solvensriskperspektiv mäts risker med en tidshorisont om 1 år med en konfidensnivå på 99,5 procent. Det innebär att sannolikheten att förlusten ska bli större än kapitalkravet är 0,5 procent på ett år, vilket också kan uttryckas som att förluster av denna storleksordning kan inträffa en gång på 200 år (1 år dividerat med 0,5 procent). Lönsamhetsrisker mäts i ett längre tidsperspektiv. Det är inte möjligt att redovisa mer i detalj hur dessa risker beräknas då detta är att betrakta som affärshemligheter. Alla kvantitativa uppgifter i den fortsatta redovisningen avser således risker i ett solvensriskperspektiv. Det är också det mest relevanta riskmättet ur kundernas synvinkel eftersom det har direkt bäring på Skandia Livs förmåga att infria sina åtaganden.

Finansinspektionens trafikljussystem

Syftet med Finansinspektionens trafikljussystem är att mäta solvensrisken i försäkringsbolagen. Systemet utgår från en bestämd uppsättning riskfaktorer och för var och en av dessa beräknas ett kapitalkrav utifrån ett riskexponeringsmått och ett känslighetsmått som ska motsvara en händelse som inträffar högst en gång per 200 år. Riskfaktorerna omfattar för närvarande de flesta former av finansiell risk och försäkringsrisk, det senare är ett samlingsnamn på risker knutna direkt eller indirekt till försäkringskontrakten. Systemet inkluderar dock inte operationella risker.

Trafikljussystemet har det uttalade syftet att det ska uppmuntra diversifiering, vilket kommer till uttryck i att det utgår från att många av riskerna antas vara oberoende av varandra så att det samlade kapitalkravet väsentligt understiger summan av de enskilda kapitalkraven. Samtidigt beaktas dock det faktum att den svenska kapitalmarknaden är väl integrerad med omvärlden varför diversifieringseffekten mellan svenska och utländska värdepapper är väsentligt mindre än mellan andra tillgångsslag.

Skandia Livs interna modell

Det förhållandet att trafikljussystemet är ofullständigt och mäter risk på ett schablonartat sätt har gjort det nödvändigt för Skandia Liv att utarbeta en egen modell för den interna riskstyrningen. Den utgår i princip från samma riskfaktorer som trafikljussystemet men har utökats med en uppsättning riskfaktorer för operationell risk. Den interna modellen tillämpar också mer "stränga" antaganden vad gäller samvariationen mellan olika riskfaktorer så att diversifieringseffekten blir mindre. Till detta kommer att Skandia Liv har en mer "sträng" värdering av åtagandena, beräkningen inkluderar en "marknadsvärderingsmarginal" i enlighet med de principer som kan förväntas komma att tillämpas i det nya europeiska solvensregelverket (Solvens II).

Den interna modellen är dock ännu behäftad med så mycket osäkerhet att resultaten inte redovisas offentligt i detalj. Vad som redovisas är beräkningar enligt trafikljussystemet och en "säkerhetsmarginal" som utgör ett samlat mått på alla avvikelser från trafikljussystemet.

Principer för styrning och uppföljning av risk i Skandia Liv Solvensrisk

Det är självklart viktigt att hantera alla enskilda risker, men i slutändan är det ändå den totala risken för bolaget som är avgörande för att bolaget ska kunna infria sina åtaganden mot försäkringstagarna. Den risken kallas solvensrisk. Skandia Livs styrelse har fastslagit att solvensrisken får vara högst 0,5 procent, vilket också är den risknivå som Finansinspektionen tillämpar för bestämning av kapitalkrav i sitt så kallade trafikljussystem. Denna nivå blir också bestämmande för hur kapitalkraven ska beräknas för alla enskilda riskfaktorer.

Detta är fastslaget i den solvensriskpolicy som styrelsen beslutar om. Där framgår det också att solvensrisken styrs genom att riskmandatet för kapitalförvaltningen anpassas med utgångspunkt från värdet på tillgångar och åtaganden liksom kapitalkraven för försäkringsrisker och operationella risker. Riskutnyttjandet bestäms av kapitalkravet för finansiella risker, både på tillgångs- och skuldssidan. Om riskutnyttjandet skulle komma att överstiga riskmandatet måste kapitalförvaltningen ändra sammansättningen på tillgångssidan så att de finansiella riskerna reduceras i erforderlig utsträckning.

Lönsamhetsrisker

Det är naturligtvis inte tillräckligt att styra riskerna enbart utifrån ett solvensperspektiv, det är också nödvändigt att säkerställa att risktagandet i både försäkringsverksamheten och kapitalförvaltningen ger en rimlig avkastning, det vill säga en tillfredsställande lönsamhet. Styrning och uppföljning av risker i ett lönsamhetsperspektiv sker dels på övergripande bolagsnivå, dels på verksamhetsnivå för de två huvudverksamheterna: försäkrings- eller produktverksamheten och kapitalförvaltningen. De senare beskrivs mer ingående längre fram. Den övergripande styrningen består av principer/regler för bland annat:

- produktutformning
- prissättning av produkter i allmänhet, och av risker i synnerhet
- ramar för kapitalförvaltningen som beaktar riskerna i bolagets åtaganden och kundernas förväntningar på framtida avkastning.

Dessa principer är kodifierade i olika policies vilka beslutas av styrelsen. Underlaget för principerna tas fram med hjälp av en stokastisk simuleringsmodell som gör det möjligt att utforma principerna på ett konsistent sätt och säkerställa att de håller under de flesta tänkbara förhållanden.

Operationella risker

Operationella risker omfattar flera olika typer av risk:

- process- och säkerhetsrisker (innefattande bland annat IT-säkerhet)
- kontinuitetsrisker (avbrottsrisker som drabbar många eller alla kunder)
- compliancerisker (bristfällig regel efterlevnad) och ryktesrisker.

Distinktionerna speglar det faktum att de mäts och hanteras på olika sätt. Process- och säkerhetsriskerna mäts både i ett solvens- och lönsamhetsperspektiv. Det gäller också kontinuitetsriskerna, men de kan också påverka framtida intäkter och lönsamhet mer eller mindre allvarigt. Ryktesrisker påverkar också, per definition, framtida lönsamhet. De påverkar emellertid inte den kortsiktiga lönsamheten och därmed beaktas de inte i ett solvensriskperspektiv. Det förhållandet att de är mycket svåra att kvantifiera gör att de inte heller beaktas i ett lönsamhetsperspektiv. Det betyder inte att de negligeras, utan de beaktas genom olika förebyggande åtgärder.

Compliancerisker kan ses som en form av ryktesrisk, det handlar om att upprätthålla förtroendet hos lagstiftaren och tillsynsmyndigheten, och den hanteras därför på ett likartat sätt.

Strategiska risker

De strategiska riskerna mäts, till skillnad från de löpande affärsriskerna (försäkringsrisker och finansiella risker) bara i ett lönsamhetsperspektiv. De skiljer sig visserligen inte åt vad gäller tidsperspektivet, och kanske inte heller vad gäller påverkanmöjligheterna. Däremot skiljer de sig åt väsentligt vad gäller riskhanteringen. De löpande affärsriskerna kan hanteras genom förändringar i försäkringsavtal och investeringsportfölj, medan de strategiska riskerna oftast bara kan hanteras genom större förändringar i verksamheten. Detta gör att de strategiska riskerna i princip är mycket större.

Alla strategiska risker mäts och hanteras inom ramen för bolagets affärsplanering som styrelsen deltar aktivt i och även beslutar om.

Organisation

Styrelsen beslutar om alla riktlinjer som styr bolagets risktagande, liksom om formerna och frekvensen för rapporteringen. Styrelsen har också en aktiv roll i riskhanteringen genom att de i placeringsutskottet beslutar om den övergripande tillgångsallokeringen. Vid utfärdar mer detaljerade policies och instruktioner för den operativa hanteringen.

Enheten för Riskstyrning och riskkontroll har ett samlat ansvar för styrning och uppföljning av alla risker. Den tar fram principer, metoder och verktyg för styrning och uppföljning och utformar förslag till riktlinjer och policies för styrelse och vd:s räkning. Enhetens verksamhet leds av Chief Risk Officer och inom enheten verkar också Chefaktuarierna och Compliance Officer.

Affärsenheten och kapitalförvaltningen svarar för den löpande hanteringen av de affärsmässiga riskerna inom ramen för de policies och regler som styrelsen och vd fastställt. De operationella riskerna hanteras på alla enheter i samråd med olika riskspecialister. Samverkan sker inom ramen för en riskkommitté.

Risker och riskhantering - Försäkringsrisker Försäkringsverksamheten

Bolaget bedriver både tjänstepensions- och livförsäkringsverksamhet liksom ren riskförsäkringsverksamhet, det vill säga sjuk- och olycksfallsförsäkring. Omfattningen av de olika verksamheterna framgår av tabellen nedan.

Riskfaktorer

Riskerna i försäkringsverksamheten, både i ett lönsamhets- och solvensperspektiv, består av oförväntade förändringar i de faktorer som bestämmer kostnaderna för försäkringskontrakten:

- **Finansiella faktorer**, främst räntenivån på olika löptider beroende på att åtagandena sträcker sig över lång tid. Åtagandena består av både utbetalningar till kunder och framtida drifts- och skattekostnader. Ränterisken redovisas nedan under rubriken finansiella risker tillsammans med placeringsriskerna.
- **Biometrisk och demografiska faktorer**, som dödsfall och sjuklighet, påverkar storleken på åtagandena.
- **Kundrelaterade faktorer**, som annullationer och olika ändringar av kontraktet som påverkar åtagandena. Annullationer (återköp, flytt och uteblivna premier) kan ge upphov till förluster i de fall som bolaget haft kostnader för kunden som man ännu inte fått ersättning för.
- **Driftskostnadsfaktorer**, såväl långsiktig kostnadsnivå som mer tillfälliga variationer, det vill säga operationella risker.

Till detta kommer så kallad modellrisk som är ett samlingsnamn på alla risker som är förbundna med systematiska felaktiga antaganden, i uppskattning av såväl förväntade som oförväntade värden. De förväntade värdena ("best estimates") bestämmer storleken på åtagandena och därför kallas denna modellrisk ibland för reservsättningsrisk.

Riskhantering

Storleken för försäkringsriskerna är naturligtvis beroende av hur produkterna är utformade i form av försäkringsvillkor, inkluderande garantiåtaganden. När de väl är satta styrs riskerna av kundernas efterfrågan på olika produkter, vil-

ket egentligen bara kan påverkas via prissättningen, det vill säga hur premier och avgifter bestäms. Prissättningen utgör således ett viktigt instrument för att hantera riskerna. Bolaget tillämpar en prissättning som bygger på att alla produkter ska bära sina egna riskkostnader, som beräknas utifrån det kapital som krävs för att täcka ej hedgningsbara risker.

Bolaget har också möjlighet att reducera vissa av riskerna genom återförsäkring. Skandia Liv använder sig dock av denna möjlighet i mycket begränsad utsträckning, egentligen bara för så kallade katastrofrisker. Det bottnar i att bolaget har en mycket stor portfölj av försäkringskontrakt där riskerna i stor utsträckning tar ut varandra (poolas), vilket också avspeglar sig i att det krävs ett relativt sett litet kapital för att täcka dödsfallrisker (oförväntade), som framgår av en tabell i nästa avsnitt.

Risikexponering, risk och riskkapital

Riskerna uttrycks i termer av riskkapital för varje riskfaktor. Kapitalet beräknas i enlighet med de principer som Finansinspektionen tillämpar i sitt trafikjussystem. Lite förenklat uttryckt kan kapitalkravet sägas utgöra produkten mellan aktuell risikexponering och en känslighetsfaktor som speglar storleken på en tänkt förändring i den underliggande exponeringen. Storleken på denna förändring är satt så att den utgör den största tänkbara negativa förändringen, det kan bara bli värre med 0,5 procent sannolikhet. Kapitalet uttrycker således största tänkbara förlust under mycket ogynnsamma förhållanden.

Tabellen nedan utvisar aktuella risikexponeringar, känslighetsfaktorer och kapitalkrav för de icke-finansiella riskfaktorer som ingår i Finansinspektionens trafikjussystem. Skandia Liv räknar internt med ytterligare riskfaktorer, vilka inte särredovisas utan anges tillsammans med andra interna korrigeringar i en samlad post (se säkerhetsmarginal under avsnittet solvensrisk nedan).

Diversifieringseffekten uttrycker det förhållande att riskerna ej antas vara helt korrelerade, det vill säga ej samvariera fullt ut. Den effekten beräknas också i enlighet med Finansinspektionens trafikjussystem. För en närmare beskrivning av detta liksom känslighetsfaktorerna hänvisas till Finansinspektionens hemsida (fi.se).

Risker och riskhantering - Finansiella risker

Riskfaktorer

Lönsamhetsriskerna i kapitalförvaltningen är i huvudsak knutna till placeringarna, varför de i detta sammanhang betraktas som synonyma med placeringsriskerna. I ett solvensriskperspektiv är det nödvändigt att också beakta de finansiella riskerna förbundna med försäkringsåtagandena, främst ränterisker.

Placeringsriskerna delas upp i följande riskfaktorer:

- marknadsrisker, inkluderande aktie-, fastighets- och råvaruprisrisker, valuta- och ränterisker samt hedgefondrisker
- kreditrisker, inkluderande motpartsrisker
- likviditetsrisker.

Riskhantering

Placeringsriskerna hanteras med utgångspunkt från målet att långsiktigt maximala avkastningen givet:

- en ram som speglar riskerna i bolagets åtaganden och risken för att kundernas avkastningsförväntningar inte kan uppfyllas
- ett riskmandat som begränsar den maximala risk som kapitalförvaltningen får ta i varje ögonblick med hänsyn till storleken på det tillgängliga riskkapitalet.

Dessa principer är fastslagna i bolagets placeringsriktlinjer som styrelsen beslutar om. Det är också styrelsen som beslutar om ramen som reglerar utrymmet för den operativa tillgångsförvaltningen. Riskmandatet beslutas också indirekt av styrelsen genom att den beslutar om bolagets solvensriskenivå som styr storleken på kapitalkraven för såväl finansiella risker som andra risker.

För att uppnå dessa mål är det nödvändigt att ha en väl diversifierad placeringsportfölj som också ger en rimlig matchning av ränteriskerna i bolagets åtaganden. Skandia Livs tillgångsportfölj innehåller således en stor andel räntebärande tillgångar men också ett stort antal andra tillgångsslag som aktier, fastigheter, råvaror etcetera. Aktieportföljen är i sin tur uppdelad på olika länder och sektorer, vilket ger ytterligare diversifiering.

Risikexponering, risk och riskkapital

Även de finansiella riskerna beräknas utifrån Finansinspektionens trafikjussystem på det sätt som beskrevs tidigare. Risikexponeringar, känslighetsfaktorer och kapitalkrav för alla riskfaktorer liksom diversifieringseffekten mellan dem framgår av nedanstående tabell. Det kan vara värt att notera att Skandia Liv i sina interna beräkningar använder sig av andra (och mer "stränga") antaganden om korrelationerna. Det avspeglas i den säkerhetsmarginal som redovisas under avsnittet solvensrisk nedan.

Som framgår av tabellen utgör aktieprisrisken den största enskilda riskfaktorn i Skandia Liv. Det bör noteras att aktieprisrisken för utländska aktier inkluderar valutakursrisken på dessa tillgångar eftersom aktiepriserna tenderar att anpassa sig till valutakursförändringarna på lite längre sikt. Det förhållandet att trafikjussystemet inte har råvarurisker som en särskild riskfaktor gör det nödvändigt att betrakta dessa risker som aktieprisrisker. Av samma skäl beräknas hedgefondrisker utifrån de underliggande värdena i fonderna, främst aktier. Det är också värt att notera att diversifieringseffekten, det vill säga vinsten av att sprida tillgångarna till olika tillgångsslag vars risker kan antas vara i någon mån oberoende av varandra, är förhållandevis stor. Det framgår också att de finansiella riskerna totalt sett ökat men att den inbördes fördelningen inte förändrats nämnvärt. Detta är ett uttryck för att portföljen växt utan några större förändringar i sammansättningen under året.

Kapitalkrav - försäkringsrisker

Riskfaktor	Risikexponering		Känslighetsfaktor	Kapitalkrav		
	2008	2007		2008	2007	Förändring 1 år
Dödlighetsrisk	169 852	143 649	2,58 standardavvikelse på kostnaden för dödlighetsutfall och förändring i ettårig dödsannolikhet med +/-20%	3 661	2 520	1 142
Sjuk- och olycksfallsrisk	6 429	7 153	Ändringar i ett antal tillämpade antaganden i avvecklingsfunktion vilka medför ökade kostnader för bolaget	2 472	2 735	-262
Annulationsrisk	135 495	132 998	20% av eventuella underskott i flytt- och återköpbara försäkringar 20% av förutbetalda anskaffningskostnader 0,15% av försäkringskapitalet för flytt- och återköpbara försäkringar	471	505	-34
Driftskostnadsrisk	1 011	1 016	Årliga fasta kostnader +10%	101	102	-1
Summa kapitalkrav				6 706	5 861	845
Diversifieringseffekt				-1 868	-1 817	-51
Kapitalkrav netto				4 839	4 045	794

Kapitalkrav - finansiella risker

Riskfaktor	Risikexponering		Känslighetsfaktor	Kapitalkrav		
	2008	2007		2008	2007	Förändring 1 år
Ränterisk åtaganden	187 294	155 231	Parallellförflyttning av räntekurva enligt:	15 812	24 367	-8 554
Ränterisk tillgångar	139 941	120 077	Nominell sek +/-30% av 10-årig riskfri ränta	-6 405	-6 584	179
Diversifieringseffekt			Real sek +/-30% av längsta riskfri ränta	1 209	1 195	14
Ränterisk netto			Nominell euro +/-25% av 10-årig riskfri ränta Övriga utländska +/-30% av 10-årig riskfri ränta	10 617	18 978	-8 361
Aktieprisrisk	96 480	156 814	Svenska aktier -40% Utländska aktier -37%	35 052	55 804	-20 752
Fastighetsprisrisk	27 523	31 465	-35%	9 633	11 013	-1 379
Kreditrisk	73 498	53 278	Spreadökning med Max (100%; 25 baspunkter)	4 322	892	3 431
Valutarisk	256	2 506	+/-10%	26	251	-225
Summa kapitalkrav				59 650	86 937	-27 286
Diversifieringseffekt				-21 534	-26 967	5 433
Kapitalkrav netto				38 117	59 970	-21 853

Likviditetsrisk

Ett livförsäkringsbolag har mycket långa åtaganden, som framgår av tabellen har cirka 70 procent av Skandia Livs åtaganden en löptid överstigande fem år. Det förhållandet tillsammans med det faktum att cirka 84 procent av tillgångarna är omsättningsbara inom en vecka och resterande del, inom ett år gör att likviditetsrisken kan anses vara försumbar.

Livförsäkringsavsättningar fördelat på olika löptider

Totalt MSEK	Inom 1 år	1-5 år	5-15 år	över 15 år
190 796	6,5%	23,3%	36,3%	33,9%

Risker och riskhantering - Operationella risker

Risikfaktorer

Finansinspektionens trafikljussystem beaktar inte operationella risker. Skandia Liv har emellertid tagit fram en enkel modell som används i de interna beräkningarna. Den omfattar process-, säkerhets- och kontinuitetsrisker, och bygger på följande riskfaktorer:

- kund
- kapitalförvaltning
- personal
- system
- fysisk säkerhet
- brott

Var och en av dessa består i sin tur av 3-6 "basriskfaktorer".

Riskhantering

Operationella risker kan i princip bara hanteras genom förebyggande åtgärder och beredskapsplanering. För vissa typer av operationell risk är det också möjligt att reducera konsekvenserna genom försäkring. Skandia Liv gör årligen en genomgång av alla operationella risker på alla enheter, vilket leder fram till åtgärdsplaner vars implementering är föremål för löpande bevakning. Skandia Liv implementerar för närvarande ett system för hantering av alla risker, inkluderande förlustdatabaser med egna och externa data. Systemet beräknas komma i full drift under 2009.

Risikexponering, risk och kapitalkrav

Beräkningarna är ännu så länge mycket preliminära och bygger på interna analyser som kalibrerats utifrån de risknivåer och korrelationer som redovisats för banker inom ramen för Basel II. Det förhållandet att beräkningarna är preliminära utgör skälet till att de inte särredovisas utan bara avspeglas i den säkerhetsmarginal som redovisas nedan under avsnittet solvensrisk.

Solvensrisk - Moderbolaget

Solvensrisken kan ses som ett mått på bolagets totala ekonomiska risk. Den beräknas genom att det samlade kapitalkravet för försäkringsrisker och finansiella risker dras från nettovärdet av tillgångar och skulder. Om överskottet är positivt är solvensrisken mindre än 0,5 procent, den nivå som använts vid beräkningen av kapitalkraven. Omvänt om överskottet är negativt, då är risken större än 0,5 procent. Det är inte möjligt att beräkna en exakt nivå för den faktiska solvensrisken eftersom det förutsätter att överskottet kan fördelas på ett entydigt sätt mellan olika riskfaktorer.

Av tabellen nedan framgår det att underskottet enligt Skandia Livs interna modell uppgår till cirka 2 miljarder kronor vid utgången av 2008, vilket innebär att solvensrisken marginellt överstiger 0,5 procent. Enligt Skandia Livs solvensriskpolicy finns det möjlighet att tillfälligt avvika från den föreskrivna risknivån. En plan har tagits fram för hur underskottet enligt den interna modellen ska hanteras. Se vidare i förvaltningsberättelsen under avsnittet Risker. Eftersom den interna modellen innehåller en säkerhetsmarginal om 27 miljarder kronor uppgår överskottet enligt Finansinspektionens trafikljussystem till drygt 25 miljarder kronor vid utgången av 2008.

Skillnaden mellan de två beräkningarna, säkerhetsmarginalen, beror på tre saker:

1. Skandia Liv värderar skulden på ett annat sätt, den inkluderar också ett risktillägg i enlighet med de principer som diskuteras i arbetet med Solvens II.
2. Skandia Liv räknar också med kapitalkrav för operationella risker.
3. Skandia Liv mäter försäkringsrisker och finansiella risker på ett annat sätt som ger upphov till större kapitalkrav.

Kapitalkrav och solvensrisk, Moderbolaget

	2008	2007	Förändring 1 år
Tillgångar	265 418	302 260	-36 842
Försäkringstekniska avsättningar ¹⁾	-187 294	-155 231	-32 063
Övriga skulder	-14 617	-3 832	-10 785
Eget kapital	63 507	143 197	-79 690
Kapitalkrav finansiella risker	-38 117	-59 970	21 853
Kapitalkrav försäkringsrisker	-4 839	-4 045	-794
Diversifieringseffekt	4 533	3 908	625
Kapitalkrav enligt trafikljussystemet	25 084	83 090	-58 006
Justering från intern modell	-26 978	-30 508	3 530
Överskott/underskott	-1 894	52 582	-54 476

¹⁾ Denna siffra skiljer sig från balansräkningen eftersom man i Trafikljuset har en marknadsvärderad skuld, det vill säga övrig försäkring värderas med samma räntekurva som tjänstepensionsklassad försäkring.

Solvensrisk - Danmark

Alla de tidigare redovisade siffrorna avser moderbolaget. Det är inte möjligt att redovisa riskerna i det danska dotterbolaget, Skandia Liv A/S, i exakt samma format eftersom det danska solvensregelverket är annorlunda utformat. Nedan redovisas en förenklad sammanställning.

Kapitalkrav och solvensrisk, Skandia Liv A/S

	2008	2007	Förändring 1 år
Tillgångar	14 319	11 083	3 236
Försäkringstekniska avsättningar	-12 821	-10 215	-2 606
Övriga skulder	-339	-132	-207
Eget kapital	1 158	736	422
Kapitalbas	961	546	415
Samlat kapitalkrav	-490	-369	-122
Överskott	470	177	293

Som framgår av tabellen är "överskottskapitalet" betydligt mindre än i moderbolaget, även i relativa termer. Det speglar det faktum att bolaget är vinstutdelande och då finns det inget skäl att hålla kapital utöver vad som erfordras för verksamheten.

3 Premieinkomst

Koncernen	Individuell		Grupp		Summa	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Periodisk premie i form av inbetalda premier	5 944	5 643	4 612	4 356	10 556	9 999
Engångspremie i form av inbetalda premier	3 070	4 991	747	276	3 817	5 267
Premieinkomst i form av tilldelad återbäring	6	3	147	88	153	91
Premieinkomst avseende inflyttade försäkringar	43	10	0	-	43	10
Portföljpremier, mottagna	188	380	143	274	331	654
Mottagen återförsäkring	26	24	-	-	26	24
Premieskatt	-	-	-32	-32	-32	-32
	9 277	11 051	5 617	4 962	14 894	16 013

Av premieinkomst avser 2 257 (1 721) MSEK avtal tecknade i Danmark, n/a (12) MSEK avtal tecknade i Finland och resterande 12 637 (14 280) MSEK avser avtal tecknade i Sverige.

Av den totala premieinkomsten avser 12 830 (13 973) MSEK återbäringsberättigade avtal.

Av premieinkomst inflyttat kapital avser 32 (8) MSEK inflyttat garanterat kapital och 11 (2) MSEK inflyttade återbäringsmedel.

Moderbolaget	Individuell		Grupp		Summa	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Periodisk premie i form av inbetalda premier	3 704	3 927	4 612	4 356	8 316	8 283
Engångspremie i form av inbetalda premier	3 070	4 991	747	276	3 817	5 267
Premieinkomst i form av tilldelad återbäring	6	3	147	88	153	91
Premieinkomst avseende inflyttade försäkringar	43	10	0	-	43	10
Portföljpremier, mottagna	188	380	143	274	331	654
Mottagen återförsäkring	26	24	-	-	26	24
Premieskatt	-	-	-32	-32	-32	-32
	7 037	9 335	5 617	4 962	12 654	14 297

Premieinkomst avser i sin helhet avtal tecknade i Sverige.

Av den totala premieinkomsten avser 10 574 (12 240) MSEK återbäringsberättigade avtal.

Av premieinkomst inflyttat kapital avser 32 (8) MSEK inflyttat garanterat kapital och 11 (2) MSEK inflyttade återbäringsmedel.

4 Kapitalavkastning, intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Hysesintäkter från byggnader och mark	2 135	2 153	-	-
Utdelning på aktier och andelar				
Koncernföretag	-	-	2 000	1 790
Andra aktier och andelar	3 330	3 883	3 314	3 864
Alternativa placeringar	7	-	7	-
Ränteintäkter med mera				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	5 423	5 866	5 421	5 854
Övriga finansiella placeringstillgångar	285	85	269	84
Lån med säkerhet i fast egendom ¹⁾	3	4	3	4
Fordringar på koncernföretag ¹⁾	-	-	1 032	1 017
Fordringar på övriga Skandiablag ¹⁾	0	1	0	1
Övriga finansiella tillgångar ¹⁾	362	96	290	55
Valutavinst, netto ²⁾	13 140	-	13 199	-
Realisationsvinst, netto				
Byggnader och mark	1 440	842	-	-
Aktier och andelar	-	10 122	-	9 741
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	72	-	-	-
Lån med säkerhet i fast egendom	2	1	2	1
Övriga finansiella placeringstillgångar	7	-	-	-
	26 206	23 053	25 537	22 411

¹⁾ Ränteintäkter på finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde.

²⁾ Årets valutakursvinst beror på att den svenska kronan försvagats gentemot flera av de valutor som vi har stora exponeringar mot. Valutakurssäkringar görs för en del av exponeringarna.

5 Orealiserade vinster på placeringstillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Byggnader och mark	-	3 138	-	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	5 717	-	5 255	-
Alternativa placeringar	-	1 174	-	1 174
	5 717	4 312	5 255	1 174

6 Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Utbetalda försäkringsersättningar	-10 291	-9 650	-9 929	-9 347
Annullationer och återköp	-1 352	-2 002	-793	-526
Utflyttade försäkringar ¹⁾	-291	-61	-291	-61
Skaderegleringskostnader ²⁾	-41	-55	-34	-50
	-11 975	-11 768	-11 047	-9 984

¹⁾ Av utflyttade försäkringar avser -133 (-30) MSEK utflyttat garanterat kapital och -158 (-31) MSEK utflyttade återbäringsmedel.

²⁾ Omfattar driftskostnader för skadereglering -47 (-67) MSEK för moderbolaget och -54 (-72) MSEK för koncernen samt förändring av skadebehandlingsreserv 13 (17) MSEK.

7 Återbäring och rabatter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Återbäring utbetald under året	-7 008	-6 213	-7 008	-6 213
lansspråktagen konsolideringsfond ¹⁾	7 002	6 153	7 002	6 153
	-6	-60	-6	-60

¹⁾ Av lansspråktagen konsolideringsfond avser 158 (31) MSEK utflyttade återbäringsmedel.

8 Driftskostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Anskaffningskostnader ¹⁾	-351	-482	-210	-386
Förändring förutbetalda anskaffningskostnader direkt försäkring	-201	-139	-201	-139
Administrationskostnader ²⁾	-1 408	-1 368	-1 332	-1 285
Återförsäkras provisioner och vinstandelar	0	1	-	-
Summa driftskostnader i försäkringsrörelsen	-1 960	-1 988	-1 743	-1 810
Förvaltningskostnader placeringstillgångar	-291	-381	-268	-358
Skaderegleringskostnader	-54	-72	-47	-67
Kostnader övriga rörelsedrivande enheter	-12	2	-	-
	-2 317	-2 439	-2 058	-2 235
Samtliga driftskostnader per kostnadslag				
Personalkostnader	-409	-375	-313	-275
Lokalkostnader	-59	-51	-45	-37
Avskrivningar	-27	-26	-1	-1
Avsättning omstrukturering	-21	1	-21	1
Övrigt	-1 801	-1 988	-1 678	-1 923
	-2 317	-2 439	-2 058	-2 235

¹⁾ Varav provisioner direkt försäkring koncernen -245 (-313) MSEK, moderbolaget -146 (-254) MSEK.

²⁾ I administrationskostnader för koncernen ingår ersättning till revisionsföretag enligt tabell nedan.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader				
Ingående balans	1 514	1 653	1 514	1 653
Aktivering av nya anskaffningskostnader	209	346	209	346
Avskrivning av tidigare års anskaffningskostnader	-410	-421	-410	-421
Nedskrivning av anskaffningskostnader	0	-64	0	-64
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	-201	-139	-201	-139
Utgående balans	1 313	1 514	1 313	1 514

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Ersättning till revisionsföretag				
Revisionsarvoden				
KPMG	1,9	3,0	0,6	0,4
Deloitte	6,0	5,9	3,8	3,7
SET Revision	0,4	0,6	0,4	0,6
Ernst & Young ³⁾	1,0	1,3	0,9	1,3
Övriga	0,2	0,2	-	-
Summa revisionsarvoden	9,5	11,0	5,7	6,0
Konsultarvoden				
KPMG	1,0	0,8	-	0,4
Ernst & Young	0,1	0,8	0,1	0,7
Deloitte	1,2	2,3	0,9	1,4
Övriga	0,1	0,1	-	-
Summa konsultarvoden	2,4	4,0	1,0	2,5

³⁾ Skandiakoncernen har avtal med Ernst & Young om att medverka vid koncernens internrevision.

9 Kapitalavkastning, kostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Driftskostnader från byggnader och mark	-1 083	-1 147	-	-
Kapitalförvaltningskostnader ¹⁾	-291	-381	-268	-358
Räntekostnader				
Fastighetslån (reducerat för räntebidrag) ²⁾	0	0	-	-
Räntor övriga Skandiablag ²⁾	-1	-	-1	-
Övriga räntekostnader med mera ²⁾	-331	-459	-301	-424
Övriga finansiella kostnader	-31	-138	-121	-115
Valutakursförlust, netto ³⁾	-	-1 944	-	-1 938
Nedskrivningar dotterbolagsaktier	-	-	-220	-180
Realisationsförlust, netto				
Aktier och andelar	-9 767	-	-9 601	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-806	-43	-793
Alternativa placeringar	-4 209	-	-4 209	-
	-15 713	-4 875	-14 764	-3 808

¹⁾ 2008 års kostnad har påverkats positivt med 79 MSEK till följd av skiljedomen mellan Skandia Liv och Skandia.

²⁾ Räntekostnader på finansiella skulder som inte värderas till verkligt värde.

³⁾ Valutakursresultat, både positiva och negativa, uppkommer då Skandia Liv har omfattande utländska tillgångar.

10 Orealiserade förluster på placeringstillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Byggnader och mark	-3 748	-	-	-
Aktier och andelar	-52 462	-7 876	-51 233	-7 532
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-2 095	-	-2 138
Alternativa placeringar	-937	-	-937	-
	-57 147	-9 971	-52 170	-9 670

11 Nettoresultat per kategori placeringstillgångar samt övriga tillgångar och skulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Förvaltningsfastigheter	-1 249	4 986	-	-
Finansiella instrument som värderas till verkligt värde över resultaträkningen				
- aktier	-42 946	3 721	-41 566	3 679
- räntebärande värdepapper	14 985	2 710	14 389	2 644
- alternativa placeringar	-4 632	1 174	-4 632	1 174
Innehav för handelsändamål				
- derivat	-8 034	235	-8 033	269
Lånefordringar	1 351	111	3 980	2 702
Övriga finansiella skulder	-121	-37	-12	-3
	-40 646	12 900	-35 874	10 465

12 Övriga tekniska intäkter och kostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Gemensamt tjänstepensionskoncept ¹⁾	34	1 897	34	1 897
Ersättning enligt skiljedomen mellan Skandia Liv och Försäkringsaktiebolaget Skandia	540	-	540	-
KAF Kollektivavtalsförsäkring ömsesidigt	0	173	0	173
Övrigt	17	-	-	-
Kostnader för skiljedomen mellan Skandia Liv och Försäkringsaktiebolaget Skandia	-37	-15	-37	-15
	554	2 055	537	2 055

¹⁾ Återtagen provision på grund av annullationer inom det tidigare gällande gemensamma tjänstepensionskonceptet.

13 Resultat övriga rörelsedrivande enheter

	2008			2007		
	Resultat	Koncern-justeringar	Resultat i koncernen	Resultat	Koncern-justeringar	Resultat i koncernen
Berlac AB (före detta Skandia Netline AB)	1	-1	0	38	-20	18
Skandikon Pensionsadministration AB	2	-20	-18	3	-17	-14
Skandikon Administration AB	6	0	6	-	-	-
	9	-21	-12	41	-37	4

14 Skatt

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Aktuell skattekostnad				
Avkastningsskatt	-1 971	-1 545	-1 971	-1 545
Inkomstskatt ¹⁾	-265	-479	-242	-560
varav justering av skatt hänförlig till tidigare taxeringsår	86	117	89	-3
Uppskjuten skatt hänförlig till				
Orealiserade resultat på placeringstillgångar	1 594	-753	415	165
Underskottsavdrag	33	71	-	-
Andel i HB / KB	-8	0	-	0
Immateriella tillgångar	3	11	-	-
Skillnaden mellan bokförda och skattemässiga värden på:				
Fastigheter	50	-105	-	-
Avsättningar	18	-23	-	-
Beräknad pensionsskuld	4	-22	-	-
Obeskattade reserver	108	-127	-	-
Övrigt	-	-	-	-
	-434	-2 972	-1 798	-1 940

Befintliga underskott har värderats till den del som beräknas kunna utnyttjas under de närmaste åren. Möjligheten att utnyttja underskotten har bedömts utifrån ledningens beräkning av framtida vinstmöjligheter. I moderbolaget är samtliga underskottsavdrag utnyttjade. I koncernen uppgår de ej värderade underskotten till 147 MSEK. Den skattemässiga effekten av ej värderade underskott uppgår till 37 MSEK.

¹⁾ Inkluderar kupongskatt.

15 Andra immateriella tillgångar

	2008			2007		
	Förvärvade	Internt upp-arbetade	Totalt	Förvärvade	Internt upp-arbetade	Totalt
Koncernen						
Programvaror						
Anskaffningsvärde vid årets början	-	285	285	-	229	229
Årets investeringar	-	32	32	-	53	53
Årets utrangeringar	-	0	0	-	-3	-3
Omräkningsdifferens	-	19	19	-	6	6
Akkumulerat anskaffningsvärde	-	336	336	-	285	285
Avskrivningar vid årets början	-	-63	-63	-	-40	-40
Årets avskrivningar	-	-25	-25	-	-24	-24
Återläggning på grund av årets utrangeringar	-	0	0	-	3	3
Omräkningsdifferens	-	-8	-8	-	-2	-2
Akkumulerade avskrivningar	-	-96	-96	-	-63	-63
Nedskrivningar vid årets början	-	-	-	-	-	-
Återläggning på grund av årets utrangeringar	-	-	-	-	-	-
Omräkningsdifferens	-	-	-	-	-	-
Akkumulerade nedskrivningar	-	-	-	-	-	-
Återstående programvaror	-	240	240	-	222	222

Nyttjandetiden för programvaror beräknas till mellan tre och tio år enligt beräknad ekonomisk livslängd.

Tillgångarna förväntas avvecklas efter mer än tolv månader.

16 Förvaltningsfastigheter

Koncernen	2008	2007
Verkligt värde		
Ingående balans förvaltningsfastigheter	31 465	27 798
Förvärv under året	10	210
Investering i befintliga fastigheter	1 396	1 000
Försäljningsintäkter sålda fastigheter	-3 051	-1 526
Realiserad värdeförändring	1 439	841
Orealiserad värdeförändring	-3 747	3 138
Övrigt	11	4
Utgående balans verkligt värde¹⁾	27 523	31 465
Taxeringsvärden		
Taxeringsvärden, byggnader i Sverige	11 413	12 689
Taxeringsvärden, mark i Sverige	5 451	6 060
Taxeringsvärde, totalt	16 864	18 749
Skattemässigt restvärde i Sverige	19 351	19 977

Under 2007 och 2008 genererade samtliga förvaltningsfastigheter hyresintäkter.

¹⁾ Koncernen innehar ett finansiellt leasingavtal som ingår med 36 (37) MSEK i det verkliga värdet för koncernens förvaltningsfastigheter.

483 MSEK förväntas avvecklas inom tolv månader. Under året har arton fastigheter sålts till ett värde av 3 051 MSEK.

Verkligt värde på förvaltningsfastigheterna

Verkligt värde beräknas genom individuella värderingar på 100 procent av beståndet en gång per år i enlighet med principerna från Svenskt Fastighetsindex (SFI). Det är tre stycken olika externa värderingsinstitut inkopplade och en uppdelning sker både geografiskt och efter fastighetstyp. De värderare som används är alla auktoriserade hos Samfundet för fastighetsekonomi (SFF). Det sker en löpande omfördelning av objekten mellan värderarna som ökar tillförlitligheten i de bedömda verkliga värdena över tiden. Alla fastighetsvärderingar är resultatet av värderares bedömningar vid en given tidpunkt och inkluderar en viss osäkerhet. Uppskattningsvis rör det sig om +/- 5-10 procent per fastighet.

Värderingsantaganden

Värderingstidpunkt	31 dec 2008
Inflation	2%
Kalkylränta/diskonteringsränta	mellan 3,9% och 12,3%
Direktavkastningskrav för bedömning av restvärde	mellan 1,8% och 10,1%
Drifts- och underhållskostnader	utfall för respektive fastighet samt erfarenheter av jämförbara objekt
Långsiktig vakans	normalt mellan 0,8% och 4,4%

Kalkylränta och direktavkastningskrav grundar sig på erfarenheter från de av värderarna gjorda bedömningarna av marknadens förräntningskrav på jämförbara fastigheter.

Värderingsmetod

Värderingsföretagen använder sig av en avkastningsbaserad metod som utgår från en kassaflödesmodell som visar framtida betalningsströmmar på befintliga hyreskontrakt över en tioårsperiod. Dessutom görs en ortsprisbedömning för att jämföra med liknande fastigheter som sålts under en tidsperiod som bedöms relevant. Värdena har bestämts utifrån faktiska förhållanden på balansdagen.

17 Placeringar i koncernföretag

Aktier och andelar i dotterföretag ¹⁾	Organisationsnummer	Säte	EK	Varav resultat	Kapitalandel, %	Bokfört värde 2008	Bokfört värde 2007
Livförsäkringsbolaget Skandia Fastighetsinvesteringar AB ²⁾	556140-2826	Stockholm	6 318	-1 107	100	5 610	5 610
Skandia Livsförsäkring A/S ³⁾		Köpenhamn	480	-200	100	876	582
Skandia Livsförsäkring A A/S ³⁾		Köpenhamn	454	-57	100	489	302
Skandia Asset Management A/S ³⁾		Köpenhamn	11	6	70	2	-
Life Equity Sweden KB	969687-4156	Stockholm	131	-135	100	131	236
SMI Media Invest AB i likvidation	556588-1470	Stockholm	0	0	100	0	275
Finsinequa Consulting Oy i likvidation		Helsingfors	112	0	100	89	89
Berlac AB	556400-9115	Stockholm	102	1	100	101	101
Skandikon Pensionsadministration AB	556217-8300	Stockholm	22	2	100	28	28
Skandikon Administration AB	556023-4782	Malmö	6	2	100	7	7
						7 333	7 230
Lån till koncernbolag							
Livförsäkringsbolaget Skandia Fastighetsinvesteringar AB						18 000	18 052
Skandia Livsförsäkring A/S ⁴⁾						192	202
Summa i moderbolaget						25 525	25 484

¹⁾ Samtliga bolag är onoterade.

²⁾ Eget kapital och resultat är konsoliderade uppgifter för bolaget inklusive dotterbolag.

³⁾ Utöver eget kapital tillkommer värdet av befintligt försäkringsbestånd.

⁴⁾ Lånen löper utan fastställt slutfördalldag.

	2008	2007
Nedskrivningar IB	1 344	1 164
Årets nedskrivningar	220	274
Återlagda nedskrivningar	-	-94
Nedskrivningar UB	1 564	1 344

190 MSEK förväntas avvecklas inom tolv månader.

18 Aktier och andelar

	2008		2007	
	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Koncernen				
Svenska företag	29 124	25 526	27 745	42 417
Utländska företag	83 659	60 108	76 599	89 696
	112 783	85 634	104 344	132 113
Noterade aktier		77 929		126 716
Onoterade aktier		7 705		5 397
		85 634		132 113
Moderbolaget				
Svenska företag	28 884	25 403	27 383	42 017
Utländska företag	80 423	58 090	73 675	86 768
	109 307	83 493	101 058	128 785
Noterade aktier		75 826		123 477
Onoterade aktier		7 667		5 308
		83 493		128 785

Allt kan men kommer inte att avvecklas inom tolv månader.

19 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	2008		2007	
	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde
Koncernen				
Värdepapper emitterade av:				
Svenska staten	47 837	52 379	63 667	64 547
Svenska bostadsinstitut	45 638	47 355	32 996	32 084
Övriga svenska emittenter	11 153	11 190	8 640	8 627
Utländska stater	7 695	8 231	9 850	10 555
Övriga utländska emittenter	28 864	28 549	23 145	22 146
	141 187	147 704	138 298	137 959
Noterade värdepapper		137 866		130 924
Onoterade värdepapper		9 838		7 035
		147 704		137 959
Moderbolaget				
Värdepapper emitterade av:				
Svenska staten	47 837	52 379	63 667	64 547
Svenska bostadsinstitut	45 638	47 355	32 996	32 084
Övriga svenska emittenter	11 153	11 190	8 640	8 627
Utländska stater	7 654	8 195	9 815	10 522
Övriga utländska emittenter	19 376	18 711	16 182	15 147
	131 658	137 830	131 300	130 927
Noterade värdepapper		137 830		130 892
Onoterade värdepapper		-		35
		137 830		130 927

Samtliga räntebärande värdepapper är tidsbundna.

Allt kan men kommer inte att avvecklas inom tolv månader.

20 Alternativa placeringar

	2008		2007	
	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde
Koncernen				
Svenska hedgefonder	455	533	193	324
Utländska hedgefonder	3 367	3 425	3 928	4 964
Råvaror	943	899	615	622
Infrastruktur	377	345	-	-
Låneportfölj fond	3 558	2 004	-	-
	8 700	7 206	4 736	5 910
Moderbolaget				
Svenska hedgefonder	455	533	193	324
Utländska hedgefonder	3 367	3 425	3 928	4 964
Råvaror	943	899	615	622
Infrastruktur	377	345	-	-
Låneportfölj fond	3 558	2 004	-	-
	8 700	7 206	4 736	5 910

Samtliga innehav är onoterade.

21 Derivatinstrument med positiva värden eller värde noll

Verkligt värde	2008					2007				
	Aktier	Valuta	Rän- tebä- rande	Råvaror	Summa	Aktier	Valuta	Rän- tebä- rande	Råvaror	Summa
Koncernen										
Derivatinstrument upptagna i balansräkningen										
Optioner med positiva värden ¹⁾	385	-	-	-	385	106	-	7	-	113
Terminer med positiva värden	2	986	17	-	1 005	-	96	638	-	734
Swappar med positiva värden	213	364	161	364	1 102	-	-	102	389	491
	600	1 350	178	364	2 492	106	96	747	389	1 338
Moderbolaget										
Derivatinstrument upptagna i balansräkningen										
Optioner med positiva värden ¹⁾	0	-	-	-	0	0	-	7	-	7
Terminer med positiva värden	2	925	17	-	944	-	88	638	-	726
Swappar med positiva värden	213	364	161	364	1 102	-	-	102	389	491
	215	1 289	178	364	2 046	0	88	747	389	1 224

¹⁾ Anskaffningsvärdet på optionerna är 127 (118) MSEK i koncernen och 0 (9) MSEK i moderbolaget.
I moderbolaget avvecklas allt inom tolv månader och i koncernen avvecklas allt utom 385 MSEK inom tolv månader.

22 Fordringar avseende direkt försäkring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Fordringar hos försäkringstagare	2	3	0	0
Fordringar hos försäkringsmäklare	0	0	0	0
Andelar i konsortier för gruppliv- och gruppsjukförsäkring	0	0	0	0
	2	3	0	0

23 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Redovisat värde, summa	Verkligt värde	Anskaffningsvärde
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handel	Lånefordringar				
Aktier och andelar	85 634	-	-	-	85 634	85 634	112 783
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	147 704	-	-	-	147 704	147 704	141 188
Alternativa placeringar	7 206	-	-	-	7 206	7 206	8 700
Lån	-	-	829	-	829	829	834
Derivat	-	2 492	-	-	2 492	2 492	127
Kassa och fondlikvidfordringar	-	-	5 183	-	5 183	5 183	5 183
Övriga fordringar	-	-	501	-	501	501	501
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	-	-	2 148	-	2 148	2 148	2 148
Summa	240 544	2 492	8 661	251 697	251 697	251 697	271 464

Finansiella skulder	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Redovisat värde, summa	Verkligt värde
	Skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handel	Övriga finansiella skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	-	-	973	-	973	973
Derivat	-	3 987	-	-	3 987	3 987
Fondlikvidskulder	-	-	139	-	139	139
Övriga finansiella skulder	7 972	-	1 525	-	9 497	9 497
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-	-	698	-	698	698
Summa	7 972	3 987	3 335	15 294	15 294	15 294

Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Redovisat värde, summa	Verkligt värde	Anskaffningsvärde
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handel	Lånefordringar				
Aktier och andelar	83 493	-	-	-	83 493	83 493	109 308
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	137 830	-	-	-	137 830	137 830	131 659
Alternativa placeringar	7 206	-	-	-	7 206	7 206	8 700
Lån	-	-	30	-	30	30	35
Derivat	-	2 046	-	-	2 046	2 046	0
Kassa och fondlikvidfordringar	-	-	3 736	-	3 736	3 736	3 736
Övriga fordringar	-	-	1 058	-	1 058	1 058	1 058
Upplupna intäkter	-	-	2 151	-	2 151	2 151	2 151
Summa	228 529	2 046	6 975	237 550	237 550	237 550	256 647

Finansiella skulder	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Redovisat värde, summa	Verkligt värde
	Skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handel	Övriga finansiella skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	-	-	920	-	920	920
Derivat	-	3 801	-	-	3 801	3 801
Fondlikvidskulder	-	-	139	-	139	139
Övriga finansiella skulder	7 972	-	1 281	-	9 253	9 253
Upplupna kostnader	-	-	246	-	246	246
Summa	7 972	3 801	2 586	14 359	14 359	14 359

KONCERNEN 2007

Finansiella tillgångar
värderade till verkligt värde via
resultaträkningen

Finansiella tillgångar	Tillgångar som bestämts till- höra kategorin	Innehav för handel	Lånefordringar	Redovisat värde, summa	Verkligt värde	Anskaffnings- värde
Aktier och andelar	132 113	-	-	132 113	132 113	104 345
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	137 959	-	-	137 959	137 959	138 298
Alternativa placeringar	5 910	-	-	5 910	5 910	4 736
Lån	-	-	772	772	772	772
Derivat	-	1 338	-	1 338	1 338	118
Kassa och fondlikvidfordringar	-	-	2 836	2 836	2 836	2 836
Övriga fordringar	-	-	672	672	672	672
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	-	-	2 094	2 094	2 094	2 094
Summa	275 982	1 338	6 374	283 694	283 694	253 871

Finansiella skulder
värderade till verkligt värde via
resultaträkningen

Finansiella skulder	Skulder som bestämts till- höra kategorin	Innehav för handel	Övriga finan- siella skulder	Redovisat värde, summa	Verkligt värde
Skulder avseende direkt försäkring	-	-	1 073	1 073	1 073
Skulder till kreditinstitut	-	-	24	24	24
Derivat	-	684	-	684	684
Fondlikvidskulder	-	-	285	285	285
Övriga finansiella skulder	165	-	1 424	1 589	1 589
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-	-	1 373	1 373	1 373
Summa	165	684	4 179	5 028	5 028

MODERBOLAGET 2007

Finansiella tillgångar
värderade till verkligt värde via
resultaträkningen

Finansiella tillgångar	Tillgångar som bestämts till- höra kategorin	Innehav för handel	Lånefordringar	Redovisat värde, summa	Verkligt värde	Anskaffnings- värde
Aktier och andelar	128 785	-	-	128 785	128 785	101 058
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	130 926	-	-	130 926	130 926	131 300
Alternativa placeringar	5 910	-	-	5 910	5 910	4 736
Lån	-	-	40	40	40	61
Derivat	-	1 224	-	1 224	1 224	9
Kassa och fondlikvidfordringar	-	-	1 975	1 975	1 975	1 975
Övriga fordringar	-	-	390	390	390	390
Upplupna intäkter	-	-	2 100	2 100	2 100	2 100
Summa	265 621	1 224	4 505	271 350	271 350	241 629

Finansiella skulder
värderade till verkligt värde via
resultaträkningen

Finansiella skulder	Skulder som bestämts till- höra kategorin	Innehav för handel	Övriga finan- siella skulder	Redovisat värde, summa	Verkligt värde
Skulder avseende direkt försäkring	-	-	1 018	1 018	1 018
Derivat	-	679	-	679	679
Fondlikvidskulder	-	-	285	285	285
Övriga finansiella skulder	165	-	909	1 074	1 074
Upplupna kostnader	-	-	741	741	741
Summa	165	679	2 953	3 797	3 797

24 Övriga fordringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Ej likviderad försäljning av placeringstillgångar	346	735	346	735
Fordringar koncernföretag	-	-	934	437
Fordringar övriga Skandiabolag	4	406	16	363
Skattefordran	3	75	-	3
Övrigt	492	188	108	23
	845	1 404	1 404	1 561

25 Disposition av 2007 års resultat

2008 års ordinarie bolagsstämma disponerade vinstmedlen enligt 2007 års balansräkning:

2007 års redovisade resultat ¹⁾	17 814
Överfört till konsolideringsfond för följande försäkringsgrenar	17 814
Förmånsbestämd försäkring	411
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	15 112
Tjänsteanknuten sjukförsäkring och premiebefrielseförsäkring	1 295
Individuell traditionell livförsäkring	-215
Oppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring samt premiebefrielseförsäkring	1 081
Gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring	127
Mottagen återförsäkring	3
	17 814

¹⁾ Resultatet inkluderar inte de justeringar som gjorts på grund av nya redovisningsprinciper.

26 Livförsäkringsavsättning

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Brutto avsättning				
Utgående balans före återförsäkring	203 252	158 217	190 796	148 310
Återförsäkrarens andel	-102	-87	-	-
Utgående balans efter återförsäkring	203 150	158 130	190 796	148 310
Netto ingående avsättning	158 217	172 173	148 310	162 898
Effekt på ingående balans av förändrad redovisningsprincip	-	-4 182	-	-4 182
Justerad ingående balans	158 217	167 991	148 310	158 716
Valutaeffekt på ingående balans	1 655	407	-	-
Premier	13 326	15 984	10 699	14 229
Utbetalningar	-10 512	-11 014	-9 458	-9 894
Riskresultat	46	146	78	82
Tilldelad ränta brutto	6 611	5 668	6 626	5 677
Kostnadsuttag	-1 583	-1 759	-1 497	-1 697
Avkastningsskatt	-900	-907	-900	-907
Effekt av ändrad marknadsränta	36 346	-17 980	37 468	-17 732
Tilldelad återbäring	636	478	28	13
Övertagna bestånd	432	-	432	-
Effekt av skillnad i garantiränta och diskonteringsränta	-448	-1 694	-448	-1 694
Effekt av annullationer	-1 707	74	-1 707	74
Effekt på reserv för ny dödlighet, DUS 2006	3 029	2 021	3 029	2 021
Andra förändringar	-1 896	-1 198	-1 864	-578
Netto utgående avsättning	203 252	158 217	190 796	148 310

Cirka 12 miljarder kronor förväntas avvecklas inom tolv månader.

Moderbolaget:

Avsättningarna beräknas enligt vedertagna aktuariella principer. Det innebär att avsättningarna nuvärdesberäknas och att beräkningarna bygger på antaganden om bland annat ränta, dödlighet, skatt och driftskostnader. Livförsäkringsavsättningar som avser tjänstepensioner värderas enligt EU:s Tjänstepensionsdirektiv vilket innebär att aktsamma, realistiska, antaganden ska användas. För övrig försäkring används betryggande antaganden, det vill säga antaganden som var för sig har en inbyggd säkerhetsmarginal.

Vid värderingen har antagandet om diskonteringsränta störst påverkan. Från och med 2006 utgörs diskonteringsräntan för Tjänstepensioner av riskfria marknadsräntor, detsamma gäller för övrig försäkring från och med 1 april 2008 (nya principer FFFS 2008:6). Att marknadsräntor (räntekurvor) ska användas innebär att valet av ränta beror på försäkringarnas kassaflödesprofil, det vill säga när i tiden inbetalningar och utbetalningar från försäkringen förväntas. Från och med 2008-11-11 gäller nya föreskrifter (FFFS 2008:23) som reglerar hur försäkringsföretag ska värdera sina försäkringstekniska avsättningar. I enlighet med den nya föreskriften beräknar vi diskonteringsräntan som genomsnittet av statsobligationsräntan och räntan på säkerställda bostadsobligationer (tidigare swappar). För övrig försäkring ska diskonteringsräntan högst motsvara räntan på statskuldsväxlar och statsobligationer. Effekten av den nya föreskriften var en upplösning av premiereserven med 12,2 GSEK per 2008-11-30.

Från ränteantagandet avseende både Tjänstepension och övrig försäkring har avdrag gjorts för avkastningsskatt och generella omkostnader om sammanlagt cirka 1–2 procent. För de flesta försäkringar grundar sig dödlighetsantagandet på M90. Under våren 2007 publicerade Försäkringstekniska forskningsnämnden, FTN, resultatet av en branschgemensam dödlighetsundersökning, DUS 2006. Skandia Liv har börjat analysera effekterna av den nya dödligheten och har per 31 december 2008 gjort en förstärkning av livförsäkringsavsättningarna om 5 (2) GSEK utifrån resultatet av denna analys. Arbetet med att analysera den nya dödligheten kommer att fortsätta under nästkommande år innan implementering görs i systemen.

27 Avsättning för oreglerade skador

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Avvecklingsanalys				
Ingående balans	8 391	9 399	8 358	9 357
Effekt av förändrad redovisningsprincip	-	-239	-	-239
Justerad ingående balans	8 391	9 160	8 358	9 118
Valutaeffekt på ingående balans	5	2	-	-
Kostnad för skador som inträffat under innevarande år	671	815	678	828
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder	-1 138	-1 158	-1 138	-1 158
Avvecklingsresultat	-313	-399	-329	-387
Effekt av ändrad marknadsränta	-145	-45	-145	-45
Andra förändringar	174	16	175	2
Utgående balans	7 645	8 391	7 599	8 358
Avsättning för fastställda skador	142	181	142	180
Skadebehandlingsreserv	180	193	180	193
Avsättning för icke fastställda skador	720	716	674	684
Avsättning för sjukräntor	6 603	7 301	6 603	7 301
	7 645	8 391	7 599	8 358

Cirka 1 miljard kronor förväntas avvecklas inom tolv månader.

Moderbolaget:

Oreglerade skador som avser tjänstepensioner värderas enligt EU:s Tjänstepensionsdirektiv vilket innebär att aktsamma, realistiska, antaganden ska användas. För övrig försäkring (icke tjänstepensionsklassad) används betryggande antaganden, det vill säga antaganden som var för sig har en inbyggd säkerhetsmarginal.

Vid värderingen har antagandet om diskonteringsränta störst påverkan. Från och med 2006 utgörs diskonteringsräntan för Tjänstepensioner av riskfria marknadsräntor, detsamma gäller för övrig försäkring från och med 1 april 2008 (nya principer FFFS 2008:6). Att marknadsräntor (räntekurvor) ska användas innebär att valet av ränta beror på försäkringarnas kassaflödesprofil, det vill säga när i tiden inbetalningar och utbetalningar från försäkringen förväntas. Från och med 2008-11-11 föreskrivs valet av diskonteringsränta av Finansinspektionen i FFFS 2008:23.

För övrig försäkring med indexerade sjukräntor har realränteantagandet 1,9 procent använts och för tjänstepensionsklassad försäkring 2,58 procent. För sjukräntor där ersättningen är fastställd till ett bestämt belopp, har kapitalvärdet beräknats med den nominella räntefoten 2,21 procent för övrig försäkring och 2,9 procent för tjänstepensionsklassad försäkring. Avsättningen för sjukräntor har beräknats utifrån avvecklingsantaganden som bygger på bolagets egna erfarenheter. Avsättningen innehåller även en avsättning för framtida driftskostnader för hantering av pågående sjukräntor, den så kallade Skadebehandlingsreserven. Förändring i skadebehandlingsreserv, -13 MSEK redovisas i resultaträkningens post Utbetalda försäkringsersättningar. Vid beräkning av reserver för sjukräntor behövs också antaganden om reaktivering av sjuka. De antaganden som använts bygger även här på bolagets egna erfarenheter.

28 Villkorad återbäring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Ingående balans	278	204	278	204
Ianspråktagen villkorad återbäring ¹⁾	-84	-60	-84	-60
Förändring av villkorad återbäring	32	134	32	134
Utgående balans	226	278	226	278

¹⁾ Den ianspråktagna villkorade återbäringen får bara användas för att betala nya premier. Beloppet förs således direkt till premieinkomst.

29 Avsättning för andra risker och kostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Avsättning för pensioner	337	318	-	-
Inkomstskatteskuld	150	441	146	358
Löneskatteskuld	19	17	19	17
Övriga avsättningar	1 246	828	409	56
	1 752	1 604	574	431

30 Avsättning för uppskjuten skatt

	2008		2007	
	Skattefordran	Skatteskuld	Skattefordran	Skatteskuld
Koncernen				
Uppskjuten skatt hänförlig till:				
Immateriella tillgångar	15	1	11	1
Byggnader och mark	363	2 357	62	3 207
Aktier och andelar	72	0	-	402
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	0	-	26
Lån med säkerhet i fastigheter	-	-	-	-
Obeskattade reserver	-	216	-	325
Underskottsavdrag	211	-	169	-
Handels- och kommanditbolagsandelar	123	-	131	-
Avsättningar	3	0	4	20
Pensionsskuld	-	24	-	29
Övrigt	-	-	-	-
	787	2 598	377	4 010
Moderbolaget				
Uppskjuten skatt hänförlig till:				
Aktier och andelar	-	-	-	404
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-	-	11
	-	-	-	415

31 Skulder avseende direkt försäkring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Skulder till försäkringstagare	973	1 073	920	1 018
	973	1 073	920	1 018

Skulden kommer att avvecklas inom tolv månader.

32 Derivatinstrument med negativa värden

Verkligt värde	2008				2007			
	Aktier	Valuta	Räntebärande	Summa	Aktier	Valuta	Räntebärande	Summa
Koncernen								
Derivatinstrument upptagna i balansräkningen:								
Optioner med negativa värden	186	-	-	186	-	-	-	-
Terminer med negativa värden	0	685	40	725	-	513	12	525
Swappar med negativa värden	-	2 779	297	3 076	-	-	159	159
Summa	186	3 464	337	3 987	-	513	171	684
Moderbolaget								
Derivatinstrument upptagna i balansräkningen:								
Optioner med negativa värden	-	-	-	-	-	-	-	-
Terminer med negativa värden	0	685	40	725	-	508	12	520
Swappar med negativa värden	-	2 779	297	3 076	-	-	159	159
Summa	0	3 464	337	3 801	-	508	171	679

Allt avvecklas inom tolv månader.

33 Övriga skulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Återköpstransaktioner	7 972	165	7 972	165
Ej likviderade köp av placeringstillgångar	139	285	139	285
Skulder till koncernföretag	-	-	184	349
Skulder till övriga Skandiabolag	108	218	107	208
Skulder till kreditinstitut	-	24	-	-
Övrigt	870	604	447	191
	9 089	1 296	8 849	1 198

34 Ställda panter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Marginalsäkerhet för derivatavtal	6 022	5 027	6 021	5 026
Värdepapper avseende återköpstransaktioner	7 815	165	7 815	165
Fastighetsinteckningar, pantsatta för lån med mera, nominellt värde ¹⁾	110	105	-	-
	13 947	5 297	13 836	5 191
Tillgångar för vilka försäkringstagarna har förmånsrätt ²⁾³⁾	237 759	210 921	226 177	200 491

¹⁾ Övriga skulder.

²⁾ Skulder avseende direkt försäkring.

³⁾ Tillgångarna utgörs per 31 december 2008 av räntebärande värdepapper 124 323 MSEK, aktier 89 109 MSEK, fastigheter 19 808 MSEK och hedgefonder 4 519 MSEK.

35 Ansvarsförbindelser

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Utfästa investeringar inom private equity	17 290	8 374	17 290	8 374
Övriga ansvarsförbindelser ¹⁾	8	621	-	621
	17 298	8 995	17 290	8 995

¹⁾ Skandia Liv har under 2005 överlåtit förvaltningsrätten till en portfölj med onoterade aktier och andelar (private equity). I försäljningsavtalet begränsas ansvaret för vissa i avtalet lämnade uppgifter. Ansvaret begränsas till 600 MSEK.

36 Leasing

I egenskap av **leasetagare** har koncernen ingått ett antal operationella leasingavtal. Förfallotidpunkter för det sammanlagda beloppet av framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal per 31 december fördelar sig enligt följande:

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Operationella leasingavtal				
inom ett år	7	8	-	-
senare än ett år men inom fem år	31	16	-	-
senare än fem år	43	-	-	-
Totalt leasingavgifter	81	24	-	-

I egenskap av **leasegivare** har koncernen ingått ett antal operationella leasingavtal. Avtalen avser uthyrning av bostäder och lokaler. Förfallotidpunkter för det sammanlagda beloppet av framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal per 31 december fördelar sig enligt följande:

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Operationella leasingavtal				
inom ett år	733	816	-	-
senare än ett år men inom fem år	983	1 123	-	-
senare än fem år	348	143	-	-
Totalt leasingavgifter	2 064	2 082	-	-

Den gemensamma organisationen i Sverige har lett till att Skandia Livs hyresavtal omförhandlats och nu ligger som en del av det avtal som reglerar kostnader mellan Skandia Liv och Skandia. Detta avtal löper på ett år och kostnaden varierar med Skandia Livs nyttjande av yta. Se not 38.

Variabel del av hyresavtal som ingår i periodens resultat uppgår till 72 (41) MSEK.

37 Medelantal anställda samt löner och ersättningar

Medelantal anställda	2008			2007						
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt				
Moderbolaget i Sverige	128	47%	145	53%	273	103	47%	117	53%	220
Dotterbolag i Sverige	91	53%	82	47%	173	88	53%	77	47%	165
Totalt i Sverige	219	49%	227	51%	446	191	50%	194	50%	385
Dotterbolag i Finland	-	-	-	-	-	1	25%	3	75%	4
Dotterbolag i Danmark	54	60%	36	40%	90	55	58%	40	42%	95
Totalt i utländska dotterbolag	54	60%	36	40%	90	56	57%	43	43%	99
Totalt i koncernen	273	51%	263	49%	536	247	51%	237	49%	484

Könsfördelning inom företagsledningen per 31 december	2008			2007						
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt				
Moderbolaget i Sverige										
Styrelse	3	27%	8	73%	11	2	22%	7	78%	9
Vd och andra personer i företagets ledning	2	25%	6	75%	8	3	33%	6	67%	9
Dotterbolag										
Styrelse	7	32%	15	68%	22	7	33%	14	67%	21
Vd och andra personer i företagets ledning	8	36%	14	64%	22	10	40%	15	60%	25
Totalt i koncernen										
Styrelse	10	30%	23	70%	33	9	30%	21	70%	30
Vd och andra personer i företagets ledning	10	33%	20	67%	30	13	38%	21	62%	34

Löner, ersättningar och övriga förmåner under året, kSEK	2008					
	Grundlön/ Styrelse- arvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner och er- sättningar	Pensions- kostnad	Sociala kostnader	Summa
Moderbolaget						
Styrelsens ordförande ¹⁾	1 300	-	-	-	133	1 433
Styrelseledamöter	2 187	-	-	-	691	2 878
Verkställande direktören	4 112	850	99	2 874	2 281	10 216
Andra ledande befattningshavare (7 personer) ²⁾	10 436	3 234	461	5 657	5 737	25 525
Övriga anställda	150 562	10 230	5 733	45 180	63 428	275 133
Summa moderbolag i Sverige	168 597	14 314	6 293	53 711	72 270	315 185
Dotterbolag						
Styrelsens ordförande	438	-	-	-	1 268	1 706
Verkställande direktörer	6 687	936	86	1 583	1 369	10 661
Fd verkställande direktör	0	-	-	0	0	0
Andra ledande befattningshavare (17 personer) ²⁾	15 452	2 315	316	1 653	5 461	25 197
Övriga anställda	123 159	8 674	2 216	22 699	34 810	191 558
Summa dotterbolag	145 736	11 925	2 618	25 935	42 908	229 122
Totalt i koncernen						
Styrelseordförande	1 738	-	-	-	1 401	3 139
Styrelseledamöter	2 187	-	-	-	691	2 878
Verkställande direktörer	10 799	1 786	185	4 457	3 650	20 877
Fd verkställande direktör	0	-	-	0	0	0
Andra ledande befattningshavare ²⁾	25 888	5 549	777	7 310	11 198	50 722
Övriga anställda	273 721	18 904	7 949	67 879	98 238	466 691
Summa koncernen	314 333	26 239	8 911	79 646	115 178	544 307

¹⁾ 200 kSEK avser retroaktivt arvode för år 2007 för ledamotkap i den för bolaget och aktieägaren gemensamma arbetsgruppen "Joint Steering Group".

²⁾ Med andra ledande befattningshavare menas i moderbolaget de sju personer som tillsammans med vd utgör Skandia Livs ledningsgrupp. I koncernen tillkommer de personer som förutom vd i varje bolag utgör dess ledningsgrupp.

2007

Löner, ersättningar och övriga förmåner under året, kSEK	Grundlön/ Styrelse- arvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner och er- sättningar	Pensions- kostnad	Sociala kostnader	Summa
Moderbolaget						
Styrelsens ordförande	829	-	-	-	85	914
Styrelseledamöter	1 442	-	-	-	467	1 909
Verkställande direktören	3 864	735	95	2 473	2 122	9 289
Andra ledande befattningshavare (8 personer) ¹⁾	11 785	3 020	504	6 176	6 461	27 946
Övriga anställda	125 440	8 167	4 583	33 972	54 388	226 550
Summa moderbolag i Sverige	143 360	11 922	5 182	42 621	63 523	266 608
Dotterbolag						
Styrelseordförande	403	-	-	-	98	501
Verkställande direktörer	6 404	1 452	91	2 271	2 187	12 405
Fd verkställande direktör	1 244	-	-	505	573	2 322
Andra ledande befattningshavare (21 personer) ¹⁾	14 668	135	388	4 206	5 438	24 835
Övriga anställda	109 874	3 340	1 409	21 127	30 612	166 362
Summa dotterbolag	132 593	4 927	1 888	28 109	38 908	206 425
Totalt i koncernen						
Styrelseordförande	1 232	-	-	-	183	1 415
Styrelseledamöter	1 442	-	-	-	467	1 909
Verkställande direktörer	10 268	2 187	186	4 744	4 309	21 694
Fd verkställande direktör	1 244	-	-	505	573	2 322
Andra ledande befattningshavare ¹⁾	26 453	3 155	892	10 382	11 899	52 781
Övriga anställda	235 314	11 507	5 992	55 099	85 000	392 912
Summa koncernen	275 953	16 849	7 070	70 730	102 431	473 033

¹⁾ Med andra ledande befattningshavare menas i moderbolaget de åtta personer som tillsammans med vd utgör Skandia Livs ledningsgrupp. I koncernen tillkommer de personer som förutom vd i varje bolag utgör dess ledningsgrupp.

Principer för moderbolaget Skandia Liv

Lön och arvoden:

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Till ledamöter som är anställda i Skandiakoncernen utgår inga arvoden. Ersättningen till verkställande direktören utgörs av en fast grundlön samt pension. Ersättning till andra ledande befattningshavare utgörs även den av en fast grundlön samt pension. Rörlig ersättning kan också utgå till verkställande direktören, ledande befattningshavare och vissa nyckelpersoner.

Lån har utfärdats till styrelseledamöter, verkställande direktör och ledande befattningshavare om 16 228 kSEK. Angivna lån har utfärdats av Skandia-banken.

Pensioner:

Verkställande direktören och bolaget har var för sig rätt att för honom påkalla en förtida delvis kollektivavtalsbaserad förmånsbestämd pension från 60 år på lönedelar upp till 52 inkomstbasbelopp. Hans ordinarie pensionsålder är 65 år. På lönedelar över 52 inkomstbasbelopp är pensionen premiebestämd med en årlig premie på 35 procent på dessa lönedelar. Rörlig lön till verkställande direktör räknas inte in i pensionsmedförande lön.

För andra ledande befattningshavare i moderbolaget föreligger förmånsbestämda pensionsutfästelser som vid tjänstgöring till avtalad pensionsålder medför livsvarig pension motsvarande 60–70 procent av pensionsmedförande lön. Pensionsåldern varierar mellan 60–65 år. Pensionen intjänas successivt.

Avgångsvederlag:

Vid uppsägning från bolagets sida har verkställande direktören rätt till lön under uppsägningstiden, vilken är 12 månader. Vidare har verkställande direktören rätt till avgångsvederlag motsvarande 12 månadslöner (grundlön). Från

avgångsvederlag avräknas eventuella andra inkomster. Vid egen uppsägning har verkställande direktören 6 månaders uppsägningstid.

Andra ledande befattningshavare har, vid uppsägning från bolagets sida, rätt till lön under uppsägningstiden, 12 månader. Vissa har härutöver rätt till avgångsvederlag om 18 månadslöner. Vid egen uppsägning är uppsägningstiden 3–6 månader.

Berednings- och beslutsprocess:

Ersättning till verkställande direktör beslutas av styrelsen. Ersättning till andra ledande befattningshavare beslutas av verkställande direktören enligt de principer som styrelsen kan fastställa. Vid nyanställning eller större förändringar av arbets- och ansvarsområde fastställs ersättningen av verkställande direktören efter samråd med ordförande.

Rörlig ersättning:

Under 2008 har det funnits ett program för rörlig ersättning för ledande befattningshavare och nyckelpersoner. För verkställande direktören och andra i ledningsgruppen utgör bonusmöjligheten maximalt 30 procent av grundlön. För andra ledande befattningshavare och nyckelpersoner utgör bonusmöjligheten maximalt 10 eller 20 procent av grundlön. För ledande befattningshavare och medarbetare inom Skandia Liv Kapitalförvaltning finns en modell för rörlig ersättning som maximalt kan uppgå till 50 procent av grundlönen.

För övriga medarbetare kan en rörlig ersättning motsvarande maximalt 125 procent av ett halvt prisbasbelopp utgå. Eventuell ersättning avsätts i en personalstiftelse, Livianen.

Som medarbetare kan man endast omfattas av en av de ovan beskrivna modellerna för rörlig ersättning.

	Moderbolaget	
	2008	2007
Total sjukfrånvaro		
Sjukfrånvaron i procent av total ordinarie arbetstid, det vill säga exklusive någon form av tjänstledighet. Ordinarie arbetstid innefattar semester- och kompensationsstid:		
- Total sjukfrånvaro	2,57%	3,09%
- Långtidssjukfrånvaro % (sammanhängande 60 dagar eller mer)	1,08%	1,67%
Sjukfrånvaron i procent av total ordinarie arbetstid för varje grupp nedan:		
- Sjukfrånvaro för män %	1,70%	1,27%
- Sjukfrånvaro för kvinnor %	3,48%	4,98%
- Anställda –29 år	0,66%	0,73%
- Anställda 30–49 år	2,87%	3,11%
- Anställda 50– år	2,19%	3,38%

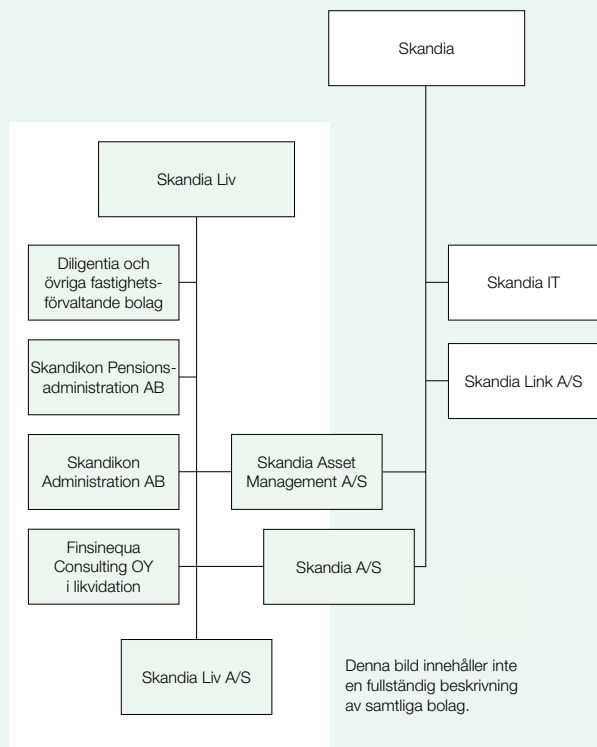
Not 38 Upplysningar närstående

Närstående

Skandia Liv är ett helägt dotterbolag till Skandia. Verksamheten i Skandia Liv bedrivs enligt ömsesidiga principer. Det innebär att alla värden i Skandia Liv ska återföras till försäkringstagarna. Någon vinstutdelning får inte ske till aktieägaren. Skandia Liv konsolideras därför inte räkenskapsmässigt i Skandiakoncernen.

Som närstående definieras samtliga bolag i Old Mutualkoncernen, där Skandiakoncernen och Skandia Livkoncernen, ingår som underkoncerner. Därtill kommer styrelseledamöter och ledningspersoner i Skandia Liv och deras nära familjemedlemmar. Nedan följer en beskrivning av de bolag inom Skandiakoncernen med vilka Skandia Liv har väsentliga relationer.

Övergripande beskrivning av Skandia- och Skandia Livkoncernen

Process

Styrelsen i Skandia Liv har fastställt riktlinjer för transaktioner och andra relationer mellan Skandia Liv och Skandia. Dessa innebär bland annat att vid överenskommelser av ekonomisk natur mellan Skandia Liv och Skandia särskilt ska övervägas att de är förenliga med vinstutdelningsförbudet och värdering ska prövas omsorgsfullt och sakligt. En tydlig dokumentation ska ske av överenskommelse och värdering där det framgår vem som är affärsansvarig för transaktionen. Samtliga överenskommelser ska förtecknas och redovisas årligen för styrelsen i Skandia Liv. Revisionsutskottet i Skandia Liv har ett särskilt ansvar att granska tillämpningen av de av styrelsen beslutade riktlinjerna för transaktioner och andra relationer mellan Skandia Liv och Skandia.

Transaktioner som är av väsentlig betydelse samt av engångskaraktär ska beslutas av Skandia Livs styrelse. Vid försäljning av mer betydande tillgångar ska, då marknadsnotering saknas, värdering ske av utomstående värderare. Värderingen ska dokumenteras.

När det gäller transaktioner av löpande karaktär finns en etablerad process. Mellan Skandia Liv och Skandia finns ett uppdragsavtal som på övergripande nivå reglerar de uppdrag som Skandia Liv har uppdragit åt Skandia att utföra. I uppdragsavtalet framgår också hur styrning och planering av den utlagda verksamheten ska ske. Till uppdragsavtalet finns ett flertal specifikationer som i detalj beskriver respektive uppdrags tjänsteinnehåll, servicenivå och utförande. För varje uppdrag har Skandia Liv utsett en avtalsansvarig som har det ekonomiska ansvaret samt ansvar för styrning och uppföljning. Ekonomienheten ansvarar för struktur och hantering av uppdragsavtalet och därtill hörande specifikationer samt processen för uppföljning av dessa. Samrådsgrupper finns för respektive uppdrag och samråd sker mellan parterna avseende servicenivå, hur fel ska hanteras, ersättningsnivåer, uppföljning och övriga frågor.

De prissättningsmetoder som tillämpas är marknadspris eller självkostnadspris. Marknadspris tillämpas i de fall det är möjligt att göra en jämförelse med liknande tjänster på marknaden som till exempel distribution av försäkringar eller Diligentias uthyrning av lokaler. I övrigt tillämpas självkostnadsmetoden som i vissa fall inrymmer ett incitamentsförslag. När självkostnadsmetoden tillämpas beslutar samrådsgruppen om omfattning och fördelning av kostnader. I samband med affärsplaneringen tas en budget fram med totala kostnader per uppdrag fördelat på särkostnader och samkostnader samt

fördelningsnycklar som speglar nyttjandegrad. Denna budget behandlas och beslutas av Skandia Livs styrelse. Ersättning utgår utifrån faktiskt utfall. Avsteg från budgeten ska föredras och godkännas i samrådsgrupperna och en översyn av nycklar görs kvartalsvis med syfte att ändra dessa om betydande förändringar skett. Vid större avvikelser ska dessa godkännas av Skandia Livs vd.

Transaktioner

- 1) Hela Old Mutualkoncernen har en gemensam ansvarsförsäkring. För denna betalar Skandia Liv sin andel.

Mellan Skandia Livkoncernen och de bolag som konsolideras i Skandia-koncernen

- 2) Ersättning enligt skiljedomen i tvisten om kapitalförvaltningsavtalet med DnB NOR, se sidan 21.
- 3) Skandia Liv och Skandia ingick under 2004 ett princip- och ramavtal om samarbete i Sverige genom att samordna marknadsnära funktioner samt vissa stabsfunktioner för att öka effektiviteten inom bolagen. De tjänster som samordnas är distribution och distributionsstöd, kundtjänst, marknadskommunikation, affärsutveckling inom privatområdet, administration av grupp-försäkringsprodukter samt diverse stabs- och servicefunktioner. När det gäller distribution erhåller Skandia en marknadsmässig ersättning för utförda prestationer men ansvarar samtidigt för återbetalning i händelse av annullation av de sålda försäkringarna. Ersättningen för försäljningen via Skandias egen försäljningskanal bestäms med utgångspunkt för nivån för provisioner till externa försäkringsmäklare med tillägg för uppdragstagarens särskilda risker och utlägg för den egna försäljningskanalen. Den ersättning som utgår för övriga områden som avses i denna punkt grundas på självkostnader som fördelas utifrån faktiskt utnyttjande. I den senare gruppen ryms bland annat den för bolagen gemensamma affärs- och verksamhetsutvecklingen för Individ respektive Företagsområdet. Den först nämnda utvecklingsverksamheten bedrivs hos Skandia och den senare hos Skandia Liv.
- 4) Skandia hyr kontorslokaler runt om i Sverige från Skandia Liv och betalar för det en marknadsmässig hyra.
- 5) Skandia Liv tillhandahåller tjänstepensioner för de anställda inom Skandiakoncernen. Dessa pensionsförmåner grundas på avtal på den svenska arbetsmarknaden och premierna är därmed marknadsmässiga.
- 6) Skandia IT tillhandahåller IT-tjänster till hela Skandiakoncernen. Ersättning utgår enligt självkostnadsprincipen och fördelas utifrån utnyttjande av de olika IT-tjänsterna.
- 7) Skandia Liv och Skandia har, via enheten Skandia Link, ett gemensamt tjänstepensionskoncept. Skandia Liv står för administrationen och erhåller en ersättning för administrationstjänsterna som grundas på självkostnader.
- 8) Skandia Liv A/S säkrar sina valutapositioner med terminer hos Skandia Treasury till de priser som gäller på valutamarknaden.
- 9) Under 2008 startade en utredning för att undersöka möjligheten att omvandla Skandia Liv till ett vinstutdelande bolag. Skandia Livs styrelse har fattat beslut om att dela kostnaden för vissa specifika konsultuppdrag, där båda parter har ett gemensamt intresse, med Skandia. Kostnaderna delas lika.
- 10) Mellan Skandia och Skandia Liv finns ett managementavtal som beskriver de koncernövergripande funktioner som Skandia tillhandahåller för hela Skandia Norden. Det innefattar bland annat Nordenchefen, kommunikation, övergripande riskkontroll och Chief Operating Officer.
- 11) Skandia återförsäkrar en betydande del av bolagets sjukförsäkringsrisker inom Sverigeverksamheten hos Skandia Liv. På så sätt uppnås samordningsvinster i riskprövning med mera. Skandia betalar en marknadsmässig premie för återförsäkringen som säkerställs genom att Skandia Liv varje år vidareåterförsäkrar del av risken på den öppna marknaden.
- 12) Under 2008 har en översyn av organisationen inom Skandia Norden skett. Detta för att samordna och effektivisera de gemensamma processerna. Kostnaderna för projektet har delats mellan Skandia Liv och Skandia så att Skandia Liv betalat 40 procent.
- 13) Skandia upprätthåller för Skandiakoncernen gemensamma funktioner för ekonomisystem, kassaförvaltning (treasury) samt vissa juristfunktioner. Den ersättning Skandia Liv betalar till Skandia grundas på självkostnader som fördelas utifrån faktiskt utnyttjande.
- 14) Skandia Liv och Skandia har möjlighet att placera överskottslikviditet hos varandra, vilket ger fördelar för båda parter. Marknadsränta erläggs för dessa transaktioner. Under 2008 har maximalt 365 (1 010) MSEK placerats över natten vid 11 (60) tillfällen. Vid årsskiftet fanns ingen kort ut- eller upplåning.

- 15) Skandia Liv utför vissa administrativa tjänster åt Skandia inom utvecklingen av tjänster till företag samt inom IT. Ersättning utgår enligt självkostnadsprinciper utifrån nedlagd tid.

Skandiakoncernen har automatisk likvidavräkning av mellanhavanden som inte faktureras. Likvidavräkningen sker dagligen eller månatligen. Skandia Livs nettoskuld till Skandia uppgick 31 december 2008 till sammanlagt 150 (nettofordran 109) MSEK. Därutöver har Skandia Liv en skuld till Skandia uppgående till 29 (79) MSEK som avser ännu ej utbetald distributionsersättning. Skandia har ingen motsvarande fordran avseende distributionsersättning då Skandia tillämpar andra redovisningsprinciper.

Mellan bolag inom Skandia Livkoncernen

- 16) Livförsäkringsbolaget Skandia Fastighetsinvesteringar AB har lån från Skandia Liv uppgående till totalt 18 000 (18 052) MSEK per 31 december 2008. Marknadsmässig ränta erläggs vilken baseras på utlåntandets om marknadsmässig nivå som tagits in från större kreditinstitut.

- 17) Skandikon Pensionsadministration AB utför administrativa tjänster avseende tjänstepensioner för anställda inom Skandiakoncernen. En marknadsmässig ersättning utgår och baseras på samma modell som tillämpas för bolagets externa kunder.

- 18) Samtliga dotterbolag i Skandia Livkoncernen ingår i en gemensam koncernkontostruktur och erhåller eller erlägger marknadsmässig ränta till Skandia Liv för sin andel av behållningen på kontot.

- 19) Skandia Liv A/S har lån från Skandia Liv uppgående till totalt 192 (203) MSEK per 31 december 2008. Marknadsmässig ränta erläggs.

Mellan Skandia Liv och dess styrelse och ledning

- 20) Ersättningar till styrelse och ledningspersoner i Skandia Liv framgår av not 37. I övrigt förekommer inga transaktioner med dessa personer eller deras närstående utöver normala kundtransaktioner som sker på marknadsmässiga villkor.

Karaktär	Bolag som erhållit	Bolag som erlagt	Ersättning, MSEK	Hänvisning
Ansvarsförsäkring	Skandia/Old Mutual	Skandia Liv	5	1)

Mellan Skandia Livkoncernen och de bolag som konsolideras i Skandiakoncernen.

TRANSAKTIONER I VÄSENTLIGHETSORDNING

Karaktär	Bolag som erhållit	Bolag som erlagt	Ersättning, MSEK	Hänvisning
Ersättning avseende skiljedomen	Skandia Liv	Skandia	871	2)
Distributionsstöd, marknadskommunikation, kundcenter, grupp-försäkring och staber samt affärsutveckling	Skandia	Skandia Liv	538	3)
Distributionsersättning	Skandia	Skandia Liv	487	3)
Hyra av kontorslokaler	Skandia Liv	Skandia	173	4)
Tjänstepensioner till anställda inom Skandia	Skandia Liv	Skandia	171	5)
IT drift och service	Skandia IT	Skandia Liv	102	6)
Gemensamt tjänstepensionskoncept	Skandia Liv	Skandia	60	7)
Valutaterminer, netto	Skandia Liv A/S	Skandia	50	8)
Vinstutdelningsprojektet	Skandia	Skandia Liv	28	9)
Management	Skandia	Skandia Liv	22	10)
Återförsäkringsavtal (netto)	Skandia Liv	Skandia	17	11)
Omstruktureringsprojektet	Skandia	Skandia Liv	13	12)
Ekonomisystem, treasury och juridik	Skandia	Skandia Liv	12	13)
Övrigt	Skandia Liv	Skandia	4	14), 15)

Mellan bolag inom Skandia Livkoncernen

Ränta på långfristiga lån	Skandia Liv	Diligentia AB med flera	993	16)
Ränta på koncernkonto, netto	Skandia Liv	Skandia Liv dotterbolag	25	17)
Pensionsadministration	Skandikon Pensionsadministration AB	Skandia Liv	20	18)
Ränta på långfristiga lån	Skandia Liv	Skandia Liv A/S	14	19)

Danmark

I Danmark samarbetar Skandia Livs dotterbolag Skandia Liv A/S med Skandia Link A/S genom bolagen Skandia A/S och Skandia Asset Management A/S. Skandia A/S ägs till 50 procent av Skandia Liv och till 50 procent av Skandia och drivs som ett joint venture. Syftet är att samordna alla administrativa resurser vilket ger möjligheter till kostnadssynergier. Kostnaderna i Skandia A/S faktureras efter nyttjande till respektive bolag. Under 2008 uppgick Skandia A/S kostnader till 213 (187) MSEK. Av detta belopp fakturerades 136 (123) MSEK till Skandia Liv A/S och 77 (64) MSEK till Skandia Link A/S.

Skandia Asset Management A/S tillhandahåller kapitalförvaltning för Skandia och Skandia Livs dotterbolag i Danmark mot en marknadsmässig avgift som beräknas på det förvaltade kapitalet. Bolaget ägs till 70 procent av Skandia Liv och 30 procent av Skandia. Under 2008 uppgick ersättningen från Skandia Liv A/S och Skandia Liv A/S till 9 MSEK och Skandia Link A/S till 8 MSEK.

39 Avsättning för pensioner

Koncernen enligt IAS 19

Pensionskostnader	2008	2007
Kostnad avseende tjänstgöring under innevarande period	10	16
Räntekostnad	14	18
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	-4	-4
Effekter av omorganisation samt ny FTP-plan ¹⁾	6	-
Inlösen förmånsbestämda pensionsåtaganden ²⁾	-3	-
Avskrivning: aktuariella vinster (-) och förluster (+)	0	5
Pensionskostnader förmånsbestämda planer	23	35
Pensionskostnader avgiftsbestämda planer	58	51
Totala pensionskostnader	81	86
Avstämning av förmånsbestämda pensionsplaner i balansräkningen		
Nuvärdet av helt eller delvis fonderade förmånsbestämda förpliktelser	21	55
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	-52	-92
Oredovisade aktuariella vinster (+) och förluster (-)	3	10
Förpliktelsens nuvärde minus förvaltningstillgångar	-28	-27
Nuvärdet av helt ofonderade planer	422	362
Oredovisade aktuariella vinster (+) och förluster (-)	-57	-17
Redovisad förmånsbestämd skuld (+) eller tillgång (-) enligt RR 29	337	318
Specifikation av förändring i redovisad förmånsbestämd pensionsskuld		
Ingående balans	318	293
Nettokostnad redovisad i resultaträkningen	23	35
Förmåner betalda från företaget	-4	-10
Utgående balans	337	318
Nuvärdet av förmånsbestämda förpliktelser		
Ingående balans	417	470
Kostnad avseende tjänstgöring under innevarande period	10	16
Räntekostnader	14	18
Inlösen förmånsbestämda pensionåtaganden ²⁾	-36	-
Effekter av omorganisation samt ny FTP-plan ¹⁾	5	-
Betalda förmåner	-13	-15
Aktuariella vinster (-) förluster (+)	46	-72
Utgående balans	443	417
Förvaltningstillgångar		
Ingående balans	92	96
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	4	4
Inlösen förmånsbestämda pensionsåtaganden ²⁾	-36	-
Förmåner betalda från förvaltningstillgångar	-9	-7
Aktuariella vinster (+) förluster (-)	1	-1
Utgående balans	52	92
Avkastning på förvaltningstillgångar		
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	4	4
Aktuariella vinster (+) förluster (-)	1	-1
Faktisk avkastning	5	3
Aktuariella vinster (+) förluster (-)		
Ingående balans	-7	-82
Avskrivning	0	5
Inlösen förmånsbestämda pensionsåtaganden ²⁾	-3	-
Effekter av omorganisation samt ny FTP-plan ¹⁾	1	-
Aktuariella vinster (+) förluster (-): förpliktelser	-46	71
Aktuariella vinster (+) förluster (-): förvaltningstillgångar	1	-1
Utgående balans	-54	-7
Förvaltningstillgångar, fördelning		
Räntebärande värdepapper	100%	74%
Aktier och liknande finansiella instrument	0%	26%
Försäkringstekniska beräkningsantaganden³⁾		
Diskonteringsränta	3,50%	4,50%
Förväntad långsiktig avkastning på förvaltningstillgångar ⁴⁾	2,75%	4,75%
Uppskattad framtida löneökningstakt ⁵⁾	3,25%/4,75%	3,25%/4,75%
Dödlighet		
Uppskattad framtida inflation	2,00%	2,00%

Av de totala pensionskostnaderna redovisas kostnader avseende tidigare och innevarande period, 64 (67) MSEK, i driftskostnaderna. Resterande kostnader, 17 (19) MSEK, redovisas som kapitalavkastning, netto i det icke-tekniska resultatet.

Pensionskostnaderna för 2009 enligt IAS 19 beräknas till 22 MSEK.

¹⁾ På grund av en omorganisation har cirka 35 personer flyttat till Skandia.

²⁾ Inlösen förmånsbestämda pensionsåtaganden som har ersatts av premiebestämda åtaganden.

³⁾ Antaganden är angivna som sammanvägda medelvärden för respektive pensionsplan.

⁴⁾ Efter avkastningsskatt.

⁵⁾ För högre befattningshavare förväntas löneökningstakten uppgå till 4,75 procent.

Förmånsbestämda pensionsplaner innebär att den anställda garanteras en viss pension efter avslutad anställning. Pensionen baseras på slutlönen. Skandia Liv har därför en förpliktelse mot nuvarande och tidigare anställda som skall redovisas i balansräkningen. I Sverige utgörs de förmånsbestämda pensionsplanerna främst av pensionsförmåner som framgår i kollektivavtalet gällande FTP-planen samt i viss grad av tillkommande pensionsförmåner för högre befattningshavare. Dessutom tillkommer Diligentias pensionsstiftelse. Pensionsplanerna omfattar i huvudsak ålderspension, sjukpension och familjepension.

I moderbolaget redovisas kostnaden för pensionsplanerna som den driftskostnad som uppstår när fakturerade premier betalas.

Företagets utestående förpliktelse samt kostnad för förmånsbestämda pensionsplaner skall beräknas årligen med hjälp av aktuariella metoder grundade på företagets långsiktiga antaganden om diskonteringsränta, avkastning på förvaltningstillgångar, löneökningstakt samt inflation. Härvid beaktas, till skillnad mot tidigare redovisning, den slutförpliktelse företaget anses ha mot de anställda när de går i pension. Den utestående pensionsförpliktelsen och pensionskostnaden fastställs enligt den så kallade Projected Unit Credit Method. Denna metod innebär i korthet en mera linjär kostnadsfördelning mellan tiden för anslutning till planen och pensionsåldern jämfört med tidigare redovisning.

Skandia Liv har inga tillgångar som är direkt avskiljbara för sina förmånsbestämda tjänstepensionsplaner. Vi får dock tillgodoräkna oss tillgångarna i Diligentias pensionsstiftelse. Detta medför också att Skandia Liv endast kan tillgodoräkna sig avkastningen på dessa tillgångar.

De aktuariella antagandena fastställs årligen i anslutning till balansdagen.

I avsaknad av marknader i Sverige för förstklassiga företagsobligationer med löptid som motsvarar den tidsperiod under vilken förpliktelse avses bli reglerade (cirka 20 år), fastställs diskonteringsräntan med hänsyn till räntan på 13-åriga statsobligationer på balansdagen. Antagande om avkastning på förvaltningstillgångar fastställs genom att beakta fördelningen mellan räntebärande värdepapper och övriga tillgångar såsom aktier. För räntebärande värdepapper används räntan på 10-åriga statsobligationer (riskfri ränta) och för övriga tillgångar används den riskfria räntan med tillägg för en riskpremie om 3 procent. I antagandet om avkastning på förvaltningstillgångarna har hänsyn tagits till att avkastningsskatt utgår med 0,50 procent per år i Sverige. Övriga finansiella antaganden är baserade på Skandia Livs långsiktiga förvänt-

ningar på balansdagen för den tidsperiod under vilken förpliktelse avses bli reglerade.

Effekter på pensionsförpliktelsens nuvärde till följd av ändrade aktuariella antaganden samt skillnaden mellan verklig avkastning på förvaltningstillgångar och den förväntade avkastningen på dessa, utgör aktuariella vinster och förluster. Detsamma gäller för förändringar i värdet på den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen och på förvaltningstillgångar som avviker mot de långsiktiga antagandena. Aktuariella vinster och förluster redovisas inte i resultaträkningen omedelbart när de inträffar. Då dessa vid slutet av den föregående rapporteringsperioden överstiger en korridor motsvarande 10 procent (så kallat korridorgränsvärde) av det högsta av antingen pensionsförpliktelsen eller marknadsvärdet av förvaltningstillgångarna, resultatförs det överstigande beloppet över den tidsperiod under vilken förpliktelsen avses bli reglerad. Tillämpningen sker separat för respektive plan.

Avsättningar för pensioner i Skandia Liv motsvarar förpliktelsens nuvärde vid bokslutstidpunkten, med avdrag för verkligt värde av tillhörande förvaltningstillgångar, oredovisade aktuariella vinster eller förluster.

I resultaträkningen utgörs Skandia Livs kostnad för förmånsbestämda pensionsplaner av summan av kostnader avseende tjänstgöring under innevarande och tidigare period, ränta på förpliktelsen, förväntad avkastning på förvaltningstillgångarna samt avskrivning på aktuariella vinster och förluster överstigande korridorgränsvärdet. Kostnad avseende tjänstgöring under innevarande period och tidigare perioder redovisas som en driftskostnad. Övriga poster redovisas som Kapitalavkastning netto, i det icke-tekniska resultatet.

Löneskatt har beaktats i justeringar för förmånsbestämda pensionsplaner i balans- och resultaträkningen.

Anställda inom koncernen, som inte omfattas av förmånsbestämda pensionsavtal, omfattas istället av avgiftsbestämda pensionsplaner. Avgiftsbestämda pensionsplaner innebär att företagets pensionskostnad utgörs av en procentuell andel av den anställdes lön i varje redovisningsperiod som den anställda utfört tjänster åt företaget. Redovisningen av avgiftsbestämda planer innebär att premien kostnadsförs i takt med att förmånen intjänas.

Under 2008 har en omorganisation gjorts inom Skandia som inneburit att cirka 35 personer gått från Skandia Liv till Skandia. Dessutom har man inom Skandia Livs fastighetskoncern löst in förmånsbestämda pensioner till förmån för premiebestämda pensioner för tidigare verkställande direktörer.

40 Effekter av ändrade redovisningsprinciper

	Koncernen				Moderbolaget			
	Före justering	Justering ränta FTA	Justering DUS 2006	Efter justering	Före justering	Justering ränta FTA	Justering DUS 2006	Efter justering
Effekter på resultaträkningen 2007								
Premieinkomst f e r	15 952	-	-	15 952	14 263	-	-	14 263
Kapitalavkastning, netto	18 178	-	-	18 178	18 603	-	-	18 603
Orealiserad kapitalavkastning, netto	-5 659	-	-	-5 659	-8 496	-	-	-8 496
Försäkringersättningar f e r	-11 000	-3	-	-11 003	-9 239	-3	-	-9 242
Förändringar i andra försäkringstekniska avsättningar	4 697	5 843	-460	10 080	4 889	5 843	-460	10 272
Återbäring och rabatter	-60	-	-	-60	-60	-	-	-60
Driftskostnader	-1 988	-	-	-1 988	-1 810	-	-	-1 810
Övrigt tekniskt resultat, netto	2 055	-	-	2 055	2 055	-	-	2 055
Resultat övriga	4	-	-	4	-	-	-	-
Övrig kapitalavkastning, netto	-35	-	-	-35	-	-	-	-
Avsättning till periodiseringsfond	-	-	-	-	-451	-	-	-451
Skatter	-2 972	-	-	-2 972	-1 940	-	-	-1 940
Periodens resultat	19 172	5 840	-460	24 552	17 814	5 840	-460	23 194
Effekter på balansräkningen 2007-01-01								
Totala tillgångar	309 232	-	-	309 232	294 620	-	-	294 620
Eget kapital	117 780	4 421	-	122 201	114 853	4 421	-	119 274
Försäkringstekniska avsättningar	181 571	-4 421	-	177 150	172 255	-4 421	-	167 834
Övriga skulder	9 881	-	-	9 881	7 512	-	-	7 512
Totalt eget kapital, skulder och avsättningar	309 232	-	-	309 232	294 620	-	-	294 620
Effekter på balansräkningen 2008-01-01								
Totala tillgångar	317 882	-	-	317 882	299 139	-	-	299 139
Eget kapital	131 115	10 261	-460	140 916	126 751	10 261	-460	136 552
Försäkringstekniska avsättningar	176 409	-10 261	460	166 608	166 469	-10 261	460	156 668
Övriga skulder	10 358	-	-	10 358	5 919	-	-	5 919
Totalt eget kapital, skulder och avsättningar	317 882	-	-	317 882	299 139	-	-	299 139

För beskrivning av nya redovisningsprinciper se sidan 22 i förvaltningsberättelsen.

avstämning avkastning i totalavkastnings- tabell mot finansiella rapporter

	2008	2007	2006	2005	2004
Poster i Balansräkning					
Placeringsstillgångar					
Byggnader och mark	27 523	31 465	27 798	28 403	29 865
Aktier och andelar	83 622	129 193	126 033	111 041	90 483
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	137 830	136 836	134 469	134 426	123 849
Alternativa placeringar	7 206	-	-	-	-
Derivat	2 046	1 131	664	640	1 895
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	-	618	1 080	34
Fordringar					
Ej likviderad försäljning av placeringstillgångar ¹⁾	346	735	1 631	444	2 087
Upplupna ränteutgifter	2 151	2 093	2 048	1 876	1 933
Övriga fordringar	91	19	33	16	14
Skulder					
Derivat	-3 801	-585	-308	-821	-245
Ej likviderade köp av placeringstillgångar ²⁾	-139	-285	-1 407	-582	-1 542
Återköpstransaktioner ²⁾	-7 972	-165	-	-2 645	-
Upplupna räntekostnader	-55	-468	-54	-114	-37
Övriga skulder	-204	-	-	-	-
Andra tillgångar					
Kassa och bank ³⁾	4 234	934	1 315	797	640
Summa Marknadsvärde	252 878	300 903	292 840	274 561	248 976
Justeringar					
Bid-close enligt IFRS	185	210	-	-	-
Valutakursdifferenser	291	-20	-	-	-
Uppdaterade marknadsvärden	228	335	-	-	-
Övriga justeringar	-61	-334	136	-137	28
Marknadsvärde enligt totalavkastningstabell	253 521	301 094	292 976	274 424	249 004
Differens	-	-	-	-	-

¹⁾ Se not 24 "Övriga fordringar".

²⁾ Se not 33 "Övriga skulder".

³⁾ Bankkonton + Deposit.

De justeringar som görs i avstämningen mellan posterna i balans- och resultaträkning och totalavkastningstabell förklaras främst av:

- I redovisningen ska, enligt IFRS, köpkurs användas vid värdering av placeringstillgångarna. I totalavkastningstabellen används börsens stängningskurser för att överensstämna med de jämförelseindex som används för utvärdering av kapitalförvaltningen.
- På grund av tidsaspekten upptas vissa tillgångar i balansräkningen till preliminär värdering. I totalavkastningstabellen hinner vi få med en större andel definitiva värderingar.
- Valutakurserna i balans- och resultaträkningen är inte desamma som de som används i totalavkastningstabellen.

	2008	2007	2006	2005	2004
Poster i Resultaträkning					
Kapitalavkastning, intäkter					
Hyresintäkter från byggnader och mark (Koncern) ¹⁾	2 135	2 153	2 261	1 130	1 515
Utdelning på aktier och andelar					
Andra aktier och andelar (Moderbolaget)	3 314	3 864	2 760	3 069	2 173
Alternativa placeringar	7	-	-	-	-
Ränteintäkter med mera					
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (Moderbolaget)	5 421	5 854	4 244	3 913	4 509
Valutavinst, netto (Moderbolaget)	13 199	-	-	1 196	-
Realisationsvinst, netto					
Byggnader och mark (Koncern)	1 440	842	2 290	1 213	507
Andra aktier och andelar (Moderbolaget)	-	9 741	9 691	4 639	2 835
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (Moderbolaget)	-	-	582	2 494	545
Orealiserade vinster på placeringstillgångar					
Byggnader och mark (Koncern)	-	3 138	1 082	1 310	-
Aktier och andelar (Moderbolaget)	-	-	12 100	15 941	6 975
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (Moderbolaget)	5 255	-	-	-	2 759
Övriga finansiella placeringstillgångar (Moderbolaget)	-	-	-	54	107
Alternativa placeringar	-	-	-	-	-
Kapitalavkastning, kostnader					
Driftskostnader från byggnader och mark (Koncern) ¹⁾	-1 083	-1 147	-1 422	-	-
Övriga finansiella kostnader (Moderbolaget)	-121	-115	-73	-	-
Valutaförluster, netto (Moderbolaget)	-	-1 938	-6 492	-	-515
Realisationsförluster, netto					
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (Moderbolaget)	-43	-793	-	-	-
Aktier och andelar (Moderbolaget)	-9 601	-	-	-	-
Alternativa placeringar	-4 209	-	-	-	-
Orealiserade förluster på placeringstillgångar					
Byggnader och mark (Koncern)	-3 748	-	-	-	-746
Aktier och andelar (Moderbolaget)	-51 233	-7 532	-	-	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (Moderbolaget)	-	-964	-1 977	-831	-
Övriga finansiella placeringstillgångar (Moderbolaget)	-	-	-	-	-
Alternativa placeringar	-937	-	-	-	-
Summa avkastning	-40 204	13 103	25 046	34 128	20 664
Justeringar					
Valutakursdifferenser	291	-20	-	-	-
Uppdaterade marknadsvärden	228	335	-	-	-
Övriga justeringar	-42	-992	-73	-14	-137
Avkastning enligt totalavkastningstabell	-39 727	12 426	24 973	34 114	20 527
Differens	-	-	-	-	-

¹⁾ Nettosiffror mellan 2004–2005.

revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Livförsäkringsaktiebolaget Skandia (publ)

Org nr 502019-6365

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen (sidorna 16–65) och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Livförsäkringsaktiebolaget Skandia (publ) för räkenskapsåret 2008. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (om årsredovisning i försäkringsföretag) tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och

koncernredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot på annat sätt har handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (om årsredovisning i försäkringsföretag) och ger en rättvisande bild av bolagets och koncernens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar resultatet i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm 3 mars 2009

Svante Forsberg
Auktoriserad revisor

Thomas Thiel
Auktoriserad revisor

ordlista

ANSKAFFNINGSKOSTNADSPROCENT

Beräknas som periodiserade anskaffningskostnader (bland annat kostnader för försäljning) i förhållande till premieinkomst.

AVGÅNGSPENSION

Innebär att arbetsgivaren tecknar pensionsförsäkring som ersättning för lön så att den anställda kan gå i pension tidigare än vid normal pensionsålder.

DIREKTAVKASTNING I PROCENT

Netto av ränteintäkter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar samt driftsnetto på egna fastigheter. Detta sätts i relation till genomsnittliga marknadsvärdet på placeringstillgångarna.

DRIFTSKOSTNADER I FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Kostnader för administration, affärsutveckling, marknadsföring och försäljning. Kostnader för kapitalförvaltningen ingår inte i begreppet.

DRIFTSKOSTNADSPROCENT

Driftskostnader dividerat med premieinkomst för egen räkning.

FLYTRÄTT

Rätt att flytta försäkringskapitalet från ett försäkringsbolag till ett annat.

FTP-PLANEN

FTP är en tjänstepension för försäkringstjänstemän. Det nya FTP-avtalet trädde i kraft 1 januari 2008.

FÖRSÄKRINGSFALL

Aktualisering av försäkring, till exempel vid dödsfall eller ändring vid sjukdom.

FÖRSÄKRINGSKAPITAL

Ett värde på försäkringen som avser att spegla verkligt utfall vad gäller kapitalavkastning, dödlighet och omkostnader. Om försäkringskapitalet är större än det garanterade värdet har det uppstått ett överskott. Detta överskott är preliminärt fördelat och kan både öka och minska.

FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

En skuldpost i balansräkningen i livförsäkringsbolag som avser garanterade åtaganden gentemot försäkringstagarna.

FÖRVALTAT KAPITAL

Verkligt värde på de tillgångar som förvaltas för försäkringstagarens räkning.

FÖRVALTNINGSKOSTNADSPROCENT

Relationen mellan driftskostnader och genomsnittligt förvaltad kapital.

ICKEVALSALTERNATIV

I de fall som den anställda inte gjort något aktivt val av försäkringsbolag, blir den anställda automatiskt kund hos det försäkringsbolag som vunnit en upphandling. Till exempel vann Skandia Liv 2007 upphandlingen av FTP-planen.

ITP-PLANEN

Kollektivavtal för industrins och handelns tilläggs-pension för tjänstemän. ITP-planen innebär att arbetsgivaren sätter av pengar, som bland annat går till ålderspension. Den nya ITP-planen innebär en övergång från ett förmånsbestämt pensions-system till ett system där premien är bestämd. Det nya ITP-avtalet började gälla 1 juli 2007.

KAPITALFÖRSÄKRING

En typ av livförsäkring med skatteregler som skiljer sig från en pensionsförsäkring. Premier i en kapitalförsäkring är inte avdragsgilla, vilket medför att utbetalningarna är fria från inkomstskatt.

KOLLEKTIV KONSOLIDERINGSGRAD

Ett nyckeltal som för försäkringar med inslag av sparande beskriver värdet av tillgångar i förhållande till värdet av garanterade utfästelser och icke-garanterad återbäring som fördelats på försäkringsavtalen.

KONSOLIDERINGSKAPITAL

Aktiekapital, överskottsmedel samt uppskjuten skatt på realiserade vinster och obeskattade reserver.

KRYSSVAL

Den del av tjänstepensionen för vilken den anställda själv kan välja vilken förvaltningsform och försäkringsgivare som ska gälla. Kryssvalsdelens premie uttrycks som en procentsats av lönen.

LIVFÖRSÄKRINGSAVSÄTTNING

Värdet av framtida försäkringsavsättningar som garanteras försäkringstagaren, efter avdrag av värdet av framtida avtalade premiebetalningar.

NYTECKNING

Består av årspremievolymer av nya försäkringar. Enligt branschens definition viktad som engångs-premier dividerat med 10 plus årliga premier. Används i Försäkringsförbundets statistik för att ta fram marknadsandelar för nyteckning.

PENSIONS-FÖRSÄKRING

Ett bundet sparande som tidigast kan tas ut från 55 års ålder och där utbetalningarna ska ske i minst fem år. Premier i en pensionsförsäkring är avdragsgilla i deklarationen. Normal avdragsrätt är 12 000 kronor per år från och med 1 januari 2008.

PREMIE

Det belopp som betalas för en försäkring. Förutom sparande och/eller riskskydd ska premien även täcka bolagets omkostnader.

PREMIEBEFRIELSEFÖRSÄKRING

En premiebefrielseförsäkring betalar premien för din sparförsäkring om du blir långvarigt sjuk.

REALLOKERING

En reallokering är en engångskorrigerig av försäkringskapitalet från dess nuvarande värde. Reallokering genomförs då bolagets tillgångar inte motsvarar åtagandet till kunderna.

RISKPREMIE

Den del av premien som avser att täcka själva försäkringsrisken.

SJUKFÖRSÄKRING

En sjukförsäkring ger ersättning om du blir sjuk-skriven under en längre period.

SOLVENSGRAD

Förhållandet mellan bolagets totala nettotillgångar och försäkringstekniska avsättningar.

SOLVENSKAPITAL

Tillgångar utöver det garanterade kapitalet.

SOLVENSKVOT

Anger kvoten mellan bolagets tillgängliga solvenskapital och den så kallade solvensmarginalen.

SOLVENSMARGINAL

Försäkringsrörelselagens uppställda krav på det minsta solvenskapital som ett försäkringsbolag måste ha.

TILLGÅNGSALLOKERING

Fördelning mellan olika tillgångsslag, till exempel fastigheter, aktier och obligationer.

TJÄNSTPENSION

En pension som bekostas av arbetsgivaren. Anställda på företag med kollektivavtal har kollektivavtalade tjänstepensioner som till exempel ITP och Avtalspension SAF-LO. Anställda på företag utan kollektivavtal, personer som tjänar mer än tio basbelopp per år samt ett företags så kallade frikrets kan ha individuella egna tjänstepensionslösningar.

TJÄNSTPENSIONSDIREKTIV

EU-direktiv med ett stort antal regler i bland annat livbolag för hanteringen av tjänstepensioner.

TOTALAVKASTNING

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster, nedskrivningar och reverseringar av nedskrivningar, valutaresultat och förändring av realiserade vinster/förluster på placeringstillgångar.

TOTALAVKASTNING I PROCENT

Relationen mellan totalavkastning och summan av verkligt värde på placeringstillgångar justerat för flödet till och från portföljen.

TRADITIONELL FÖRVALTNING

Kapitalet som sparas i en försäkring förvaltas i en gemensam portfölj, som innehåller aktier, räntebärande placeringar, fastigheter och andra tillgångar. Med traditionell förvaltning garanteras ett visst försäkringsbelopp.

ÅTERBÄRING

Överskott uppstår när den verkliga totalavkastningen blir högre än den antagna räntan, det vill säga garantiräntan, eller när de verkliga risk- och driftskostnaderna blir lägre än vad som antagits. Överskott som uppstår i en livförsäkring med återbäringsrätt återförs till försäkringstagaren i form av återbäring vid utbetalningstillfället.

ÅTERBÄRINGSRÄNTA

Räntesats som används för att fördela bolagets kapitalavkastning. Räntan räknas på hela försäkringskapitalet.

ÅTERKÖP

Ett försäkringsbolags utbetalning till försäkringstagaren av försäkringens värde avseende en i förtid annullerad försäkring. Försäkringstekniska, skattemässiga och civilrättsliga hinder kan föreligga för återköp.

ÖVERSKOTT

Ackumulerade överskottsmedel som utan garanti preliminärt fördelats till enskilda försäkringar. Överskottet bildar tillsammans med återköpsvärdet underlag för beräkningen av de belopp som ska betalas ut i samband med avtalsenlig utbetalning eller återköp.

vill du få mer information eller komma i kontakt med Skandia Liv?

- gå in på skandia.se/liv eller ring:
Skandia kundservice 020-55 55 00
- du kan också skriva till oss:
Skandia Liv
103 50 Stockholm

Livförsäkringsaktiebolaget Skandia (publ)
Organisationsnummer: 502019-6365
Styrelsens säte: Stockholm

Produktion och grafisk form: Narva
Text: Narva och Skandia Liv
Foto: Jenny Hallengren
Papper: Maxioffset (inlaga 120g, omslag 250g)
Tryck: Elanders AB

Printed in Sweden 2009
Trycksaksnummer: 20069:6